

**UCHWAŁA NR XXI/141/2012
RADY MIASTA LUBOŃ**

z dnia 31 maja 2012 r.

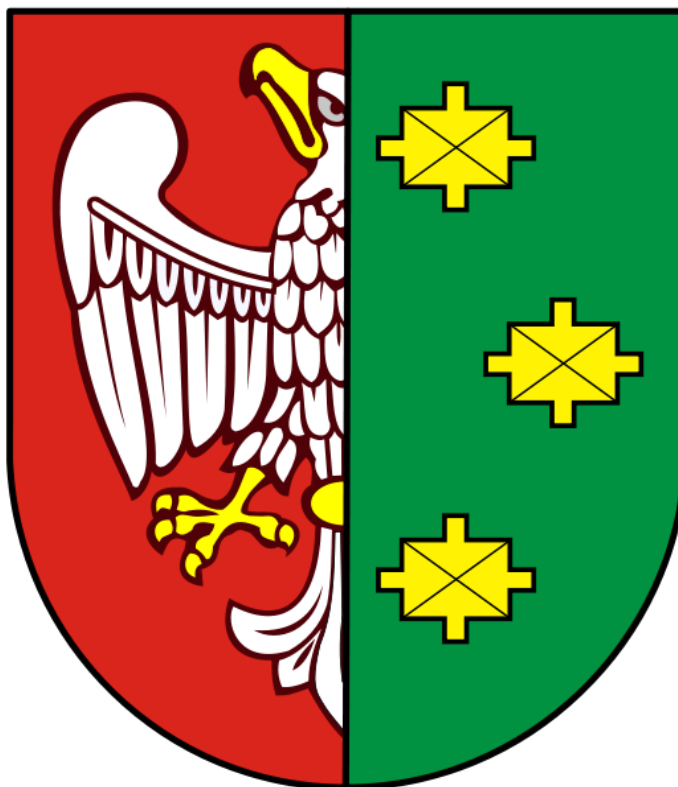
w sprawie: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Luboń na lata 2012 - 2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 oraz Dz.U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220 i Nr 62, poz. 558 i Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806 oraz Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568 oraz Dz.U. z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759 oraz Dz.U. z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457 oraz Dz.U. z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337 oraz Dz.U. z 2007 r. Nr 48, poz. 327 i Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218 oraz Dz.U. z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458 oraz Dz.U. z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241 oraz Dz.U. z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146 i Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz Dz.U. z 2011 r. Nr 21, poz. 113 i Nr 117, poz. 679 i Nr 134, poz. 777 i Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 i Nr 202, poz. 1551 i Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 40, poz. 229 i Nr 81, poz. 527 i Nr 125, poz. 842 i Nr 217, poz. 1427 oraz z 2011 r. Nr 81, poz. 440 i Nr 106, poz. 622 i Nr 149, poz. 887) Rada Miasta Luboń uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Luboń na lata 2012 - 2017” , stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Luboń i Dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Luboniu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA LUBOŃ
NA LATA 2012 - 2017**

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Metodologia – procedura tworzenia strategii	5
1.1. Podstawy prawne tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych	5
1.2. Metodyka pracy nad strategią	10
2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza w obszarze objętym strategią	12
2.1. Położenie, dane ogólne, powiązanie z otoczeniem	12
2.2. Działalność produkcyjno – usługowa i budownictwo	17
2.3. Ochrona zdrowia	17

2.4.	Osoby niepełnosprawne	22
2.5.	Oświata i kultura	29
2.5.1.	Oświata	29
2.5.2.	Opieka nad małym dzieckiem	34
2.5.3.	Kultura i rozrywka	36
2.6.	Rynek pracy i bezrobocie	38
2.7.	Bezpieczeństwo publiczne	40
2.8.	Zasoby mieszkaniowe miasta Luboń	44
3.	Pomoc społeczna	47
3.1.	Przyczyny przyznawania pomocy i wydatkowane kwoty	47
3.2.	Wolontariat	56
3.3.	Pozostałe formy wsparcia rodzin materialnego i niematerialnego. Wsparcie dla rodzin i dzieci	57
3.4.	Organizacje pozarządowe i inne instytucje działające w sferze społecznej	63
4.	Analiza porównawcza	66
5.	Analiza SWOT	80
6.	Misja i cele strategii	83
7.	Uwarunkowania zewnętrzne strategii wynikające z dokumentów strategicznych	95
7.1.	Uwarunkowania zewnętrzne w Europie	95
7.2.	Uwarunkowania zewnętrzne krajowe	97
8.	Zarządzanie realizacją strategii	108
8.1.	Podmioty zarządzające realizacją strategii	108
8.2.	Instrumenty realizacji strategii	109
8.3.	System wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych	112
8.4.	Monitoring i ocena wdrażania strategii	113
8.5.	Aktualizacja strategii	121
	Zakończenie	124

WSTĘP

Początki opieki społecznej sięgają starożytności i przez wiele stuleci udzielanie wsparcia osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej sprowadzało się do działalności dobroczynnej, a więc spontanicznej, nieobowiązkowej i często przypadkowej. Z czasem zastąpiono działalność filantropijną rozwojem państwowych i samorządowych instytucji opieki i pomocy.

Pomoc społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Chodzi zatem o życiowe usamodzielnianie osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem. Działania pomocy społecznej mają służyć rozwiązywaniu problemów społecznych. Dziś wkroczyła ona na nowe pola i zaspakaja zupełnie nowe potrzeby wynikające chociażby z rozwoju cywilizacyjnego. Tendencje, jakie można zaobserwować są takie, że świadczenia pomocy społecznej uległy poszerzeniu, a pomoc rzeczowa i finansowa uzupełniana jest coraz bardziej wyspecjalizowanymi usługami. W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna okazuje się być, w perspektywie lat nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. I to ta metoda będzie podstawa realizacji celów strategicznych.

Samorząd terytorialny organizuje i realizuje politykę społeczną w skali lokalnej; znając lokalne warunki i potrzeby jest najbardziej predysponowany do ustalenia zakresu i hierarchii ich zaspokajania. Zasady realizacji polityki społecznej na poziomie lokalnym określone zostały w ustawie o samorządzie gminy. Ustawa ta stanowi, że gmina w ramach tzw. zadań własnych jest zobowiązana do zapewnienia funkcjonowania placówek oświaty, ochrony zdrowia, kultury i sztuki, kultury fizycznej oraz pomocy społecznej.

W celu realizacji świadczeń socjalnych w środowisku lokalnym niezbędna jest rzetelna wiedza pozwalająca oszacować siły i zasoby społeczne niezbędne do podjęcia efektywnej interwencji. Pomoc społeczna to świadczenia socjalne na rzecz rozwiązywania trudnych sytuacji socjalnych, jak również działania mające na celu zapobieganie powstawaniu problemów społecznych. Jednym z ważniejszych dokumentów odnoszącym się do polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Odpowiednio przygotowana i wdrażana strategia ma doprowadzić do rozwiązania kluczowych problemów społecznych na określonym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Luboń (zwana dalej: „strategią”) oparta jest na dogłębnej diagnozie społecznej, przedstawia rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej miasta Luboń, określa problemy i sposoby ich rozwiązywania, zawiera dane dotyczące możliwości gminy w zakresie rozwiązywania najpilniejszych potrzeb, formułuje cele i zawiera opis strategii umożliwiającej zrównoważony rozwój wszystkim mieszkańcom miasta Luboń oraz zapobieganie wykluczeniu i marginalizacji grup społecznych. Szacuje spodziewane efekty planowanych działań.

Strategia zawiera informacje o planowanych zadaniach i projektach na lata 2012-2017. Horyzont czasowy tego opracowania wynika z dokumentów przyjętych na poziomie lokalnym, a dokładnie z Strategii Rozwoju Miasta Luboń na lata 2008-2017.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy. W celu kompleksowego i prawidłowego przygotowania Strategii powstała ona przy współudziale partnerów społecznych, do których zwrócono się z prośbą o zgłoszenie własnych wniosków i propozycji.

1. Metodologia – procedura tworzenia strategii

Podstawy prawne tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych

Konieczność uchwalenia strategii rozwiązywania problemów społecznych przez samorząd terytorialny reguluje wprost ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Istotne znaczenie podczas analizy problemów związanych ze strategiami mają też inne akty prawne. Należy do nich zaliczyć m.in.: ustawę z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa oraz ustawę z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Art.17. ust 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej stanowi: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania

problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”#

W odniesieniu do powiatu w art. 19 ww. ustawy zapisano: „do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

W tej samej kwestii w przypadku województwa w art. 21 znajdujemy następujący zapis: „do zadań samorządu województwa należy opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej będącej integralną częścią strategii rozwoju województwa obejmującej w szczególności programy: wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi – po konsultacjach z powiatami”.

Pomijając oczywiste różnice w powyższych zapisach wynikające z różnych kompetencji poszczególnych szczebli samorządu, warto zwrócić uwagę, że wyłącznie w przypadku gminy opracowanie strategii ma charakter obowiązkowy. Tylko w przypadku samorządu województwa oprócz słów: „opracowanie” i „realizacja” znajdujemy słowo „aktualizowanie”. Podobnie tylko w strategii wojewódzkiej wśród programów, które w szczególności powinny być w niej uwzględnione, wymienia się program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Ponadto tylko w strategii wojewódzkiej mamy wskazówkę, że jest ona integralną częścią strategii rozwoju województwa.

Do koordynowania realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych zobowiązano odpowiednio ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie oraz regionalne ośrodki polityki społecznej.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym stanowi: „do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów”.# Zgodnie z ustawą do gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym m.in. sprawy z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, gminnego budownictwa, edukacji publicznej, polityki prorodzinnej, kultury fizycznej i rekreacji.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku samorządzie powiatowym stanowi, że powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponad gminnym. Zadania z zakresu polityki społecznej to aż 10 z 22 ustawowych obowiązków powiatu. Są to zadania z zakresu:

- edukacji,
- promocji i ochrony zdrowia,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- wspierania osób niepełnosprawnych,
- kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- kultury fizycznej i turystyki,
- gospodarki nieruchomościami,
- porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- ochrony praw konsumenta,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi.#

Zadania z zakresu polityki społecznej dla powiatu są poważnym merytorycznym argumentem za koniecznością dokonania diagnozy problemów społecznych i opracowania oraz wdrożenia strategii ich rozwiązywania.

Ustawa o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 roku nie odnosi się wprost do strategii rozwiązywania problemów społecznych, ale strategia wojewódzka w zakresie polityki społecznej powinna stanowić integralną część strategii rozwoju województwa. W art. 14 ustawy zapisano zadania o charakterze wojewódzkim. Do zakresu działania polityki społecznej należą te w zakresie:

- edukacji publicznej, w tym szkolnictwa wyższego,
- promocji i ochronie zdrowia,
- kultury i ochrony jej dóbr,
- pomocy społecznej,
- polityki prorodzinnej,
- kultury fizycznej i turystyki,
- ochrony praw konsumentów,
- bezpieczeństwa publicznego,
- przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy”#

Wymienione zadania wskazują, jak ważne jest uwzględnienie kwestii społecznych w ogólnym rozwoju regionu. W przypadku strategii ważny jest fakt, że w przepisach dotyczących poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego w ustawach wyraźnie zapisano, że realizowane przez nie zadania, nie mogą naruszać zakresu działania żadnego z pozostałych szczebli. Art. 12 ustawy o samorządzie województwa brzmi: „samorząd województwa, przy formułowaniu strategii rozwoju województwa i realizacji jego rozwoju, współpracuje w szczególności z:

- jednostkami samorządu terytorialnego z obszaru województwa oraz z samorządem gospodarczym i zawodowym (...),
- organizacjami pozarządowymi”

Art.12. a. Stanowi: „sejmik województwa określa zasady, tryb i harmonogram opracowania strategii rozwoju województwa, uwzględniając w szczególności:

- zadania organów samorządu województwa,
- tryb i zasady współpracy z podmiotami wymienionymi w art. 12.”.

Powyższe zapisy zobowiązują samorząd województwa, do tego, by prace nad strategią miały charakter partycypacyjny, aby brały w nich udział powiaty i gminy, a także organizacje pozarządowe.

Niezwykle istotną podczas tworzenia i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ustawa określa zasady realizacji polityki rozwoju, podmioty prowadzące tę politykę, tryb współpracy między nimi, instrumenty służące realizacji tej polityki oraz wskazuje źródła ich finansowania. Polityka rozwoju zdefiniowana jest jako zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych przez władze publiczne, w celu zapewnienia trwałego, zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno – gospodarczej i terytorialnej.

Zgodnie z art. 2. ustawy polityka rozwoju dotyczy zwłaszcza :

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia

społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu

społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,

- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- utworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki”#

Z powyższego wynika, że wiele z przewidzianych w ustawie zadań dotyczy polityki społecznej, a więc i zdiagnozowanych problemów społecznych. Za politykę rozwoju odpowiadają: w skali kraju – Rada Ministrów, w regionach samorządy województw, na poziomie lokalnym samorządy powiatowe i gminne. Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju opisuje również m.in. co powinna zawierać strategia rozwoju kraju, strategia sektorowa i program operacyjny. Według ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju strategia jest dokumentem planistycznym określającym podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym, zapis ten można odnieść do wszystkich szczebli samorządu terytorialnego. Strategia obejmuje okres co najmniej 7 lat. Art. 10 dotyczący strategii rozwoju kraju, art. 13 dotyczący strategii sektorowych i art. 17 dotyczący programów operacyjnych, stanowią o tym, co w szczególności powinny zawierać te dokumenty. W art. 17 ustawy wymienia następujące części składowe strategii:

- diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej sektora bądź województwa, którego dotyczy, w tym wstępną ocenę wyników programu sporządzona przed rozpoczęciem realizacji,
- cel główny i cele szczegółowe mierzone za pomocą wskaźników określonych ilościowo,
- priorytety;
- kierunki wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na realizację programu;
- sposób monitorowania i oceny stopnia osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych;
- plan finansowy, w tym źródła finansowania, kwotę środków przeznaczonych na finansowanie realizacji programu i jej podział na poszczególne priorytety,
- informację o wysokości współfinansowania na poziomie programu i priorytetów;
- system realizacji;

W ustawie o samorządzie województwa także wskazano na pewne elementy, które powinna zawierać strategia rozwoju województwa, jednak powyżej przytoczone zapisy zawierają dokładniejsze informacje, które wykorzystano pracując nad strukturą strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zostały poddane analizie wybrane akty prawne istotne ze względu na rodzaj przypisanych zadań i odpowiedzialności za planowanie polityki społecznej i rozwiązywanie problemów społecznych.

Metodyka pracy nad strategią

Podstawę opracowania strategii stanowiły wypowiedzi przedstawicieli władz lokalnych, pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających w sferze społecznej.

W trakcie prac przygotowawczych uzyskano dane z Urzędu Miasta Luboń i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu, Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu, Komisarzatu Policji w Luboniu, szkół i przedszkoli na terenie Lubonia, placówek służby zdrowia, ośrodka kultury, biblioteki miejskiej, głównego urzędu statystycznego.

W opracowywaniu strategii posłużono się metodą badania dokumentów, a także wynikami ankiet. W opracowaniu wykorzystano wyniki ankiety przeprowadzonej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Luboniu i Fundację Pomocy Rodzinie wśród rodzin mieszkających w Luboniu. Ankieta miała na celu poznanie poglądów na możliwości zaspokajania potrzeb rodzin w środowisku lokalnym. Pozwoliła nam rozpoznać potrzeby w zakresie poradnictwa rodzicielskiego. Ankieta była anonimowa, a informację zwrotną

otrzymaliśmy od 358 rodzin. Jest to wprawdzie ilość niewielka w skali wszystkich rodzin mieszkających w Luboniu, ale równocześnie taka, która pozwala na wyciągnięcie pewnych wniosków w zakresie chociażby stworzenia oferty zajęć, spotkań, warsztatów dla rodziców i dzieci zamieszkujących w naszym mieście.

Do oceny zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym wykorzystano także Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych Lubonia przeprowadzoną przez Studio Diagnoz i profilaktyki w Krakowie na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W badaniach przy pomocy ankiety wzięły udział 104 osoby dorosłe, w tym 55 kobiet i 49 mężczyzn. W ankiecie przeprowadzonej wśród osób dorosłych odwołano się do takich obszarów, jak: problemy społeczne w opinii mieszkańców; spożywanie alkoholu, uzależnienie od alkoholu, działania władz w tym zakresie; przemoc w rodzinie, zachowania agresywne w miejscach publicznych; dostępność narkotyków w środowisku. Drugą grupą badawczą było 237 uczniów (101 dziewcząt i 136 chłopców). W szkołach podstawowych przebadano 116 uczniów, a w szkołach gimnazjalnych 121 uczniów. Podstawowym celem przeprowadzonej ankiety wśród młodzieży była analiza następujących problemów społecznych: używanie przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picia alkoholu, palenia papierosów oraz zażywania narkotyków; problemów przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym, zagrożenia związane z mediami. Kwestionariusz ankiety przeprowadzono także w 25 punktach sprzedaży alkoholu w Luboniu w celu dokonania analizy postaw sprzedawców względem takich zagadnień jak: sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim, sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, spożywanie alkoholu w miejscach jego sprzedaży, awantury i bójki spowodowane przez osoby spożywające alkohol.

2. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza w obszarze objętym strategią

Położenie, dane ogólne, powiązanie z otoczeniem

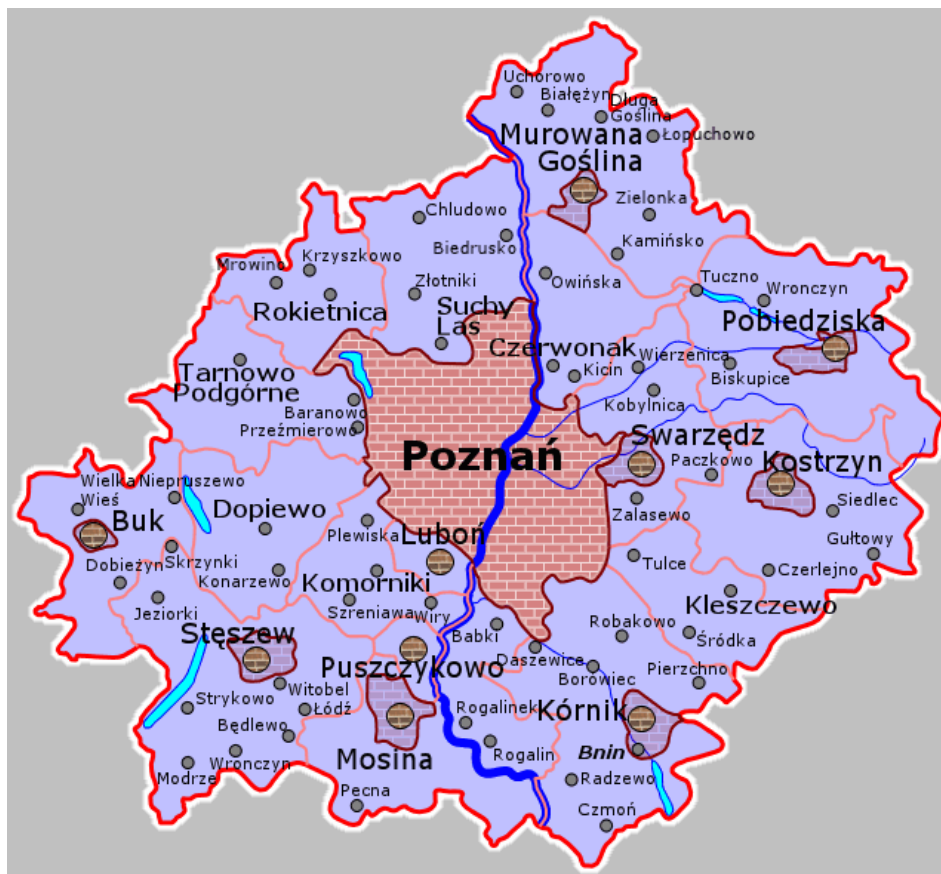
Miasto Luboń utworzono 7 października 1954 roku, w wyniku nadania gromadzie Luboń (Luboń, Żabikowo, Lasek) praw miejskich. Luboń wchodzi w skład aglomeracji poznańskiej, zajmuje obszar 13,5 km². Miasto stanowi 0,71% powierzchni powiatu.

Od północy miasto przylega bezpośrednio do Poznania, a od południa graniczy z Wielkopolskim Parkiem Narodowym.

Luboń położony jest w centrum Wielkopolski, jest jedną z 17 gmin powiatu poznańskiego. Od północy graniczy z Miastem Poznaniem, a od południa z gminami Puszczykowo i Komorniki.

Rysunek 1 Położenie Lubonia w Powiecie Poznańskim

Źródło: www.wikipedia.pl

Według danych z 2010, miasto liczyło 29 520 mieszkańców. Liczba mieszkańców na koniec stycznia 2012 przedstawiała się następująco: osób zameldowanych na stałe było: 28.718, zameldowanych czasowo 575. Łączna liczba mieszkańców wyniosła: **29.293**.

Stosunkowo duża liczba mieszkańców w porównaniu do niewielkiej powierzchni 13,5km², na której rozciąga się miasto sprawia, że Luboń znajduje się na liście stu najgęściej zaludnionych miast w Polsce.

Rysunek 2 Plan miasta

Źródło: www.wikipedia.pl

Komunikacja

Atutem miasta jest korzystne położenie komunikacyjne. Przez Luboń przebiega droga wojewódzka nr 430, która łączy się węzłem drogowym z autostradą A2 Berlin – Warszawa. Jeden ze zjazdów autostrady Poznań Dębina położony jest częściowo na terenie Lubonia, a droga wojewódzka 430 zapewnia połączenie z południowymi powiatami Wielkopolski Ponadto, przez wschodnią część miasta przebiega linia kolejowa

Poznań – Wrocław, ze stacją kolejową i torami przeładunkowymi. Blisko granicy miasta przebiega również trasa E-261 (Świecie - Poznań - Wrocław). Miasto położone jest 10 km od centrum Poznania. W odległości 15 km od Lubonia znajduje się port lotniczy Poznań – Ławica.

Miasto Luboń w ujęciu statystycznym

Tabela 1. Przekrój statystyczny miasta Luboń (wg stanu na koniec 2010 r.)

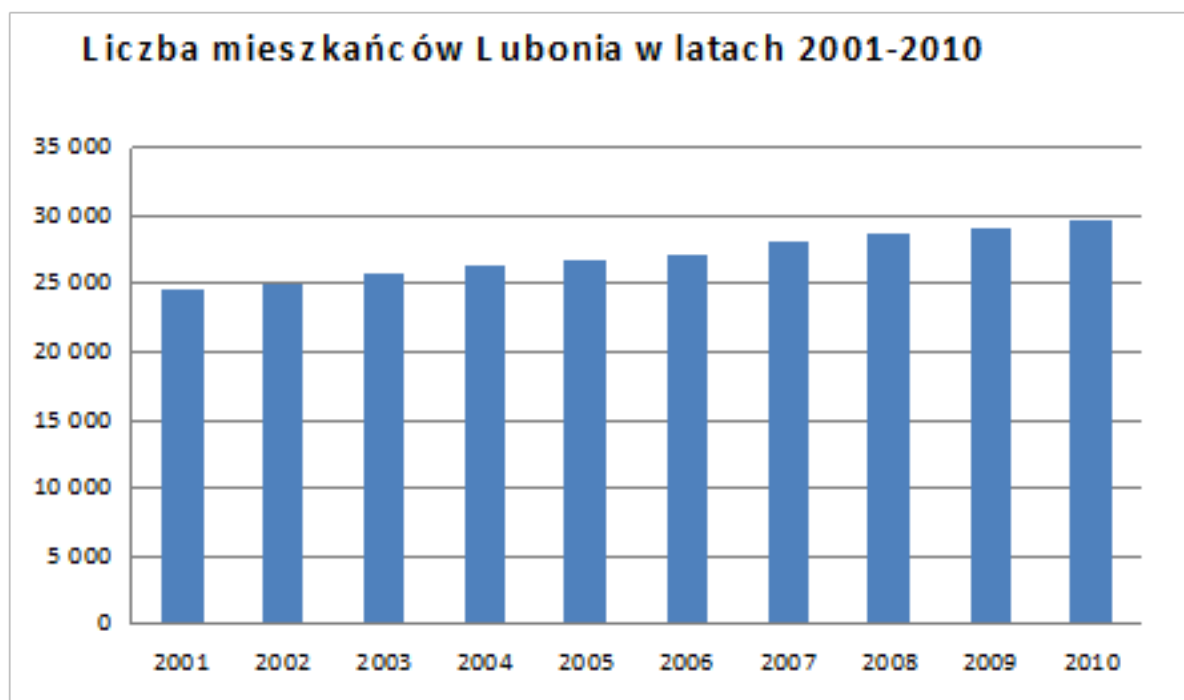
WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚĆ
Powierzchnia miasta ogółem	13,5 km ²
Stan ludności ogółem	29 520
w tym mężczyźni	13 995
Posiadający stałe miejsce zameldowania	29 254
Małżeństwa zawarte	165
Urodzenia żywe	376
W tym dziewczynek	180
Zgony ogółem	221
W tym kobiet	106
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej)	5107
Ludność w wieku produkcyjnym	20 196
Procent ludności w wieku przedprodukcyjnym	20,6
Procent ludności w wieku produkcyjnym	65,1
Procent ludności w wieku poprodukcyjnym	14,3
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53,6
Liczba urodzeń żywych na 1000 ludności	12,9
Liczba zgonów na 1000 ludności	7,6
Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności	5,3

Źródło: Rocznik statystyczny GUS, strona internetowa: www.stst.gov.pl

Miasto Luboń zamieszkuje **29.293** mieszkańców (stan na koniec stycznia 2012r).

Tabela 2. Liczba mieszkańców w mieście Luboń w latach 2001- 2010

ROK	OGÓLE M	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2001	24 389	5 645	15 483	3 261
2002	24 934	5 661	15 964	3 309
2003	25 594	5 659	16 587	3 348
2004	26 156	5 724	17 060	3 372
2005	26 655	5 773	17 442	3 440
2006	27 142	5 774	17 789	3 579
2007	27 957	5 844	18 345	3 768
2008	28 524	5 936	18 680	3 908
2009	29 008	5 976	18 996	4 036
2010	29 520	6 081	19 222	4 217

Na przełomie ostatnich 10 lat obserwuje się wzrost liczby mieszkańców Lubonia z 24 389 w 2001 roku do 29 520 mieszkańców w 2010 r. W badanym okresie czasu nastąpił wzrost liczebności we wszystkich wskazanych powyżej rocznikach: przedprodukcyjnym (o 435 osób), produkcyjnym (o 3 739 osób) i poprodukcyjnym (o 956 osób). Największy przyrost nastąpił w grupie osób w wieku produkcyjnym, a najmniejszy w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 3. Struktura płci i gęstość zaludnienia (dane na dzień 30.12.2010)

Opis	Ogółem		kobiety		Mężczyźni	
	osób	%	osób	%	osób	%
jednostka						
populacja	29520	100	15525	52,59	13995	47,41
Gęstość zaludnienia	2186		1150		1036	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika statystycznego GUS, strona internetowa: www.stat.gov.pl

W ogólnej liczbie mieszkańców miasta (29520 osób) kobiety stanowią 52,59% populacji, natomiast mężczyźni stanowią 47,41% populacji.

Tabela 4. Struktura demograficzna Lubonia

Rok	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Przyrost rzeczywisty
2001	118	259	228	31	749	780
2002	99	241	210	31	553	584
2003	121	271	203	68	564	632

2004	112	281	220	61	477	538
2005	133	307	206	101	404	505
2006	136	315	242	74	450	524
2007	168	349	206	143	592	735
2008	193	382	235	147	386	533
2009	205	404	209	195	326	521
2010	1675	376	221	155	357	512

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznika statystycznego GUS, strona internetowa: www.stat.gov.pl

Przyrost naturalny w Luboniu w okresie ostatnich 10 lat ulegał znacznym wahaniom. Lata 2001-2010 charakteryzują się dodatnim saldem migracji, co wpływa korzystnie na rozwój demograficzny miasta.

Działalność produkcyjno-usługowa i budownictwo

Na terenie miasta działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadziły 3335 podmioty gospodarcze (według stanu na dzień 21.11.2011 roku).

Tabela 5 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej

Wyszczególnienie	Stan na 21.11.2011
Handel, naprawa pojazdów	1457
Budownictwo	587
Przetwórstwo przemysłowe	541
Obsługa rynku nieruchomości	470
Transport	407
Działalność usługowa	238
Opieka zdrowotna	137
Działalność finansowa	116
Edukacja	101
Działalność profesjonalna	101
Hotele i restauracje	73
Informacja i komunikacja	52
Usługa administracji i dział	45
Rolnictwo, łowiectwo	25
Działalność związana z kulturą	15
Dostawa wody, gospodarka ściekami	4

Administracja publiczna	1
Górnictwo	1

Źródło: Urząd Miasta Luboń

Ochrona zdrowia .

Ochrona zdrowia jest jednym z ważniejszych elementów, mających wpływ na funkcjonowanie i rozwój społeczności lokalnej. Na terenie miasta Luboń działa wiele placówek świadczących różnorodne usługi medyczne. Podstawowe usługi medyczne świadczy: 5 Przychodni Lekarza Rodzinnego oraz **Pielegniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej "Panaceum"**.

Poza godzinami praktyk lekarza rodzinnego świadczenia lekarskie zabezpiecza Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego podstacja Luboń.

Ponadto w zakresie usług specjalistycznych miasto oferuje szeroki dostęp do lekarzy specjalistów. Mieszkańcy Lubonia mogą na terenie swojego miasta skorzystać z porad: kardiologa, ginekologa, neurologa, ortopedy, chirurga, laryngologa, okulisty, dermatologa, alergologa, stomatologa, psychiatry, urologa.

Po konsultacjach z przychodniami ustalono, że w ostatnich 5 latach u osób dorosłych, w przedziale wiekowym 35-60 lat zauważono wzrost zachorowań na:

- chorobę niedokrwinną serca,
- nadciśnienie tętnicze,
- cukrzycę,
- POCHP (przewlekła obturacyjna choroba płuc),
- zespoły depresyjne.

Zdaniem lekarzy wpływ na wzrost zachorowań na powyższe schorzenia ma zły styl życia: błędy żywieniowe, stres, mała aktywność fizyczna, nikotynizm, nadużywanie alkoholu, zanieczyszczenie środowiska oraz sytuacja na rynku pracy – utrata pracy lub przeciążenie zawodowe.

U dzieci natomiast obserwuje się:

- wzrost alergii pokarmowych, oddechowych i skórnych
- otyłość.

W zakresie profilaktyki poradnie wykonują:

- Badania przesiewowe chorób układu krążenia wśród osób kończących 35, 40, 45, 50, 55 lat (pomiar cholesterolu, trójglicerydów, glukozy, ciśnienia tętniczego krwi, BMI, a następnie ocena ryzyka występowania incydentu sercowo – naczyniowego, edukacja pacjentów, ulotki, plakaty lub leczenie);
- W zakresie chorób płuc – badania spirometryczne z konsultacją pulmonologa sponsorowane przez firmy farmaceutyczne;
- Badania przesiewowe w kierunku chorób gruczołu krokowego u mężczyzn z konsultacją urologa, badania PSA i USG sponsorowane przez firmy farmaceutyczne;
- Badania audiometryczne w wykrywaniu niedosłuchu, także sponsorowane;
- Badania przesiewowe w kierunku osteoporozy (sponsorowane badania densytometryczne);
- Szczepienia ochronne dla dzieci i młodzieży według kalendarza szczepień. Szczepienia wykonywane są prawie w 100%;
- Rozpowszechnianie i wykonywanie szczepień p/grypie, p/WZW B, p/pneumokokom, p/meningokokom.

Na terenie Lubonia działa także:

Poradnia Zdrowia Psychicznego, która swoją opieką obejmuje nie tylko osoby z problemami psychicznymi, ale również uzależnione od alkoholu, nikotyny, środków psychoaktywnych. Ponadto mogą liczyć na wsparcie także rodziny tych osób.

W ofercie Poradni są:

- grupy dla osób uzależnionych,
- grupy terapeutyczno – edukacyjne dla osób współuzależnionych (pozostających w emocjonalnej bliskości z osobą uzależnioną),
- DDA (Dorosłych Dzieci Alkoholików).
- szeroka pomoc psychologiczna innych zaburzeń (np. bulimia, anoreksja).

Usługi Poradni są bezpłatne – kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Celem działalności poradni jest pomoc psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna zarówno dzieciom jak i młodzieży oraz pomoc w wyborze szkoły, a także zawodu. Zadaniem placówki jest również udzielanie wsparcia rodzicom i nauczycielom w pełnieniu funkcji wychowawczej i edukacyjnej.

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna prowadzi następujące formy terapii:

- Indywidualne spotkania terapeutyczne na terenie PPP dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli w sytuacji kryzysu wychowawczego,
- Indywidualne spotkania terapeutyczne i pomocowe na terenie PPP w zależności od zgłaszanego problemu,
- Indywidualna terapia logopedyczna,
- Indywidualna terapia pedagogiczna,
- Terapia integracji procesów sensorycznych

Tabela 6 Ilość wydanych orzeczeń o nauczaniu indywidualnym

Rok szkolny	Ilość przyjętych dzieci	Ilość wydanych orzeczeń o indywidualnym nauczaniu
2006-2007	440	32
2007-2008	442	24
2008-2009	511	28
2009-2010	519	30
2010-2011	521	38

Źródło: Poradnia psychologiczno – pedagogiczna w Luboniu

Ponadto poradnia prowadzi następujące rodzaje działań profilaktycznych i psychoedukacyjnych:

1. Adresowane do dzieci w przedszkolu:

- Obserwacje wstępne w trakcie realizacji obowiązkowego przygotowania przedszkolnego w ramach wspierania nauczycieli wychowania przedszkolnego w procesie oceny gotowości szkolnej dziecka.
- Przesiewowe badania logopedyczne w placówkach, które nie zatrudniają logopedy.

2. Adresowane do uczniów szkoły podstawowej:

- Przesiewowe komputerowe badanie wzroku i słuchu.
- Zajęcia wychowawczo-profilaktyczne w klasach.
- Diagnozowanie zespołu klasowego.
- Interwencja kryzysowa w przypadku zdarzenia traumatycznego w klasie.
- Grupa Terapeutyczna dla dzieci doświadczających rozvodu rodziców.

3. Adresowane do uczniów gimnazjum:

- Planowanie kariery edukacyjno-zawodowej - oferta dla uczniów III klasy gimnazjum: zajęcia warsztatowe; indywidualne konsultacje.
- Grupowe Badanie Testem MŁOkoZZ (spotkanie w klasie/ obliczenie wyników/ indywidualne konsultacje w oparciu o wyniki testu).
- Dyżur doradcy zawodowego dla uczniów i rodziców na terenie szkoły (II semestr).
- Zajęcia wychowawczo - profilaktyczne w klasach.
- Interwencja kryzysowa w przypadku zdarzenia traumatycznego w klasie.
- Zajęcia dla dziewczyn z klas gimnazjalnych (w grupie do 15 osób) – w ramach profilaktyki zaburzeń odżywiania – „W świecie gąsienic”.

4. Adresowane do nauczycieli:

- Profilaktyka logopedyczna w przedszkolu (wykład).
- Dziecko z cukrzycą w szkole. Informacje dla nauczycieli (wykład).
- Profilaktyka zaburzeń zachowania u dzieci w wieku przedszkolnym (wykład).
- Prawidłowości rozwoju psychoseksualnego dzieci w wieku przedszkolnym (wykład).
- Spotkania dla nauczycieli wspierające w ocenie rozwoju dziecka.
- Grupa Wsparcia dla Psychologów i Pedagogów Szkolnych.
- Jak wspierać ucznia w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej (wykład/ warsztaty).
- Budowanie strategii pracy z uczniem z zaburzeniami zachowania.
- Akademia Nauczyciela - cykl szkoleń/ spotkań trwających cały rok (spotkanie raz na miesiąc) dla nauczycieli zaczynających pracę w szkole, będących na początku awansu zawodowego.

5. Adresowane do rodziców

- Spotkania konsultacyjne - cykliczne spotkania psychoedukacyjne dla rodziców (zajęcia odbywają się na terenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Luboniu).
- Jak zapobiegać wadom wymowy (wykład).
- Dysleksja rozwojowa, ryzyko dysleksji, gotowość szkolna (wykład dla rodziców dzieci przedszkolnych oraz uczniów w szkole podstawowej).
- Wsparcie procesu wychowawczego/ rozmowy/ spotkania indywidualne.
- „Szkoła dla Rodziców” – rozpoczęcie zajęć w II semestrze 2011/2012
- Zajęcia warsztatowe (3 spotkania) dla Rodziców dzieci w sytuacji rozvodu.

Do najczęstszych problemów rozwojowych dzieci i młodzieży zgłaszanych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej należą:

- Deficyty rozwojowe (poznawcze, percepcyjno – motoryczne),
- Uogólnione trudności w nauce,
- Specyficzne trudności w nauce,
- Trudności adaptacyjne w placówce,
- Zaburzenia zachowania,
- Zaburzenia emocjonalne,
- Zagrożenie niedostosowaniem społecznym,
- Dziecko i rodzina w sytuacji kryzysu.

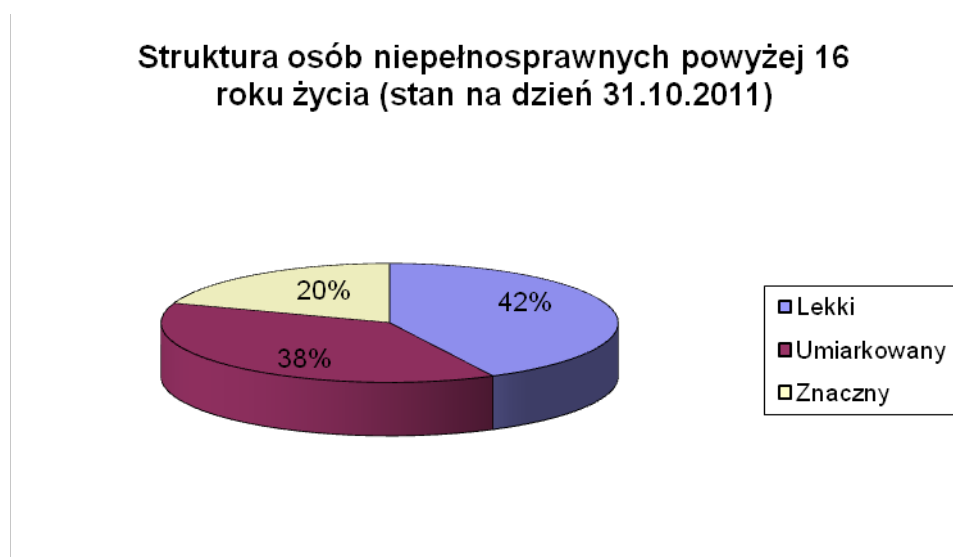
Osoby niepełnosprawne

Osoby niepełnosprawne są to osoby których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Zapisy strategii odnoszą się do osób posiadających znaczny, umiarkowany i lekki stopień niepełnosprawności.

Na dzień 31 października 2011r osób posiadających ważne orzeczenie jest 964 co stanowi 3,27% liczby mieszkańców. Wśród osób posiadających aktualne orzeczenie są: 503 kobiety i 461 mężczyzn.

Wykres 1 Struktura osób niepełnosprawnych w wieku 16 lat i więcej według stopnia niepełnosprawności w 2010r

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu – stan na dzień 31.10.2011 roku.

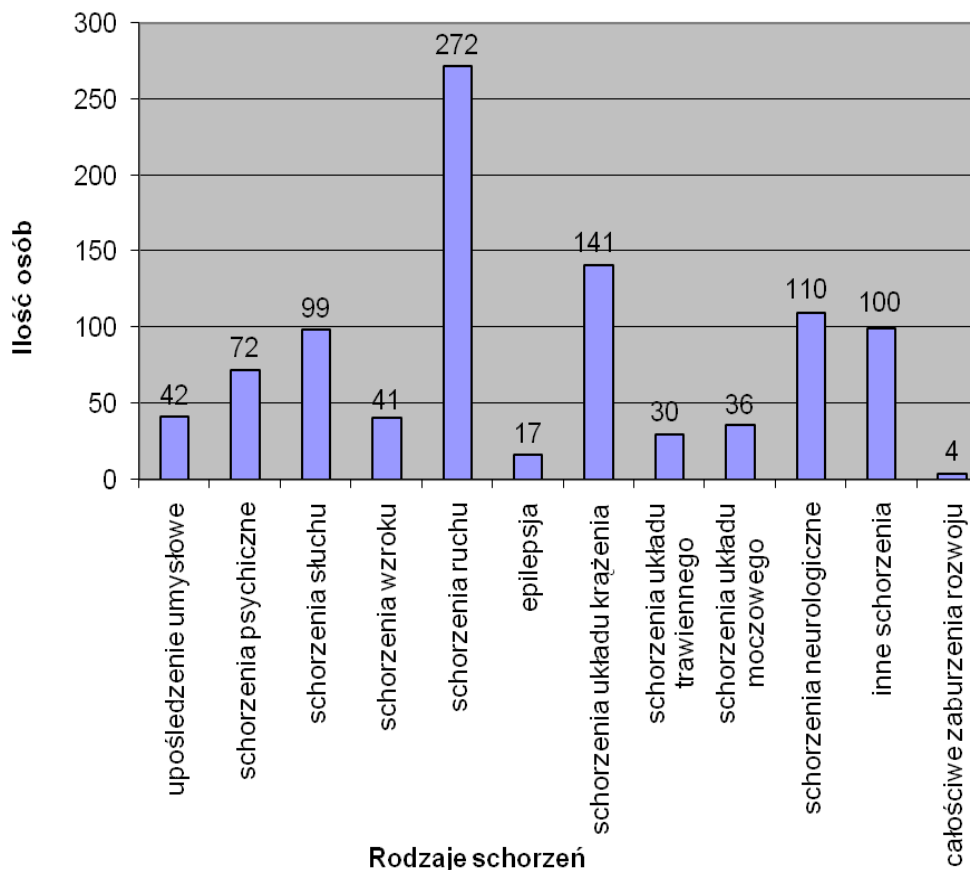
Według danych Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu 42% osób w wieku 16 lat i więcej miało orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności (383 osoby), 38% tych osób posiadało orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (314 osób), a 20 % (177 osób) – orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wśród osób niepełnosprawnych niepełnosprawne dzieci to 64 osoby.

Wśród mieszkańców Lubonia, posiadających ważne orzeczenie najczęstsze przyczyny niepełnosprawności przedstawia wykres nr 2.

Wykres 2 Struktura osób niepełnosprawnych, posiadających ważne orzeczenie według schorzeń powodujących niepełnosprawność (stan na dzień 31.10.2011).

Struktura osób niepełnosprawnych według schorzeń powodujących niepełnosprawność (stan na dzień 31.10.2011)

Źródło: Dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Poznaniu – stan na dzień 31.10.2011 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnił dane dotyczące emerytów i rencistów z terenu miasta Lubonia Poniższe dane przedstawia tabela nr 7

Tabela 7 Renciści i emeryci z terenu miasta Lubonia (stan na dzień 31.10.2011)

Rodzaj świadczenia	Liczba osób
Ogółem	5 469
Emerytury	3 326
Renta z tytułu niezdolności do pracy	765
W tym:	
całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	30
całkowitej niezdolności do pracy	259
częściowej niezdolności do pracy	476
Renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem	151
W tym:	
całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	4

całkowitej niezdolności do pracy	25
częściowej niezdolności do pracy	122
Renty rodzinne	1 068
Renty socjalne	75
Świadczenia i zasiłki przedemerytalne	85

Źródło: Dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu

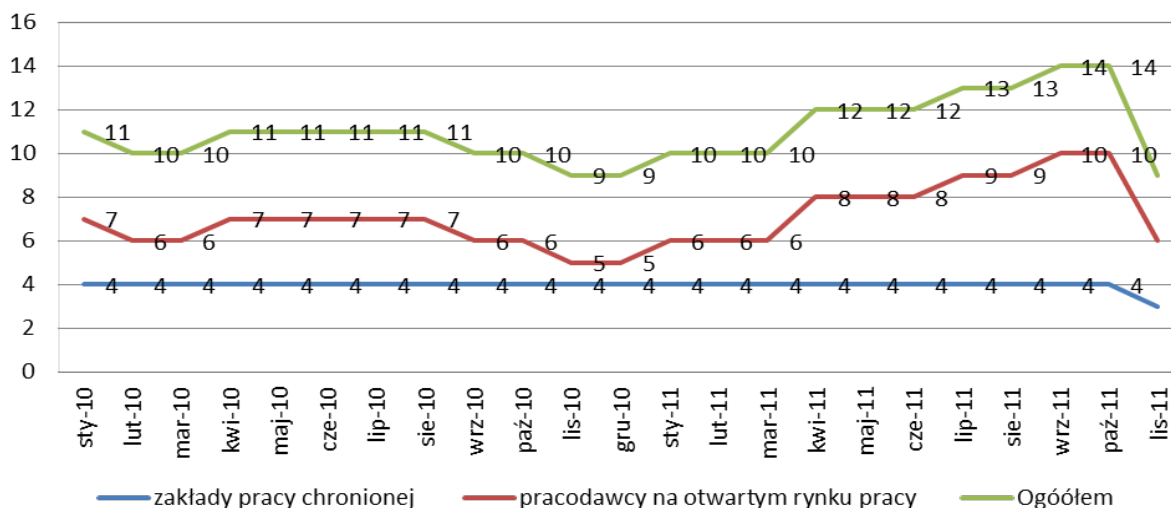
Podsumowując dane Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności i ZUS liczba osób niepełnosprawnych z terenu Lubonia wynosi 1729 osób, co stanowi 5,86% ogólnej liczby mieszkańców.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności Polski przeprowadzonego przez GUS wskazują na znaczną poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy w ciągu ostatnich lat. Od 2007 roku odnotowuje się znaczny wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, szczególnie tych w wieku produkcyjnym. Do 2009 roku obserwowano również spadek stopy bezrobocia tych osób. Niestety, ze względu na trudną ogólną sytuację na rynku pracy, w 2010 r. bezrobocie dotknęło także osoby niepełnosprawne. Niezależnie od negatywnego wymiaru tego zjawiska, warto zauważyć, że wzrost udziału osób zaliczanych do bezrobotnych według BAEL wśród osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo - przy jednoczesnym wzroście wskaźnika zatrudnienia - wynika ze zwiększenia ich aktywności zawodowej.

Na terenie Lubonia działa ogółem 9 pracodawców uprawnionych do otrzymania miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych (3 Zakłady Pracy Chronionej oraz 6 pracodawców na otwartym rynku pracy). Liczę pracodawców z terenu miasta Luboń za okres od stycznia 2010 do listopada 2011 przedstawia poniższy wykres nr 3

Wykres 3 Pracodawcy z terenu Lubonia uprawnieni do otrzymania miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych za okres od stycznia 2010r do listopada 2011r

Pracodawcy z terenu Lubonia uprawnieni do dofinansowania wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych za okres 1.2010-11.2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Dofinansowań Rynku Pracy PFRON

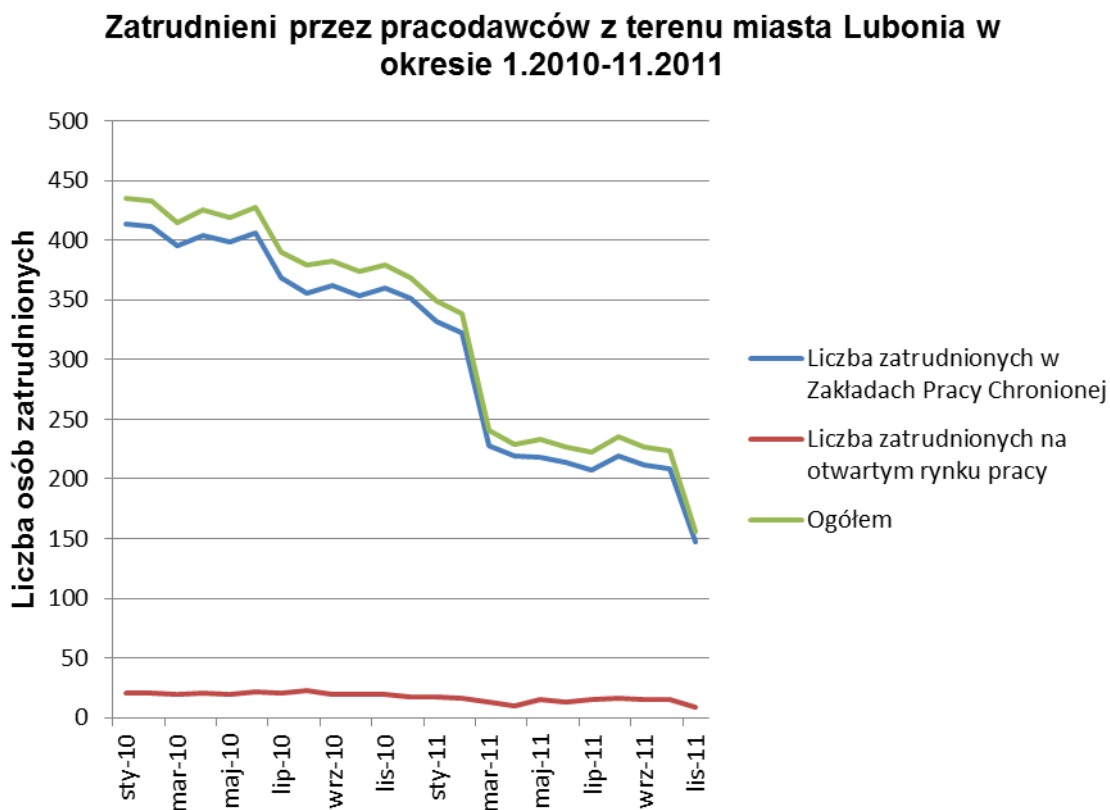
Przez długi czas do końca października 2011 roku działały na terenie Lubonia 4 Zakłady Pracy Chronionej. Od listopada 2011r jest ich 3 O ile przy ilości zakładów pracy chronionej zauważamy pewną stałość, o tyle w przypadku pracodawców na otwartym rynku pracy występuje duża zmienność.

Głównymi beneficjentami systemu wspierania osób niepełnosprawnych poprzez subsydiowanie wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych są nadal zakłady pracy chronionej. Na terenie Lubonia w styczniu 2010 roku

działały 4 Zakłady Pracy Chronionej, zatrudniające 414 pracowników. W listopadzie 2011 roku liczba ta zmniejszyła się do 3 i równocześnie liczba osób zatrudnionych do 147.

Pracodawców na otwartym rynku pracy w styczniu 2010 było 7 i zatrudniali oni 21 pracowników. W listopadzie 2011 roku liczba ta wynosiła 6, a zatrudnionych zaledwie 9. Liczbę pracowników niepełnosprawnych zgłoszonych do Ewidencji Osób Niepełnosprawnych zatrudnionych przez pracodawców z tereny miasta Luboń przedstawia poniższy wykres nr 4.

Wykres 4 Pracownicy niepełnosprawni zatrudnieni przez pracodawców z tereny miasta Lubonia za okres od stycznia 2010r do listopada 2011r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Dofinansowań Rynku Pracy PFRON

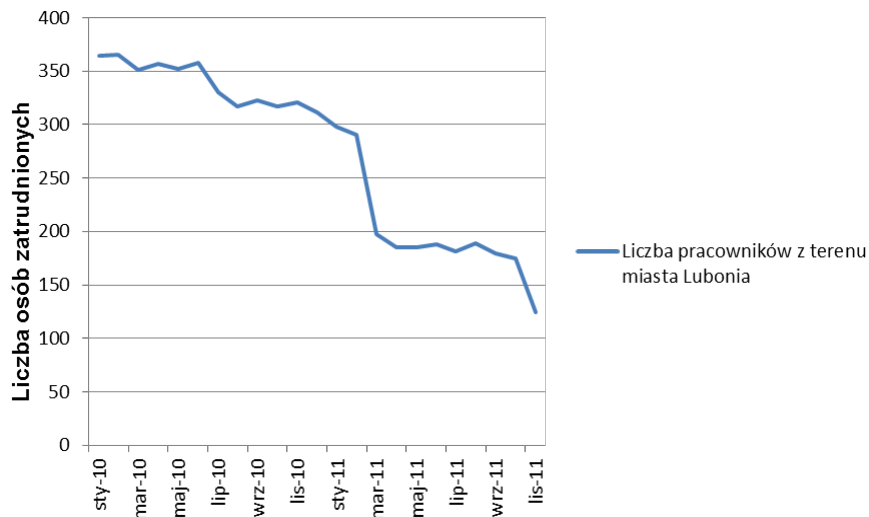
Chociaż udział pracowników zakładów pracy chronionej(147 w listopadzie 2011) w stosunku do ogółu pracowników niepełnosprawnych, zarejestrowanych w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji (SODiR), prowadzonym przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych(156 w listopadzie 2011), jest nadal bardzo wysoki to wyraźnie zauważalna jest jednak tendencja spadkowa tego udziału.

W porównaniu do 2011 roku w 2010 roku widoczny był wzrost zainteresowania pracodawców zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, Większe zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy w 2010 roku wynikał z wysokiego poziomu wsparcia pracodawców, jakie otrzymywali pracodawcy na mocy obowiązującej ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 29 osób. Poniższy wykres nr 5 przedstawia liczbę pracowników z tereny miasta Lubonia zgłoszonych do Ewidencji Zatrudnionych Osób Niepełnosprawnych za okres od stycznia 2010r do listopada 2011 roku. Zauważalna jest wyraźna tendencja spadkowa z 364 pracowników zatrudnionych w styczniu 2010 roku do 124 w listopadzie 2011r.

Wykres 5 Liczba pracowników niepełnosprawnych z tereny miasta Lubonia w okresie od stycznia 2010r do listopada 2011r.

Liczba pracowników z terenu miasta Lubonia w okresie 1.2010-11.2011

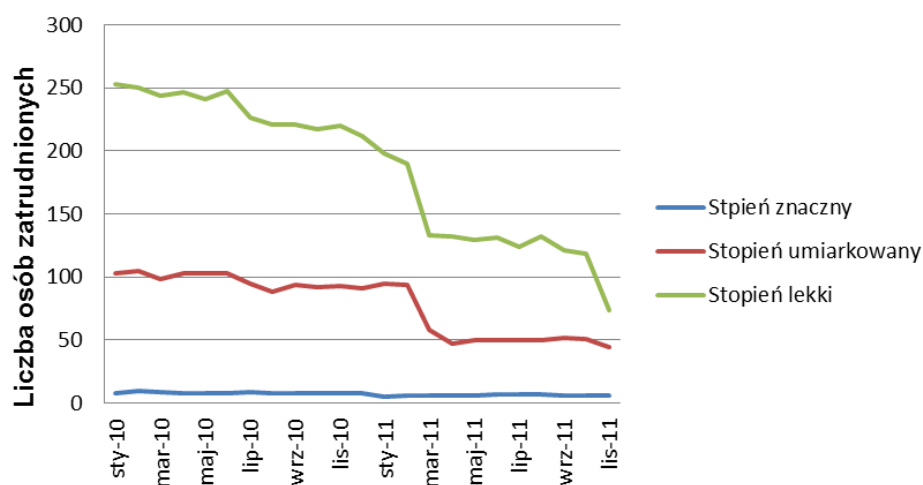

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Dofinansowań Rynku Pracy PFRON

Kolejny wykres przedstawia liczbę pracowników niepełnosprawnych z terenu Lubonia z podziałem na stopnie niepełnosprawności za okres od stycznia 2010 do listopada 2011

Wykres 6 Liczba pracowników niepełnosprawnych z terenu miasta Lubonia w okresie od stycznia 2010r do listopada 2011r. według stopnia niepełnosprawności

Liczba pracowników z terenu Lubonia według stopnia niepełnosprawności w okresie 1.2010-11.2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Dofinansowań Rynku Pracy PFRON

W listopadzie 2011r najwięcej pracujących osób niepełnosprawnych z terenu Lubonia, bo aż 74 miało ustalony lekki stopień niepełnosprawności, 44 osoby miały stopień umiarkowany, a 6 osób stopień znaczny. Ze względu na stopień niepełnosprawności znaczący spadek zatrudnienia osób z Luboia widoczny jest przy umiarkowanym i lekkim stopniu niepełnosprawności.

Należy zaznaczyć, że przytaczane dane PFRON dotyczące zatrudnienia osób niepełnosprawnych dotyczą osób zarejestrowanych w Systemie Obsługi Dofinansowań i Refundacji SODiR PFRON i nie obejmują wszystkich zatrudnionych osób niepełnosprawnych, których liczbę można określić na podstawie BAEL oraz stanu zatrudnienia u pracodawców zwolnionych i zobowiązanych do wpłat na PFRON.

Oświata i Kultura

Oświata

Na terenie Lubonia działają 4 szkoły podstawowe:

1. **Szkoła Podstawowa nr 1**, ul. Poniatowskiego 16
2. **Szkoła Podstawowa nr 2**, ul. Żabikowska 40,
3. **Szkoła Podstawowa nr 3**, ul. Dąbrowskiego 2a,
4. **Szkoła Podstawowa nr 4**, ul. 1 Maja 10

Są też 2 Gimnazja:

1. **Gimnazjum nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego**, ul. Armii Poznań 27
2. **Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II**, ul. Kołłątaja 1

Każda z tych szkół została zaproszona do konsultacji społecznych na temat problemów społecznych związanych z edukacją i wychowaniem dzieci i wzięła w nich udział.

W kwestii zasobów lokalowych szkół dwie szkoły wskazały na problemy: szkoła podstawowa nr 1, w której jest zaledwie 10 sal lekcyjnych, w tym 2 niewymiarowe i potrzeba rozbudowy oraz szkoła podstawowa nr 2, której warunki organizacyjno – techniczne kuchni nie pozwalają zaspokoić zapotrzebowania zgłaszanego przez rodziców uczniów. Zasoby lokalowe szkoły podstawowej nr 3 są wystarczające. Szkoła podstawowa nr 4, jak również oba gimnazja działające na terenie Lubonia nie wskazały żadnych problemów lokalowych. Lubońskie szkoły wyposażone są w sale komputerowe, językowe, w sale gimnastyczne. W szkołach wydawane są posiłki dla uczniów.

Najczęściej diagnozowane problemy i deficyty rozwojowe u dzieci w edukacji wczesnoszkolnej to:

- dysleksja rozwojowa (czasem ryzyko dysleksji),
- zaburzenia percepcji wzrokowej,
- zaburzenia percepcji słuchowej,
- zaburzenia rozwoju emocjonalnego i społecznego (dzieci nadpobudliwe i zahamowane psychoruchowo), niska samoocena, brak umiejętności nazywania emocji i reagowania adekwatnie do sytuacji., niezaspokojona potrzeba bezpieczeństwa i akceptacji w domu rodzinnym.
- dzieci z zaburzoną mową (problemy logopedyczne). Bardzo dużo dzieci ma wadę wymowy, z roku na rok problem ten nasila się. Dzieci wymagają nie tylko korekty, porad dla rodziców, ale systematycznej, specjalistycznej terapii logopedycznej. W przeciwnym razie pojawiają się skutki uboczne w postaci trudności w czytaniu i pisaniu, nauce języków obcych, problemy z samooceną i kontaktami społecznymi.
- zaburzenia procesu lateralizacji,
- zaburzenia związane z prawidłowym funkcjonowaniem społecznym.
- wiele dzieci ma problemy adaptacyjne, szczególnie te, które są posyłane do klasy pierwszej w szóstym roku życia. Są to trudności związane z niedojrzałością emocjonalną, impulsywnością, nadmiernym wstydem w kontakcie. Problemem jest brak otwartości i gotowości rodziców na przyjęcie opinii zespołu szkolnego na temat powtarzania zerówki dla tych dzieci, dla których zdaniem szkoły byłoby to korzystne,

Inne problemy to:

- wolne tempo pracy, trudności z koncentracją uwagi, problemy z zapamiętywaniem, opóźniony rozwój orientacji kierunkowo- przestrzennej,
- problemy wychowawcze: trudności w dostosowaniu się do wymogów rodziców, opiekunów i nauczycieli, dzieci bywają lękliwe, zamknięte w sobie, płaczące, czasami nawet złośliwe, pojawiają się drobne kłamstwa, brak zainteresowania nauką. Obserwuje się niekorzystne dla dzieci style wychowawcze stosowane przez wielu rodziców dzieci młodszych: nadmierne chronienie, infantyilizacja, wyręczanie, kompletny brak usamodzielnienia w czynnościach samoobsługowych, co owocuje brakiem zaradności (chłopcy w zerówce często płaczą, skarżą się, boją się sytuacji nowych, nie potrafią się ubrać znaleźć swoich rzeczy, wyczyścić nosa, skorzystać z toalety). Niewielka ale istotna grupa dzieci jest zaniedbana. Zaniedbania dotyczą zarówno obszaru socjalnego – brak wyposażenia, śniadania, nieświeża odzież, jak i płaszczyzny związanej z właściwą stymulacją rozwoju dziecka – niesystematyczne uczęszczanie do szkoły, uchylanie się od zajęć korekcyjnych i specjalistycznych, brak stosownych interakcji z dzieckiem, służących poszerzaniu i pogłębianiu jego wiedzy, słownika, zainteresowań.

- problem rodzin wielodzietnych,
- choroba alkoholowa w rodzinie,
- wychowywanie się w niepełnych rodzinach (wzrost rozwodów wśród rodziców), przenoszenie na dzieci problemów małżeńskich lub partnerskich,
- pozostawianie dzieci pod opieką dziadków lub innych członków rodziny,
- zastępowanie bliskości rodziców rzeczami materialnymi: komputer, konsola do gier, telefon komórkowy.
- spędzanie wolnego czasu przed komputerem

Problemy wskazane przez gimnazja to:

- dysekcja rozwojowa pod postacią dysortografii, dysgrafii i dysleksji, na podstawie opinii poradni psychologiczno – pedagogicznej,
- poważne deficyty rozwojowe i nieharmonijny rozwój – dostosowanie wymagań edukacyjnych ze wszystkich przedmiotów na podstawie opinii Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- zaburzenia rozwoju emocjonalno – społecznego,
- upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim,
- problemy socjalno – bytowe,
- uzależnienia (palenie papierosów, pierwsze inicjacje alkoholowe, problemy alkoholowe w domu rodzinnym,
- przemoc domowa.

W związku z pojawiającymi się wśród uczniów problemami lubońskie szkoły dysponują szerokim wachlarzem działań, które podejmują. Są to następujące działania:

- zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze,
- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne,
- zajęcia rewalidacyjne,
- zajęcia logopedyczne,
- konsultacje z rodzicami dzieci wymagającymi wsparcia.,
- zajęcia prowadzone w zespołach klasowych przez pedagoga szkolnego, dotyczące poprawnego komunikowania, integracji zespołów oraz profilaktyki związanej z agresją w ramach programów.
- zajęcia prowadzone w świetlicy środowiskowej działającej na terenie szkoły, której celem jest: zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, zapewnienie terapii wychowawczej zapobiegającej uzależnieniom, wdrażanie do prawidłowego pełnienia ról społecznych, łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, eliminowanie zaburzeń zachowania, pomoc w odrabianiu zadań domowych, eliminowanie problemów edukacyjnych.
- Kształcenie indywidualne
- Systematyczna obserwacja psychologiczno – pedagogiczna dzieci w zerówce (diagnoza indywidualna i grupowa)
- Zajęcia indywidualne i w małych grupach dla dzieci szczególnie uzdolnionych,
- Zajęcia psychoedukacyjne indywidualne i grupowe,
- współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi pracę szkoły,
- prowadzenie kółek zainteresowań.

W stosunku do młodzieży Gimnazja podejmują następujące kroki:

- zajęcia korekcyjno – kompensacyjne w celu niwelowania zaburzeń dyslektycznych i deficytów rozwojowych,
- zajęcia usprawniające techniki szkolne,
- rozmowy o charakterze wychowawczym, terapeutycznym z uczniami i ich rodzicami,
- kółka zainteresowań,

- zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze ze wszystkich przedmiotów,
- pogotowie edukacyjne,
- wspieranie instytucji rodziny poprzez organizację cyklicznych zajęć w ramach szkoły dla rodziców,
- pedagogizacja rodziców, poradnictwo rodzinne i systematyczny kontakt z instytucjami wsparcia,
- organizacja imprez o charakterze profilaktycznym i prorodzinnym,
- uczniowie z określonymi deficytami i zaburzeniami objęci są specjalistyczną pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

Szkoły na terenie Lubonia mogą się poszczycić szeroką ofertą realizowanych programów. Są to w szkołach podstawowych: Szkolny Program Wychowawczy, Szkolny Program Profilaktyczny, program „Szkoła bez przemocy” (przeciwdziałanie występowaniu zachowań agresywnych, stworzenie jasnych i spójnych zasad zapobiegania i reagowania na zachowania agresywne uczniów), Program Wspierania Rodziny (praca i budowanie strategii pomocowej dla uczniów z zaburzonymi zachowaniami i ich rodzin, działania interwencyjne w sytuacjach kryzysowych, współpraca z rodzicami uczniów z zaburzonym zachowaniem), Program „Przyjaciele Zippiego (kształtowanie umiejętności nazywania i właściwego okazywania emocji przez uczniów 5-7 lat), programy profilaktyczne zdrowotne („Moje dziecko idzie do szkoły” – kl „0”, projekt – „Bądźmy zdrowi – wiemy więc działamy”, „Czyste powietrze wokół nas” – kl „0”, „Nie pal przy mnie proszę” – kl. I – III, „Znajdź właściwe rozwiązanie” kl IV-VI, „Trzymaj formę” – kl. V-VI, cykl „Miesiąc zdrowia”).

Ponadto szkoły podstawowe realizują: autorski program kinezylogii edukacyjnej Dennisona (w dużym zarysie: stymulacja analizatorów w zerówce, praca nad grafomotoryką w kl. I, zajęcia ortograficzne i matematyczne w klasie II, zajęcia na temat emocji i samokontroli w klasie III). Prowadzone są: zajęcia Klubu Małej MENSY – realizowane w oparciu o wiele metod (np. DMI, zabawy stymulujące myślenie lateralne wg De Bono, techniki treningu myślenia kreatywnego E. Nęcki, zadania zalecane przez MENSĘ, zadania Odysei Umysłu).

W szkołach podstawowych realizowany jest program profilaktyczny w oparciu o zdiagnozowane problemy oraz programy zewnętrzne: „Szkoła bez przemocy”, „Klub bezpiecznego Puchatka”, „Bezpieczna szkoła – Bezpieczny uczeń”, „Prawdziwe koleżeństwo”, „Słońce świeci tam, gdzie Ty”, „Lekcje przestrogi”, Projekt unijny: „Małe dzieci – duże szanse.”.

Gimnazja realizują: program wychowawczy – w roku szkolnym 2011/2012 zadania realizowane w ramach tego programu dotyczą kształtowania u uczniów postaw odpowiedzialności za siebie i innych, projekt unijny „Zagrajmy o sukces” – obejmuje on uczniów z klas I i II i jego ramach odbywają się dodatkowe zajęcia sportowe, matematyczne, informatyczne, językowe oraz pomoc psychologiczna, Program edukacyjno – terapeutyczny „Ortografaffiti” przeznaczony dla uczniów z dysleksją rozwojową, Program profilaktyczny „Szkoła bez przemocy” – w ramach tego ogólnopolskiego programu odbywa się szereg działań (warsztaty terapeutyczne, spotkania ze specjalistami, działania plastyczne i happeningowe, program profilaktyki zachowań ryzykownych, programy naprawcze, profilaktyka przestępczości nieletnich, profilaktyka niedostosowania społecznego).

Opieka nad małym dzieckiem

W Luboniu są zarejestrowane 3 żłobki, 12 przedszkoli, w tym 2 gminne i 2 punkty przedszkolne, w tym 1 gminny.

Ogólna liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i punktów przedszkolnych wynosi 1357, z czego 428 realizuje obowiązek szkolny. Zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach publicznych jest zdecydowanie wyższe i z uwagi na to gmina dopłaca do 80 miejsc przedszkolnych i 17 żłobkowych w sąsiednich gminach. Stan taki spowodowany jest tym, że większość rodziców chce posyłać dzieci do przedszkoli publicznych z uwagi na niższe opłaty.

W konsultacjach społecznych wzięło udział 10 przedszkoli.

Przedszkola zauważyły i wskazały następujące problemy i deficyty występujące dzieci:

- problemy emocjonalne dotyczące braku adaptacji do nowych warunków,
- problem z komunikacją u dzieci rozpoczynających edukację (dzieci nie mówią lub posługują się jedynie monosylabami),

- mała samodzielność dzieci przychodzących do przedszkola bez względu na wiek, dzieci nie posiadają podstawowych umiejętności samoobsługowych,
- problemy społeczne: kłopoty z podporządkowaniem się obowiązującym normom i regułom, skoncentrowanie na sobie, niedostrzeganie innych wokół siebie, dzieci nie potrafiące się dzielić, wspólnie bawić, często naśladują zachowania negatywne, dzieci są niespokojne, nadmiernie ruchliwe i aktywne, o zmiennych, często skrajnych nastrojach,
- chłopcy przejawiają zachowania agresywne (6-latkowie), konflikty rozwiązują siłowo, agresja słowna i fizyczna, nieumiejętność radzenia sobie z emocjami w trudnych sytuacjach koleżeńskich, trudności z przyjęciem sytuacji porażki,
- nadpobudliwość psychoruchowa,
- dzieci z problemami poznawczymi, które mają trudności w opanowaniu treści zawartych w programie nauczania, problemy związane z umiejętnością koncentracji uwagi, trudności ze zrozumieniem poleceń i krótkich tekstów, mała umiejętność prowadzenia zabaw z rówieśnikami (mała gama tematyczna podejmowanych aktywności dzieci),
- opóźniony rozwój mowy, nasilenie się problemów logopedycznych,
- zbyt mała uwaga ze strony rodziców – brak rozmowy z dziećmi o tym co czują, jak spędziły dzień, czy mają jakieś kłopoty. Rodzice skupiają uwagę na tym, czy dziecko zjadło obiad i dlaczego pobrudziło ubranie,
- mała sprawność ruchowa, słaba motoryka ręki,
- problemy związane z dietą – alergie pokarmowe, nietolerancja laktozy, glutenu,
- brak koordynacji wzrokowo – ruchowej spowodowana zaniedbaniem środowiskowym,
- brak edukacji seksualnej.

Większość przedszkoli aby zapobiegać problemom i wyrównywać deficyty podejmuje działania profilaktyczne i realizują programy: Są to:

- w ramach adaptacji nowych przedszkolaków prowadzone są dni otwarte,
- zabawy integracyjne, wyciszające, relaksacyjne,
- praca indywidualna z dzieckiem,
- zajęcia wyrównawcze z dziećmi, mającymi te same deficyty rozwojowe,
- czytanie bajek terapeutycznych,
- terapia indywidualna ze specjalistami (psycholog, pedagog specjalny, logopeda, rehabilitant ruchowy, nauczyciel gimnastyki korekcyjno – kompensacyjnej),
- dogoterapia systematycznie realizowana z dziećmi niepełnosprawnymi oraz przejawiającymi trudności rozwojowe i wychowawcze,
- zajęcia z zakresu rozwoju emocjonalnego – rozwijanie umiejętności związanych z rozpoznawaniem i nazywaniem przeżywanych emocji i sposobami radzenia sobie z nimi,
- Działania profilaktyczne prowadzone są także w oparciu o pracę powołanego Zespołu Psychologiczno – Pedagogicznego,
- Bieżąca obserwacja dzieci przez wychowawców i pedagogów (karty obserwacji,
- Zajęcia dodatkowe – j. Angielski, rytmika, zajęcia biblioteczne, taniec, ćwiczenia gimnastyczne, zabawa w teatr, zajęcia ze sztuki walki, warsztaty plastyczne, religia, gimnastyka korekcyjna, jazda konna, basen, nauka jazdy na nartach
- indywidualne zajęcia logopedyczne i zajęcia korekcyjne dotyczące wad postawy.
- Przesiewowe badania wzroku, mające na celu wykrycie wad u dzieci,
- program wychowawczy z naciskiem na przeciwdziałanie agresji,
- spotkania dla rodziców, kącik edukacyjny dla rodziców

- wsparcie psychologiczno – pedagogiczne.

W przedszkolu nr 5 w Luboniu funkcjonuje oddział integracyjny. Uczęszcza do niego 5 dzieci niepełnosprawnych, które objęte są opieką specjalistów, w postaci indywidualnych zajęć edukacyjno – terapeutycznych prowadzonych przez psychologa, pedagoga specjalnego, logopedę i fizjoterapeutę. Ponadto zespół specjalistów prowadzi również zajęcia indywidualne z 4 dziećmi niepełnosprawnych, posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, przebywających w innych oddziałach niż integracyjny i udziela wsparcia m.in. rodzicom dzieci niepełnosprawnych i nauczycielom.

Kultura, rozrywka

Placówkami kulturalnymi w Luboniu są: Biblioteka Miejska, Ośrodek Kultury oraz Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie i Luboński Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Biblioteka Miejska w Luboniu dzisiaj to instytucja utrzymywana głównie z funduszy publicznych, gromadząca i udostępniająca książki ze wszystkich dziedzin. Biblioteka dysponuje atrakcyjnym i aktualnym księgozbiorem. Na koniec 2010r księgozbiór biblioteki liczył 65998 tomów i kilkadziesiąt tytułów czasopism. W 2010 roku zarejestrowano 5147 użytkowników, którzy wypożyczyli 125576 książek. Biblioteka centralna jest dostępna dla czytelników przez 6 dni w tygodniu. Biblioteka Miejska jako wielofunkcyjna placówka kultury nie ogranicza swojej działalności tylko do codziennej obsługi czytelnika. Prowadzi kursy nauki języków obcych, lekcje biblioteczne, warsztaty plastyczne dla dzieci a także różnorodne cykliczne imprezy literackie, teatralne, muzyczne i plastyczne. Wieczory literacko - poetyckie i teatralne, spektakle, wieczory muzyczne, wernisaże i wystawy plastyczne, spotkania z politykami, spotkania z znanymi osobowościami cieszą się dużą popularnością. W bibliotece działa „Galeria na Regale”, Sala Historii Miasta-pracownia historyczna, oraz Klub Ludzi Niewidomych i Słabo Widzących „Promyk”. W Oddziale dla dzieci i w holu na I piętrze funkcjonuje „Galeria Dziecięca”, prezentująca efekty pracy z dziećmi; dorobek różnych konkursów, warsztatów.

Szereg ciekawych wydarzeń o charakterze kulturalnym zapewnia mieszkańcom Lubonia Ośrodek Kultury w Luboniu, ul. Sobieskiego 97. W zajęciach bierze udział około 150 dzieci plus osoby dorosłe, w tym: uczestnicy Lubońskiego Uniwersytetu Trzeciego wieku, Chór Bard, Zespół Ton, Zespół Śpiewaczy „Szarotki”, Koło Emerytów i Rencistów Zakładów WPPZ, Koło Gospodyń Wiejskich grupa AA „Avanti”, członkowie Stowarzyszeń działających przy Ośrodku Kultury. Ośrodek dysponuje kalendarium cyklicznych imprez kulturalnych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Są nimi: Balik przebierańców dla dzieci, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Półkolonie zimowe, Wiosna z muzyką, Turniej o Puchar Burmistrza Miasta Lubonia w Boules, Święto Niezapominajki, Dzień Dziecka, Przegląd Piosenki Przedszkolnej, Zakończenie roku kulturalnego, Dni Lubonia, Work Camp Żabikowo, Półkolonie letnie, Zakończenie lata – rozpoczęcie roku kulturalnego, Biathlon Osób Niepełnosprawnych, Biba w Lasku, Festiwal Piosenki im. Czesława Niemena „Dziwny jest ten świat”, Andrzejki, Wigilia w Ośrodku Kultury w Luboniu. W miesiącach, w których nie odbywają się stałe imprezy organizowane są: spotkania ze znanymi ludźmi, teatryki dla dzieci, spektakle dla starszych, poranki filmowe, warsztaty plastyczne i muzyczne: cykl Pomysłowe dekoracje i Wiosna z muzyką. W ciągu tygodnia w Ośrodku Kultury odbywają się zajęcia taneczne, plastyczne, wokalne, sportowe i inne. Oferta zajęć proponowana przez Ośrodek Kultury jest bardzo bogata i niewątpliwie pomaga rozbudzić zainteresowania kulturalne mieszkańców Lubonia

Zaplecze lokalowe Ośrodka Kultury jest niewystarczające. Ośrodek posiada jedynie 7 małych pomieszczeń (o wymiarach średnio 4x3 m, w tym jedna większa, ale zaciemniona sala bez okien o wymiarach 4x10m), które mogą być przeznaczone na prowadzenie zajęć oraz salę o również niewystarczającej powierzchni 9x18m. W budynku brakuje sali widowiskowej, dlatego też większe koncerty odbywają się poza siedzibą Ośrodka np. w kościele parafii św. M.M. Kolbe. Standard pomieszczeń, w których odbywają się zajęcia jest niski.

Źródłem wiedzy dostarczającym Ośrodkowi kultury informacji na temat zapotrzebowania na zajęcia kulturalne jest m.in. doświadczenie i obserwacje instruktorów prowadzących zajęcia. Część zajęć odbywa się także na życzenie mieszkańców miasta, którzy zgłaszają pracownikom Ośrodka chęć uczestnictwa w określonych zajęciach.

Rok rocznie na terenie miasta gmina organizuje „Dni Lubonia”, gdzie wstęp na wszystkie imprezy jest bezpłatny i dostępny dla wszystkich mieszkańców.

Na terenie Lubonia znajduje się także Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie, ul. Niezłomnych 2, które zostało założone w 1976 roku Przestrzeń muzealna około 3 ha rozciągająca się na długości prawie 0.5 km

bezpośrednio wzdłuż autostrady A2 – upamiętniona jest również pomnikami związanymi z martyrologią Polaków, Żydów, Luksemburczyków, obywateli byłego Związku Radzieckiego oraz innych narodowości.

Potrzeby mieszkańców oraz odwiedzających nasze miasto gości w dziedzinie sportu i rekreacji zaspokajają Luboński Ośrodek Sportu i Rekreacji. Obiektem wchodzącym w jego skład jest Hala Widowiskowo – Sportowa przy ul. Kołłątaja 1 wybudowana w latach 2004-2009, której otwarcie nastąpiło w dniu 16 kwietnia 2009r. Jest to pierwszy pod względem wielkości i nowoczesności tego typu obiekt w powiecie poznańskim. Pomieszczenia Hali są tak przygotowane, aby przyjmować w nich zarówno małe grupy osób chcących aktywnie spędzać czas jak również zapewnić dużej liczbie osób możliwość oglądania zawodów sportowych lub występów artystycznych. Główna hala o powierzchni 1204,46m² łączy w sobie boisko do piłki nożnej halowej, koszykowej, siatkowej oraz ręcznej, które w razie potrzeby można podzielić na trzy segmenty oddzielając je kotarami (powstają wtedy np. trzy boiska do piłki siatkowej lub koszykowej). Druga część Sali głównej oddzielona barierkami to widownia z pojedynczymi krzeselkami mieszcząca do **306 osób**. Na piętrze obiektu znajduje się sala gimnastyczna o wielkości 132,96 m² przeznaczona do aerobiku, jogi, c zy treningu sztuk walki; oraz wyposażona w 22 rowery sala do spinningu, o powierzchni 71,89 m². Na terenie obiektu znajduje się **12 szatni** z pełnym węzłem sanitarnym, toalety dla widowni, oraz pomieszczenie realizatorskie w którym znajduje się system sterowania nagłośnieniem i monitoringiem. Obok Hali znajduje się parking na około **200 miejsc**, dzięki któremu

nie ma problemu z dojazdem pod sam Ośrodek. Dane techniczne obiektu przedstawiają się następująco: powierzchnia: 3290,46 m², parter: 2659,7 m², piętro I: 469,58 m², piętro II: 161,18 m², kubatura: 26 960 m³.

Rynek pracy i bezrobocie

Według stanu na dzień 30.11.2011 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu zarejestrowanych było w powiecie poznańskim 16 489 osób, w tym 9 320 kobiety i 7169 mężczyzn. Prawo do zasiłku posiadały 4153 osoby.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z miasta Lubonia to 503 osoby, w tym: 302 kobiety i 201 mężczyzn. Prawo do zasiłku posiadało 157osób. Osób długotrwale bezrobotnych (tj zarejestrowanych nieprzerwanie co najmniej 2 lata) zarejestrowanych w PUP było 155.

W miesiącu kwietniu 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu z terenu Lubonia zarejestrowanych było ogółem 634 osoby bezrobotne, w tym: 361 kobiet. W wieku do 25 roku życia zarejestrowanych było 90 osób, a powyżej 50 roku życia 145 osób. Prawo do zasiłku miały 162 osoby. Osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP było w kwietniu 2012 roku 184 osoby.

Tabela 8.Struktura bezrobotnych według wykształcenia

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólne	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
Osoby	86	127	57	126	107

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy z dnia 30.09.2011

Tabela 9 Struktura bezrobotnych według wieku

Wiek	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-64
Osoby	64	154	125	95	51	13

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy 30.09.2011

Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 29 osób, a liczba osób poszukujących pracy 14 osób (stan na dzień 30.09.2011r).

W miesiącu kwietniu 2012r liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 26 osób, a liczba osób poszukujących pracy 14.

W okresie ostatnich 5 lat (od listopada 2006 do października 2011):

- osób, które skorzystały z dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej było 87;
- osób, które odbyły szkolenia było 324;
- osób, które zostały skierowane na staż było 162;
- osób, które podjęły prace społecznie użyteczne było 41;
- osób, które rozpoczęły przygotowanie zawodowe dorosłych było 13;
- osób, które podjęły prace publiczne było 1
- osób, które podjęły prace interwencyjne było 1

W miesiącu kwietniu 2012r podjęło pracę 37 osób bezrobotnych, 4 osoby zostały skierowane na szkolenia i 4 na staże.

Bezpieczeństwo publiczne

O bezpieczeństwo publiczne na terenie miasta Luboń dba Komisariat Policji przy ul. Powstańców Wielkopolskich 42 Stan etatowy Komisariatu Policji na listopad 2011r wynosi 38 policjantów, z czego 28 pełni służbę w Ogniwie Prewencji. W 2011 roku została wzmocniona struktura kadrowa Komisariatu w Ogniwie Prewencji o 4 etaty, co pozwoliło na wydzielenie 6 rejonów dzielnicowych. Biorąc pod uwagę podział miasta na 6 rejonów, średnio na 1 dzielnicowego przypada około 5000 mieszkańców. Komisariat Policji w Luboniu prowadzi około 500 prowadzonych postępowań rocznie.

Tabela 10 Postępowania wszczęte z art 207 kk – znechania się

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba	10	10	11	21	14

Źródło: Dane statystyczne Komisariatu Policji w Luboniu

Tabela 11 Rodzaje przestępstw ogółem i z udziałem nieletnich

KP Luboń	lata	wszczęte	czyny nieletnich	podejrza ni	Nieletni
Ogółem	2011	567	79	228	21
	2010	495	32	190	12
Kryminalne	2011	456	79	137	21
	2010	417	31	126	11
Gospodarcze	2011	17	0	10	0
	2010	26	0	18	0
kradzież mienia	2011	166	5	22	3
	2010	178	2	36	2

kradzież samochodu	2011	42	0	0	0
	2010	48	0	0	0
kradzież z włamaniem	2011	45	3	5	2
	2010	38	0	10	1
Rozboje	2011	3	22	8	4
	2010	3	10	2	0
bójka i pobicie	2011	3	0	4	0
	2010	1	0	1	0
uszkodzenia ciała	2011	7	1	2	0
	2010	3	4	3	3
uszkodzenia mienia	2011	66	2	18	4
	2010	48	1	7	1
RAZEM	2011	290	33	59	13
	2010	271	17	63	8
narkotyki	2011	20	40	21	5
	2010	4	0	6	0

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Luboniu

W 2010 roku Komisariat Policji w Luboniu przeprowadził 2 procedury w zakresie przemocy w rodzinie tzw. „Niebieskiej Karty”; w 2011 roku było ich już 13.

W zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie podległym Komisariatowi Policji w Luboniu realizowanych jest szereg programów profilaktycznych, takich jak:

- rządowy Program Ograniczenia Przestępczości i Zachowań Aspołecznych – Razem bezpieczniej, Program Prewencyjny – Bezpieczny Powiat,
- wielkopolski Sąsiedzki Program Przeciwdziałania Przestępczości
- wielkopolski Program Prewencyjny – bezpieczna Szkoła,
- program prewencyjny – Uwaga Zagrożenie
- program Prewencyjny – bezpieczny Ogród/Działka,
- przemoc w rodzinie – koordynacja procedury niebieskiej Karty

Komisariat Policji w Luboniu prowadzi przedsięwzięcia z zakresu polityki trzeźwości oraz zapobiegania patologiom społecznym i innym zagrożeniom, takim jak: problem bezdomności, żebractwa, prostytucji nieletnich, grup psychomanipulacyjnych, subkultur, przestępczości internetowej, handlu ludźmi. W ramach powyższych programów realizowane są działania z zakresu prewencji kryminalnej mające na celu ograniczenie przestępczości około samochodowej, kradzieży kieszonek, podnoszenia bezpieczeństwa seniorów, bezpieczeństwa w środkach komunikacji miejskiej, bezpieczeństwa w działalności gospodarczej, bezpieczeństwa dzieci w ramach Policyjnego Programu z Pyrkiem Bezpieczniej, profilaktyka bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w ruchu drogowym, miejscu zamieszkania, szkołach i zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz przedsięwzięcia związane z ochroną dziedzictwa narodowego, w tym obiektów sakralnych i muzealnych. Komisariat Policji w Luboniu współpracuje ze Strażą Miejską w zakresie: koordynowania patroli, bieżącej wymiany informacji, wytyczania wspólnych kierunków działań i lokalnymi mediami.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa, ładu i porządku publicznego mieszkańców naszego miasta od ponad 20 lat działa na terenie miasta Luboń Straż Miejska.

Bardzo ważnym elementem, który rzutował na pracę tych służb w 2010 roku było zatrudnienie trzech nowych strażników. Wzrost liczby strażników umożliwił systematyczne wystawianie nocnych patroli prewencyjnych z piątku na sobotę, oraz z soboty na niedzielę.

Dokonując analizy wykroczeń, za które strażnicy miejscy z Lubonia karali w 2010 roku należy stwierdzić, iż najwięcej mandatów karnych zostało nałożonych za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji. W sumie w tej kategorii, na którą składają się między innymi: wykroczenia zarejestrowane przez fotoradar, mandaty nałożone za nieprawidłowe parkowanie lub postój nałożyliśmy 1005 grzywien.

Największy wzrost nałożonych grzywien mandatowych Straż Miejska odnotowała w kategorii nieprzestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym w roku 2010 ukarano grzywną mandatową 115 osób; rok wcześniej odnotowano tylko 21 takich przypadków, a w okresie 11 miesięcy 2011 roku – 116 osób. Ilość wszystkich interwencji związanych bezpośrednio lub pośrednio ze spożywaniem alkoholu wyniosła w 2010 roku 680, a do listopada 2011 roku było ich już 984. Choć nieznacznie, lecz systematycznie spada ilość osób przewożonych przez Straż Miejską w stanie zagrażającym zdrowiu do izby wytrzeźwień czy w miejsca zamieszkania, to jednak nadużywanie alkoholu było pierwszym problemem wskazanym przez te służby. Straż Miejska Lubonia wskazała następujące problemy w sferze społecznej, które spotyka w swojej pracy, a mianowicie:

- nadużywanie alkoholu
- osoby bezdomne - choć ich liczba jest stosunkowo nieduża niestety od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie; osoby te często również nadużywają alkoholu, co stanowi istotny problem w umieszczaniu ich we właściwych ośrodkach.
- zagadnienia zubożenia części mieszkańców Lubonia - często na skutek utraty pracy pojawia się szereg problemów, które to zjawisko ze sobą niesie. Są to między innymi: nadużywanie alkoholu, ale także problemy rodzinne, czy problemy z opłaceniem np. wywozu nieczystości stałych, czy płynnych.

Wybrane zagadnienia pracy Straży Miejskiej Miasta Luboń za rok 2010 i 11 miesięcy roku 2011 przedstawia poniższa tabela nr 12

Tabela 12 Wybrane zagadnienia pracy Straży Miejskiej Miasta Luboń

Rodzaje wykroczeń	2010 rok	Styczeń - listopad 2011
-------------------	----------	-------------------------

Ilość mandatów kredytowanych związanych ze spożywaniem alkoholu w miejscach publicznych	134	116
Ilość interwencji, w których przyczyną było nadużywanie alkoholu		
Ilość osób przewiezionych do izby wytrzeźwień lub miejsca zamieszkania		
Ilość mandatów karnych kredytowanych związanych z nieprzestrzeganiem regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Luboń	680	984
Ilość mandatów karnych kredytowanych za wykroczenia naruszające porządek publiczny		
Ilość mandatów karnych kredytowanych za wykroczenia wobec obyczajności	25	32
	30	43
	15	43
	1	2

Źródło: Dane Straży Miejskiej w Luboniu

Zasoby mieszkaniowe miasta Luboń

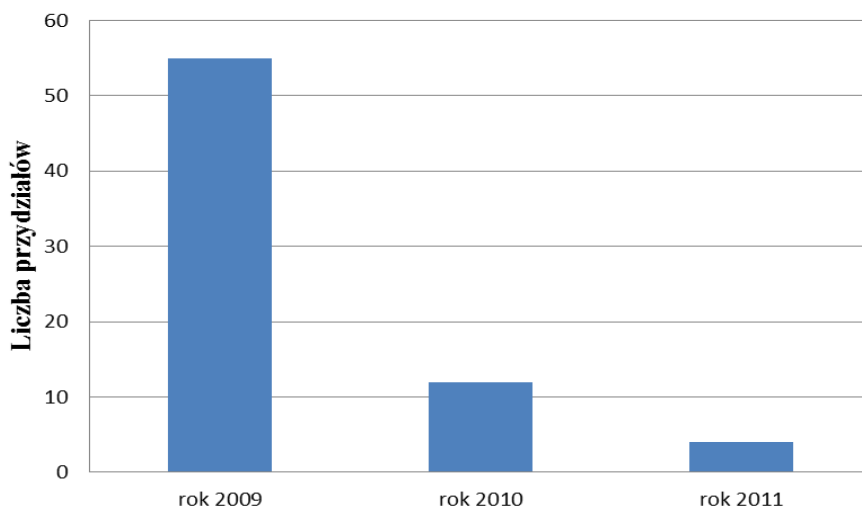
Polityka mieszkaniowa gminy jest określona w ustawie o najmie lokali, w wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Luboń na lata 2010 – 2014 przyjętym uchwałą nr XLI 237/2010 oraz w uchwale o zasadach przyznawania mieszkań komunalnych. Według danych GUS w 2010 r. w Luboniu było 10.611 mieszkań.

Zasoby mieszkaniowe gminy

W celu zapewnienia równowagi pomiędzy potrzebami i możliwościami wynajmujących mieszkaniowy zasób gminy powinien wynosić co najmniej 2% ogólnej liczby mieszkań w Luboniu. Na 30.11.2011 tworzą go 23 budynki, w których znajduje się 207 lokali mieszkalnych zamieszkałych przez 646 osób. Ponadto miasto posiada udziały w 1 budynku należącym do wspólnoty mieszkaniowej w liczbie 452/14404000. Stan techniczny budynków jest zróżnicowany, większość budynków pochodzi z okresu międzywojennego, jeden został wybudowany w latach 70-tych a 5 jest nowych i pochodzi z lat 2000-2008. Spośród 222 lokali 16 to pustostany ze względu na zły stan techniczny i wysokie koszty kapitalnych remontów. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Luboń przyjęty na lata 2010-2014 zakłada docelowy standard lokali oraz priorytety remontowe. Ponadto program określa źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej tj. czynsze za lokale mieszkalne i użytkowe, dochody ze sprzedaży (program zakłada sprzedaż 9 lokali do końca 2014 roku), dotacje, kredyty i pożyczki oraz odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokali. Średnio corocznie wpływają 52 wnioski o przydział mieszkania z zasobu gminnego. Miasto nie jest w stanie sprostać tym potrzebom. W 2009 roku podpisano 55 umowy (oddanie nowych budynków- komunalnego i socjalnego), w 2010- 12 przydziałów, w 2011- 4. Na rozpatrzenie oczekuje 48 wniosków zaopiniowanych w okresie lipiec 2010- czerwiec 2011.

Wykres 7 Przydziały mieszkań komunalnych i socjalnych

Przydziały mieszkań komunalnych i socjalnych

Źródło: Urząd Miasta Luboń

Tak duża liczba przydziałów w 2009r wynikała z oddania do użytku dwóch nowych bloków mieszkalnych Mieszkania spółdzielcze

Na terenie miasta Lubonia funkcjonują 2 spółdzielnie mieszkaniowe: „Luboniana”, która posiada 2304 mieszkania zamieszkałe przez 5226 osób oraz „Swarzędz” dysponująca 127 lokalami zamieszkałymi przez 333 osoby.

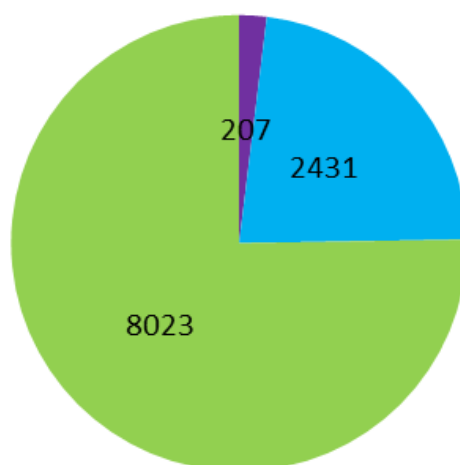
Pozostałe mieszkania

Na dzień 30.11.2011 w ewidencji podatkowej zarejestrowano 8.023 kart nieruchomości dotyczących budynków mieszkalnych bądź ich części. Mieszkania te obejmują domy jednorodzinne i lokale należące do wspólnot mieszkaniowych.

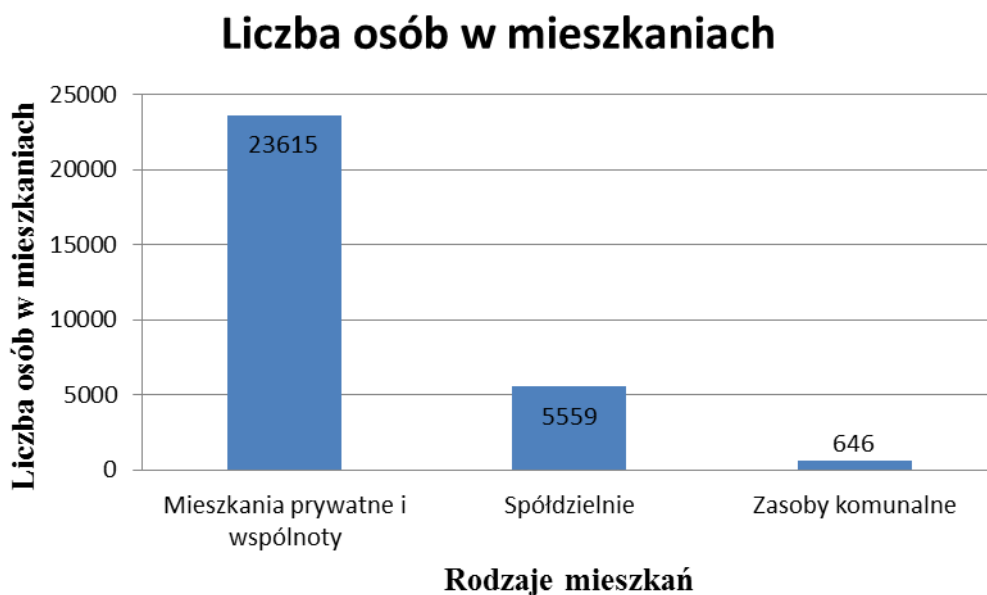
Wykres 8 Mieszkania na terenie Lubonia

Mieszkania na terenie Lubonia

■ Komunalne ■ Spółdzielcze ■ Prywatne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Luboń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Luboń

Małe zagęszczenie w mieszkaniach wynika z faktu, że mało osób melduje się w Luboniu. Na mieszkanie przypada średnio 2,77 osoby.

3. Pomoc społeczna

Przyczyny przyznawania pomocy i wydatkowane kwoty

Zadania gminy z zakresu pomocy społecznej zostały uregulowane w ustawie o samorządzie gminy oraz w ustawie o pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- praca socjalna;
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną;
- dożywianie dzieci;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu
- z zakładu karnego;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie,
- również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;

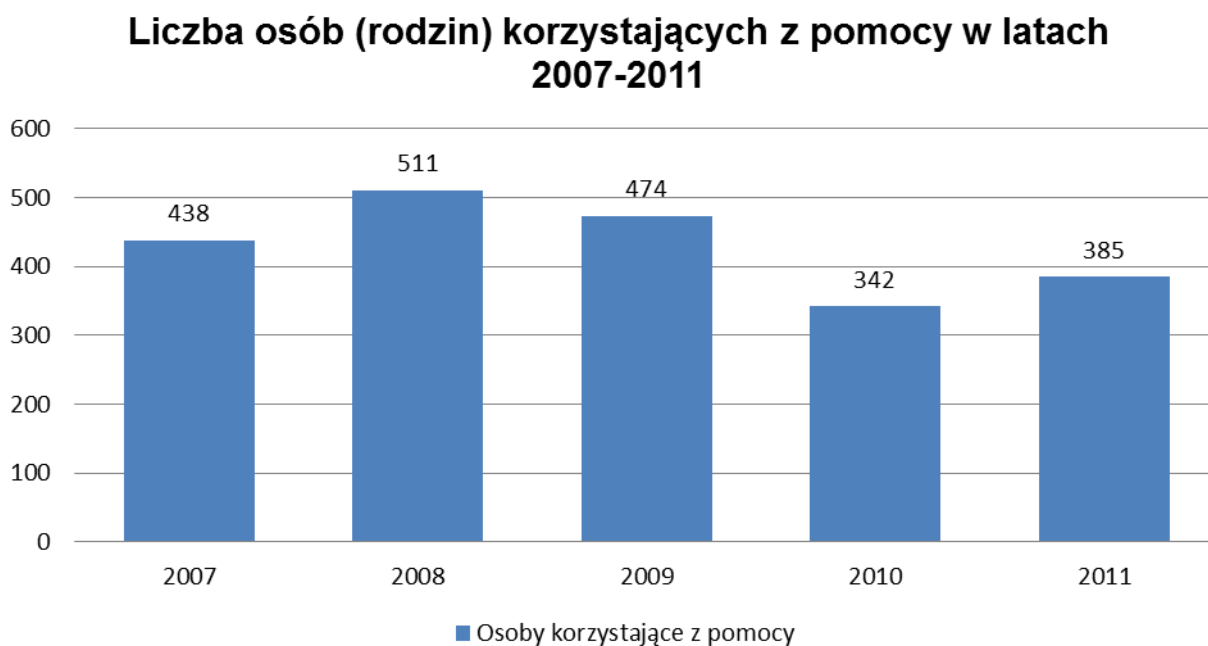
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

W celu realizacji ww. zadań utworzony został Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na czele z Kierownikiem, który został upoważniony przez Burmistrza do rozpatrywania indywidualnych spraw z zakresu pomocy społecznej. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Luboniu zatrudnionych jest ogółem 27 osób z czego pracowników socjalnych jest 9, z tego pracujących w rejonach opiekuńczych 7

W 2011 r łącznie na zadania pomocy społecznej wydatkowano

kwotę 866 928 zł. Skorzystało z pomocy 386 rodzin. Główne przyczyny przyznawania pomocy i kwoty wydatkowane na realizację poszczególnych zadań obrazują niżej wymienione wykresy i tabele.

Wykres 10 Liczba osób (rodzin) korzystających z pomocy w latach 2007 – 2011

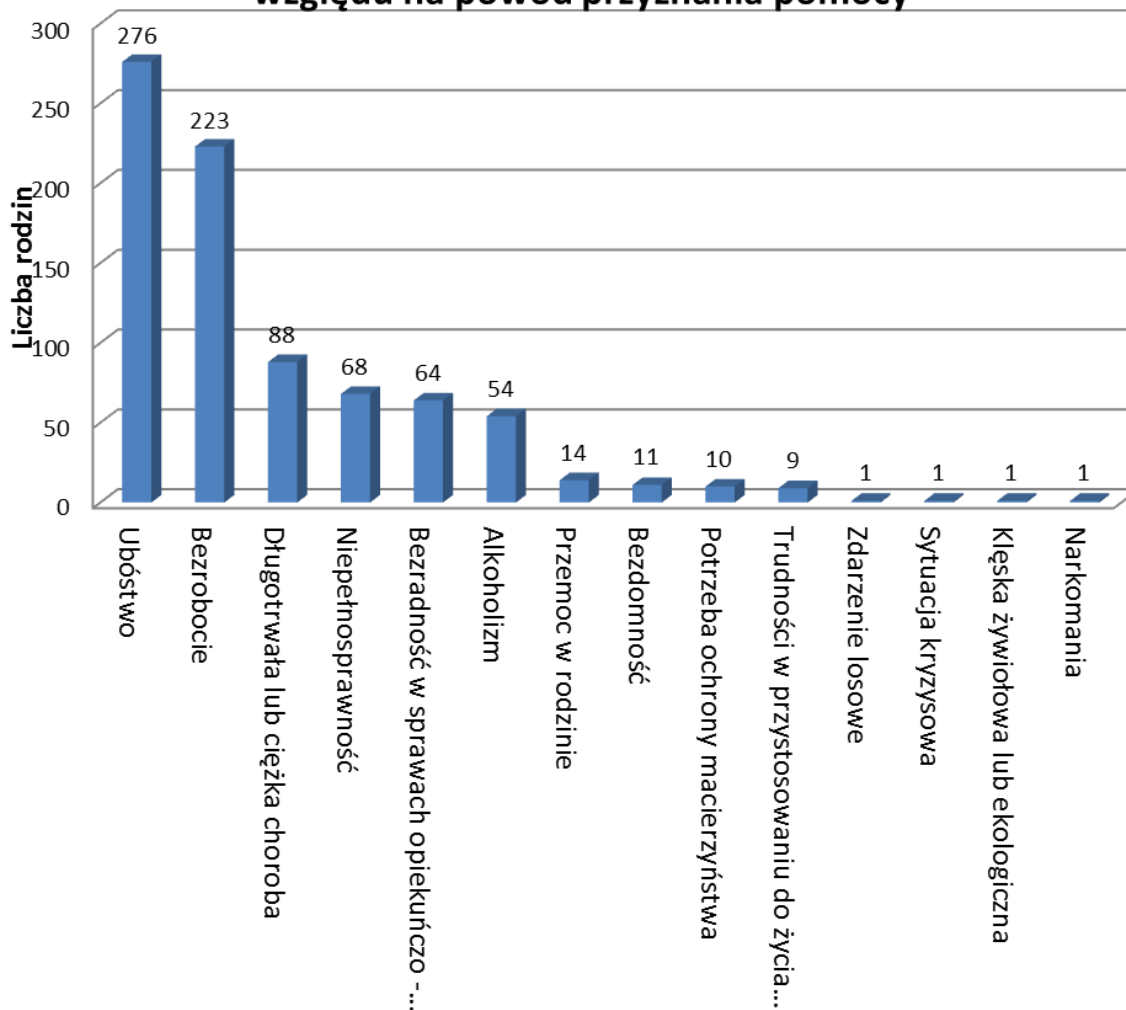
Źródło: Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2011.

Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc musi znajdować się w trudnej sytuacji życiowej, związanej w szczególności z sieroctwem, bezdomnością, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą, problemami rodzin wielodzietnych, trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zdarzeniem losowym, klęską żywiołową lub ekologiczną.

Poniższy wykres nr 11 przedstawia najczęstsze powody przyznania pomocy w 2011 roku.

Wykres 11 Najczęstsze powody przyznania z pomocy w 2011 roku

Liczba rodzin, którym przyznano pomoc w 2011 roku ze względu na powód przyznania pomocy

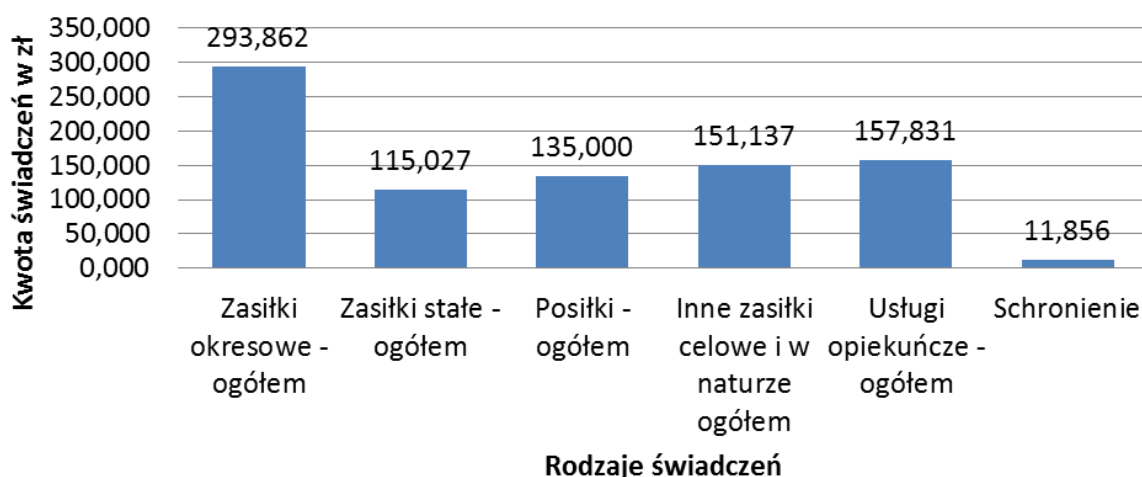
Źródło: Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2011

Ogólna liczba rodzin wynikająca z wykresu jest wyższa niż liczba rodzin, które skorzystały z pomocy w 2011 roku. Różnica wynika z tego, że w niektórych rodzinach występuje wiele znaczących problemów, które są podstawą przyznania pomocy wobec czego na wykresie jedna rodzina może być ujęta kilka razy. Trzeba zwrócić uwagę na fakt współistnienia wielu problemów w jednej rodzinie. Do najczęstszych należą: ubóstwo połączone z bezrobociem, niezaradnością życiową, chorobą w rodzinie i spożywaniem alkoholu. Nie należy jednak postrzegać, identyfikować problemów społecznych przez liczbę klientów otrzymujących pomoc z jednej przyczyny. Jeśli w gminie najwięcej klientów korzysta z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, to wcale nie oznacza, że niepełnosprawność jest problemem numer jeden. Nie odzwierciedla to faktycznego natężenia niekorzystnych zjawisk społecznych.

System zasiłków oparty jest na trzech podstawowych rodzajach zasiłków: zasiłku stałym, okresowym i celowym. W ramach zadań własnych gmina realizuje także pomoc w formie posiłków, usług opiekuńczych i schronienia. Do zadań własnych gminy należy także: sprawienie pogrzebu – w 2011r był to 1 pogrzeb osoby bezdomnej za kwotę 2, 214 zł oraz odpłatność za pobyt mieszkańców Lubonia w Domu Pomocy Społecznej - w 2011 roku było to 11 osób i wydatkowano na ten cel kwotę 254, 242 zł

Wykres 11 Kwota świadczeń udzielonych przez MOPS w 2011r w ramach zadań własnych

Kwota świadczeń udzielonych przez MOPS w 2011 roku w ramach zadań własnych

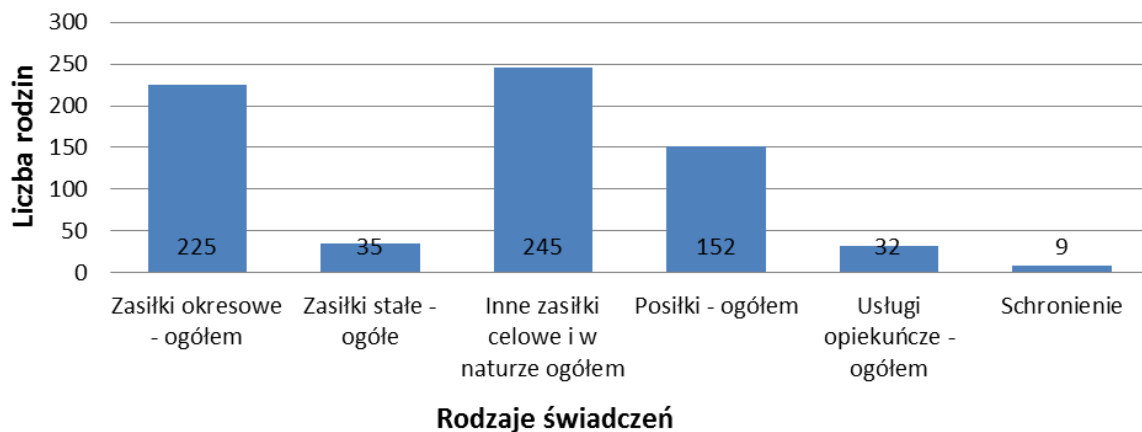

Źródło: Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2011

Na wykresie nie ujęto wydatków związanych z sprawieniem pogrzebu w wysokości 2214 zł. Ponieważ tak niską kwotę wydatków w porównaniu do pozostałych trudno jest przedstawić w formie graficznej. Osobną kategorię wydatków natomiast stanowi schronienie – pomimo niewielkiej wydatkowanej kwoty w porównaniu do innych świadczeń Bezdomności to najbardziej skrajny przejaw wykluczenia społecznego związany z brakiem domu, pracy, środków do życia i różnymi patologiami. Dla większości ludzi bezdomność stanowi zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju. Choć liczba bezdomnych jest mała – 9 to jednak zjawisko bezdomności jest istotnym problemem wymagającym odpowiednich działań i dużych środków finansowych. W Luboniu problem bezdomności jest zjawiskiem nasilającym się, a jego przyczyny to: pogłębiające się ubóstwo i utrata pracy przy równoczesnym znacznym wzroście kosztów utrzymania mieszkania, brak lub rozpad więzi rodzinnych, alkoholizm i inne uzależnienia, opuszczenie zakładu karnego bez możliwości powrotu do mieszkania. Kolejny wykres przedstawia liczbę osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2011 roku

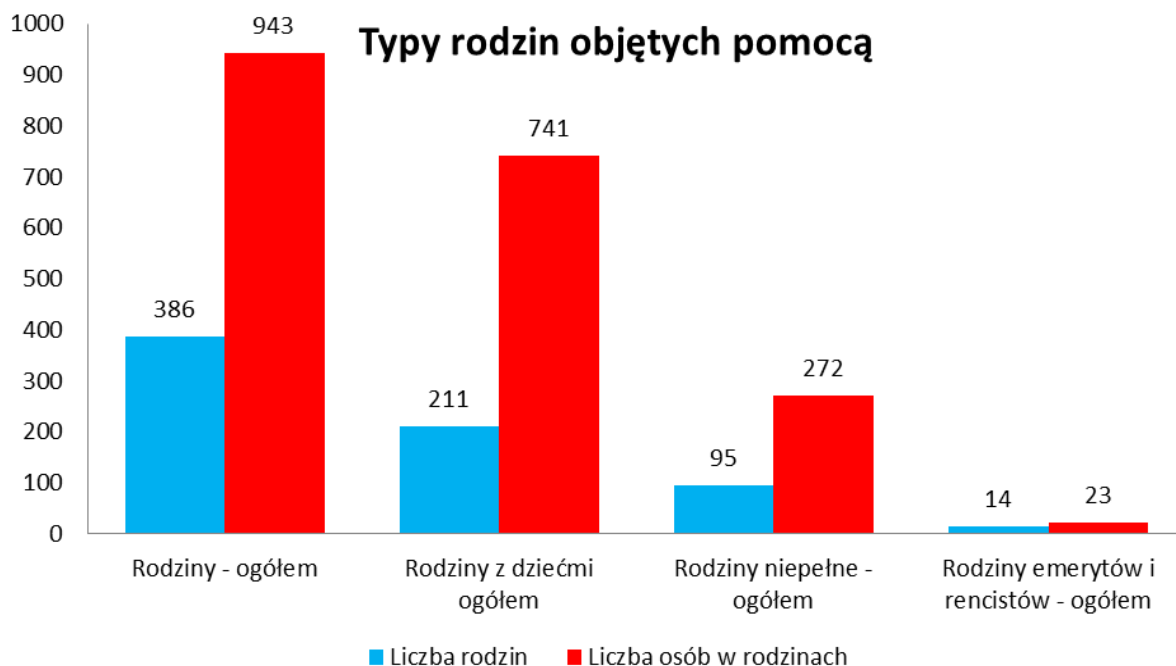
Wykres 12 Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenia w ramach zadań własnych realizowanych przez MOPS w 2011r.

Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenia w 2011r w ramach zadań własnych

Źródło: Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2011

Wykres 13 Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2011 roku

Źródło: Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2011

Z zasiłków celowych skorzystało 245 rodzin, wydatkowano kwotę 151.137,32 zł

Tabela 13 Zasiłki celowe przyznane w 2011 roku

Rodzaj pomocy	Łączna kwota
Żywność	7.140,00
Opłaty (prąd, gaz, wody, czynsz)	34.079,28
Leki	4.031,12
Odzież	4.029,95
Węgiel	93.380,04
Inne	8.476,93

Źródło: Sprawozdanie merytoryczno – finansowe MOPS w Luboniu za 2011r.

Poza zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej ośrodek realizuje także zadania wynikające z innych ustaw. Są to:

- Stypendia szkolne
- Dodatki mieszkaniowe
- Świadczenia Rodzinne

- Fundusz Alimentacyjny
- Prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych

Wolontariat

Od września 2011 roku w ramach programu działa przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Luboniu Wolontariat „Bank Pomocy Wzajemnej”. Powstał on z inicjatywy Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Luboniu. Wolontariat stanowi uzupełnienie pracy socjalnej dla mieszkańców Lubonia. Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej, poza pomocą materialną jest bowiem szeroko pojęta praca socjalna jako odpowiedź na liczne złożone potrzeby społeczne i problemy, z jakimi borykają się rodziny korzystające z pomocy. Pomoc wolontariuszy sprawia, że praca ośrodka pomocy społecznej jest bardziej efektywna a tym samym pomoc dociera wszędzie tam, gdzie jest potrzebna.

Wolontariat działa w następujących obszarach:

- Pogotowie lekcyjne – pomoc w nauce dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.
- Pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym w pokonywaniu barier społecznych (rozmowy, spacer, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, rozwijanie zainteresowań, wykonywanie drobnych prac domowych, pomoc w sporządzeniu zakupów).
- Organizacja wzajemnej pomocy samotnych matek w opiece nad dziećmi.
- Wolontariat akcyjny – pozyskiwanie wolontariuszy do jednorazowych akcji i dorywcza pomoc przy organizacji imprez.
- Szerzenie idei wolontariatu.
- Monitorowanie zapotrzebowania na dziedzinie wolontariatu w Luboniu.
- Porady specjalistów w zakresie wychowania i rozwoju dzieci dla rodziców i ich dzieci.
- Porady specjalistów z różnych dziedzin (np. prawnik, lekarz, pracownik socjalny, psycholog, pedagog) w zależności od zapotrzebowania.
- Pobudzanie i rozwijanie dziecięcych zainteresowań i pasji.

Beneficjentami wolontariatu są:

- dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo i w trudnej sytuacji finansowej, mające problemy w nauce, problemy z koncentracją i aklimatyzacja w środowisku rówieśniczym,
- osoby starsze, chore i samotne,
- osoby niepełnosprawne (zarówno dzieci jak i dorośli),
- samotni rodzice.

Według stanu na dzień 31.12.2011 aktywnych wolontariuszy działających w terenie było 27 w tym:

- 11 wolontariuszy – pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym lub chorym,
- 4 wolontariuszy – pogotowie lekcyjne
- 12 pozostałych wolontariuszy bierze udział w doraźnych akcjach lub innych formach wolontariatu.

Pozostałe formy wsparcia rodzin materialnego i niematerialnego. Wsparcie dla rodzin i dzieci

Ustawa o pomocy społecznej opisuje również inne, niepieniężne formy pomocy. Należy w tym miejscu wymienić: pracę socjalną, opłacanie składek na ubezpieczenie, pomoc rzeczową, udzielanie schronienia, zapewnienie ubrania, posiłku, poradnictwo specjalistyczne, interwencję kryzysową, świadczenie usług opiekuńczych.

Specjalne rozdziały ustawy dotyczą również takich zagadnień, jak organizowanie opieki nad dzieckiem: poradnictwo rodzinne, rodziny zastępcze i placówki opiekuńcze.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać,

wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Coraz więcej rodzin dotkniętych jest zjawiskiem przemocy domowej, wykorzystania i krzywdzenia dzieci, problemem uzależnień. Równocześnie nadal bardzo wiele dzieci trafia do domów dziecka, rodzin zastępczych, placówek resocjalizacyjnych bez z powodu biedy czy niewydolności opiekuńczo wychowawczej rodziców.

Z danych uzyskanych od Kuratorów Sądowych wiemy, że rodzin z Lubonia, które mają ograniczoną władzę rodzicielską jest 45. Dane Policji mówią o 79 przestępstwach z udziałem nieletnich w 2011r z Lubonia. Nieletni dopuszczają się m.in. kradzieży mienia, kradzieży z włamaniem, rozbojów (22), mają problem z narkotykami (40).

Według danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu w 2010 roku 7 dzieci z Lubonia umieszczonych zostało w rodzinach zastępczych, a w 2011 – 0 dzieci.

Równocześnie uzyskaliśmy informacje, iż mieszkańcami Lubonia było:

- w 2008 roku – 21 rodzin zastępczych i 26 dzieci,
- w 2009 roku – 23 rodziny zastępcze i 27 dzieci
- w 2010 roku – 22 rodziny zastępcze i 25 dzieci (w okresie od stycznia do września)./

Liczba dzieci przebywających w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych od 2006 roku do 2011 wyniosła 10 wychowanków:

- w 2006 roku – 6 dzieci,
- w 2007 roku – 1 dziecko
- w 2008 roku – 2 dzieci
- w 2010 roku – 1 dziecko.

Podstawową formą pomocy dziecku i rodzinie w kryzysie udzielaną przez Ośrodek jest wszechstronna pomoc obejmująca zarówno świadczenia finansowe, pracę socjalną pozwalającą rozwiązać podstawowe problemy życiowe jak i pomoc psychologiczną w problemach rodzinnych czy wychowawcza w trudnościach z dziećmi.

W 2011 roku korzystało z pomocy społecznej 385 rodzin. Pracownicy socjalni oprócz świadczeń finansowych realizowali pracę socjalną – 332, a w ramach niej: poradnictwo specjalistyczne, interwencje na zgłoszenia o rodzinach w sytuacji kryzysu, pomoc rzeczową. Ośrodek w ramach pomocy rzeczowej realizuje także dożywanie dzieci w szkołach i przedszkolach – 200 oraz dorosłych – 64.

Pomoc psychologiczna

Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Luboniu oferuje bezpłatną pomoc psychologiczną dla osób doznających przemocy, uzależnionych, nie mogących poradzić sobie z codziennymi trudnościami jak również w sytuacjach kryzysowych. Pomoc skierowana jest również do osób mających trudności wychowawcze lub problemy w relacjach z innymi.

Od 01.03.-31.12.2011 psycholog Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Luboniu udzielił pomocy psychologicznej 119 osobom z terenu miasta Lubonia, łącznie było to 329 konsultacji, w tym 146 wizyt domowych lub interwencji oraz 183 spotkania w gabinecie psychologa w Ośrodku. Trudno w sposób jednoznaczny dokonać podziału problemów, z jakimi zgłaszają się klienci, ponieważ najczęściej problemy te wzajemnie się przenikają i są od siebie zależne, np. alkoholizm może być przyczyną konfliktu rodzinnego i stanowić główny problem, jednak może być też na odwrót – nieumiejętność rozwiązania konfliktu rodzinnego prowadzi do alkoholizmu. Biorąc pod uwagę powyższe do głównych problemów z jakimi zgłaszają się klienci należy zaliczyć:

- Choroby (zarówno choroby somatyczne jak i zaburzenia psychiczne) – 42 osoby
- Konflikty rodzinne – 27 osób
- Uzależnienie od alkoholu lub współuzależnienie – 23 osoby
- Przemoc – 25 osób

Pozostałe problemy to: trudności adaptacyjne, trudności w relacjach społecznych, inne uzależnienia, bezrobocie, problemy wychowawcze, żaloba i inne. Rzadko jednak zdarza się, aby klient zgłosił się z jednym problemem, najczęściej na problem główny składa się wiele innych.

W związku z danymi Policji o postępowaniach wszczętych z tytułu znęcania się: w 2010r – 21, a w 2011 – 14 oraz danymi Ośrodka Pomocy Społecznej, który posiada informacje o 14 rodzinach, w których występuje przemoc Ośrodek Pomocy Społecznej czyni starania, aby stworzyć system pomocy osobom krzywdzonym, co ze względu na mechanizmy przemocy (często pracując z osobami krzywdzonymi zastanawiamy się, dlaczego nie robią nic, aby przerwać zakłęty krąg przemocy, dlaczego pomimo ciągłego zagrożenia wracają do sprawców. Trudno jest pomóc kobiecie, która świecie wierzy, „że, jeśli bardziej się postara, to on już jej więcej nie uderzy”) jest bardzo trudne.

Zespół interdyscyplinarny

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie Ośrodek udziela pomocy w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego; interwencji kryzysowej i wsparcia; ochrony przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej; zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym Ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Miasto Luboń Uchwałą nr XVIII/120/2012 z dnia 1 marca 2012r przyjęło „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mieście Luboń na lata 2012 - 2016. Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym, który realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Uchwałą nr XII/69/2011 Rady Miasta Luboń z dnia 21 lipca 2011 określono tryb i sposób powoływania członków zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Zespół interdyscyplinarny w Luboniu powołany został Zarządzeniem Burmistrza z dnia 18 listopada 2011r. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego w Luboniu weszło 15 osób reprezentujących:

- Ośrodek Pomocy Społecznej – 1 osoba
- Służbę zdrowia – 2 osoby,
- Oświatę – 8 osób
- GKRPA – 1 osoba,
- Policję – 1 osoba,
- Straż Miejską – 1 osoba,

- Kuratorów – 1 osoba.

Pierwsze spotkanie Zespołu odbyło się 24 listopada 2010 roku. Na dzień 31.12.2011r zgłoszono 3 Niebieskie Karty. Zespół Interdyscyplinarny postanowił w jednym przypadku powołać grupę roboczą, w dwóch pozostałych pozostawić działanie w kompetencjach służb, do których zgłoszenie trafiło.

Demoralizacja nieletnich to zjawisko, które szczególnie w ostatnich latach przybiera na sile. Liczba przestępstw popełnianych przez osoby nieletnie rośnie z roku na rok. Osoby niepełnoletnie dopuszczają się czynów o najcięższym wymiarze. Jednakże zanim dojdzie do tego typu czynów najczęściej młodzi ludzie przejawiają inne mniej drastyczne formy demoralizacji. W ramach współpracy z Sądem Rodzinnym na zasadzie umowy wolontariackiej młodzież, mająca konflikt z prawem w ramach kary ma ustalone godziny do odrobienia w Ośrodku. W 2011 roku takich osób było 5, które łącznie przepracowały 120 godzin na rzecz społeczności lokalnej.

Asystent rodziny

Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest udzielenie maksymalnego wsparcia środowisku naturalnemu dziecka, oznaczającego jego rodzinę. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej jest ostatecznością, po wyczerpaniu wszystkich możliwości pomocy rodzinie, z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka, czy jego porzucenia. Kluczową rolę w niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powierza asystentom rodzin. Ośrodek Pomocy Społecznej od 1 kwietnia 2012r zatrudnia asystenta rodziny, którego zadaniem jest:

- Sporządzanie i realizacja planów pracy z rodzinami.
- Udzielanie wsparcia rodzinom zmierzającego do poprawy ich sytuacji życiowej.
- Nauczanie rodzin prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego i radzenia sobie w sytuacjach dnia codziennego.
- Podejmowanie działań mających na celu podnoszenie aktywności zawodowej osób: pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.
- Podejmowanie działań motywujących osoby do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.
- Działania interwencyjne i zaradcze w sytuacjach zagrożenia życia, przemocy, kryzysu, zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.
- Motywowanie do podejmowania działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu oraz do nabywania i rozwijania umiejętności psychospołecznych.
- Pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, w tym kierowanie do odpowiednich specjalistów.
- Edukacja rodzin dotycząca pomocy świadczonej przez różne instytucje i aktywizowanie rodziny do regulowania formalnie spraw związanych z życiem rodzinnym.
- Pomoc rodzicom w procesie wychowywania dzieci.
- Indywidualne konsultacje z rodzicami i dziećmi.
- Motywowanie do udziału w zajęciach podnoszących umiejętności rodzicielskie i kształtujących odpowiednie postawy rodzicielskie.
- Wyszukiwanie i motywowanie dzieci do udziału w zajęciach psychoedukacyjnych.
- Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
- Występowanie do odpowiednich instytucji i jednostek o informacje o rodzinie niezbędne do udzielenia pomocy rodzinie.
- Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną.
- Sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach.

- Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 25 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną

3.4. Organizacje pozarządowe i inne instytucje działające w sferze społecznej

Na terenie miasta Luboń znajdują się 4 świetlice opiekuńczo - wychowawcze

Znaczącym problemem jest problem uzależnienia. Uzależnienie to chorobą chroniczną, przewlekłą, postępująca i nieuleczalna. Uzależnienie zagraża całej rodzinie. Bardzo często nadmierne picie staje się źródłem trudności finansowych i ograniczania perspektyw bytowych całej rodziny. W przypadku aż 53 rodzin korzystających z pomocy społecznej występuje problem alkoholowy. Pomoc społeczna pomaga osobom uzależnionym w powrocie do zdrowia począwszy od kierowania na odtrucie, do poradni leczenia uzależnień, grup wsparcia.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do głównych zadań realizowanych przez komisję należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W ramach działań profilaktycznych Gminna Komisja zorganizowała:

- pomoc w sfinansowaniu wynagrodzenia dla trenerów osiedlowych przy Szkole Podstawowej nr 2 i Szkole Podstawowej nr 4,
- wyjazd dzieci na obóz rekreacyjno-sportowy w Czechach w Horni Becva. Uczestniczyło tam 17 dzieci z lubońskich szkół, pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Tam realizowano program profilaktyczno- wychowawczy,
- wyjazd dzieci na kolonie do Rzucewa koło Pucka. Uczestniczyło tam 35 dzieci i realizowano program profilaktyczno – wychowawczy,
- włączono się w Kampanię „Pozory mylą, dowód nie”.
- zrefundowano zajęcia nauki pływania z instruktorem dla dzieci z SP3 z rodzin ubogich i patologicznych w roku szkolnym 2010/2011,
- wsparto Mały Festiwal Piosenki,
- realizacja projektu „Stawiam na rodzinę”:

zorganizowano konkurs fotograficzny „Moje marzenie”.

w ramach podsumowanie Akcji „Postaw na rodzinę” odbyły się warsztaty dla uczniów szkół lubońskich: decoupage, florystyczny, wizażu, flamenco, filcowania oraz spotkania dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień problemów wieku dorastania oraz seksuolog

- działalność świetlic środowiskowych z elementami socjoterapii,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi na terenie Lubonia punkty pomocy. Są nimi:

- Punkt konsultacyjno – informacyjny ds. uzależnień od narkotyków.
- Punkt terapeutyczny do spraw uzależnień i przemocy.
- Punkt konsultacji prawnych.

Gminna Komisja skierowała do sądu w 2011 r 12 wniosków w celu wydania postanowienia o miejscu i czasie leczenia pacjenta, który nie chce podjąć leczenia dobrowolnie. W 2011 r. wydano 54 koncesje na sklepy, 20 koncesji na gastronomię i 8 jednorazowych koncesji. Ilość punktów sprzedaży alkoholu- sklepów 49, a gastronomii 12. Wygaszono 3 koncesje.

Organizacje pozarządowe

Na terenie Lubonia działają następujące organizacje pozarządowe:

- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze im. C. Ratajskiego, ul. Żabikowska 60.
- Towarzystwo Miłośników Miasta Lubonia, ul. Sobieskiego 97.

- Stowarzyszenie Społeczny Fundusz Ludzi Dobrej Woli, ul. Jagiełły 13.
- Caritas przy Parafii pw. M. M. Kolbego, ul.1 Maja 4.
- Caritas przy Parafii pw. J. Bosko, ul. Jagiełły.
- Caritas przy Parafii pw. św. Barbary, Plac E. Bojanowskiego.
- Ochotnicza Straż Pożarna, ul. Żabikowska 36.
- Związek Honorowych Dawców Krwi, ul. Sikorskiego 23/14,
- Klub Niewidomych i Słabowidzących "Promyk", ul. Żabikowska 42.
- Polski Związek Wędkarski, ul. Żabikowska 58.
- Związek Emerytów i Rencistów, ul. Żabikowska 62.
- Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Forum Lubońskie", ul. Sikorskiego46.
- Stowarzyszenie "Solidarni w Prawdzie i Miłosierdziu" – SPM, ul. Poniatowskiego 14/2.
- Luboński Klub Tenisa Stołowego, ul. Kołłątaja 1.
- Lubońskie Stowarzyszenie Historyczne, ul. Sobieskiego 97.
- Szkolny Związek Sportowy, ul. Kołłątaja 1.
- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”, ul. Poniatowskiego 16.
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Wspólna Droga", ul. Żabikowska40.
- F.C. Luboński, ul. Rzeczna 2.
- TMS „Stella”, ul.11 Listopada 106.
- Związek Harcerstwa Polskiego, ul. Wojska Polskiego 124.
- Stowarzyszenie Centrum Współpracy z Zagranicą "Luboń bez Granic", ul. Sobieskiego 97.

4. ANALIZA PORÓWNAWCZA

Analiza porównawcza tworzona jest dla potrzeb formułowania ostatecznych wyników diagnozy stanu, której podstawą tworzenia dodatkowo analiza SWOT.

Analizie porównawczej poddano statystyczne ujęcia elementów wpływających bezpośrednio na rozwój gospodarczy jak również na społeczny miasta, takich jak m.in. dochód budżetu, struktura bezrobocia, dochody własne, wydatki rodzajowe, przyrost naturalny itd. Poszczególne dane statystyczne opracowano w oparciu o dostępne materiały wydawane za rok 2010 przez Główny Urząd Statystyczny, Wojewódzki Urząd Statystyczny, Ministerstwa poszczególnych resortów oraz Centrum Badań Strategicznych w Warszawie.

Wybrane dane statystyczne dotyczące Miasta Luboń porównano do gmin najbliższego otoczenia miasta i oraz średnich danych z całego powiatu poznańskiego.

W ten sposób dokonana analiza porównawcza pozwala określić wartości statystyczne mające wpływ na kreowanie polityki społecznej.

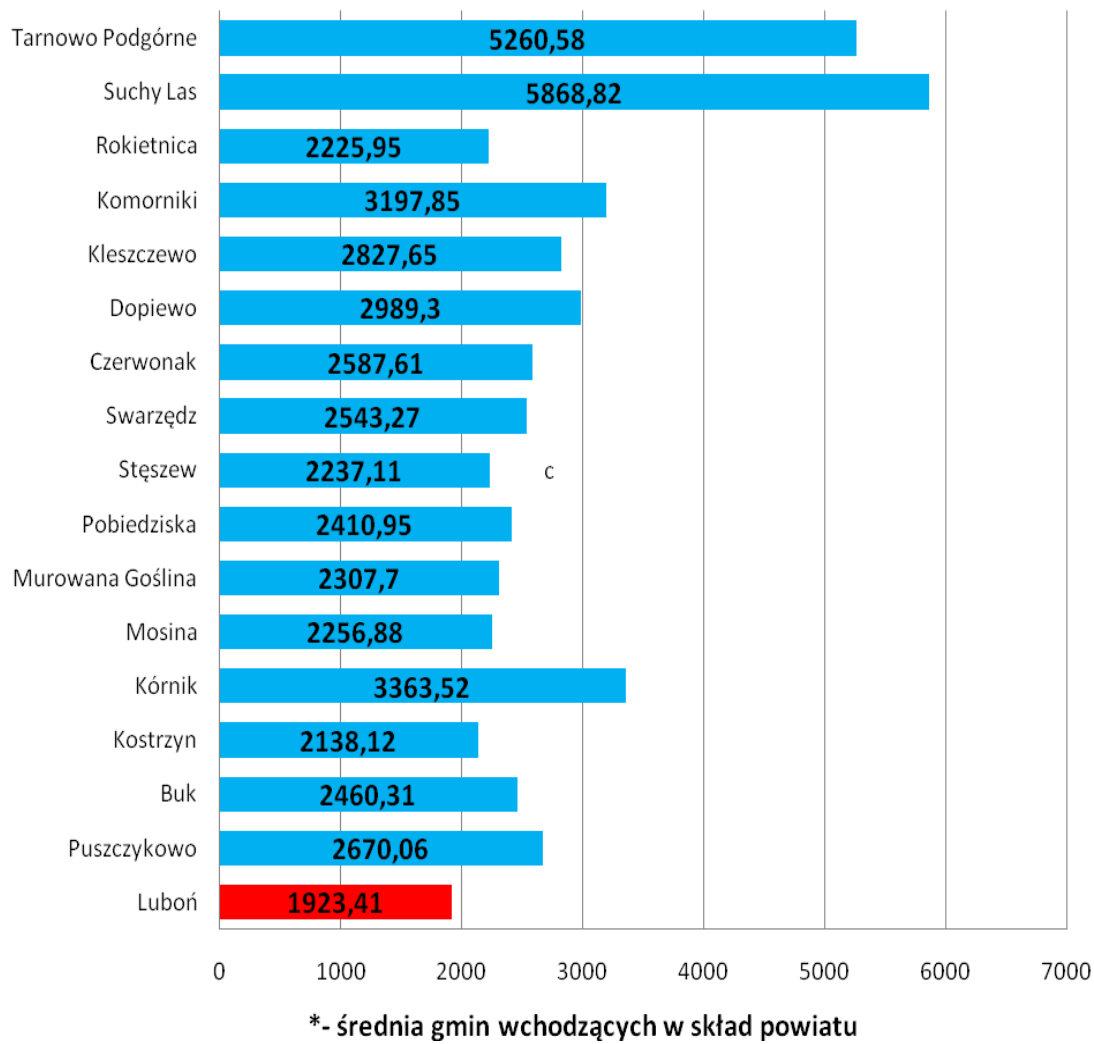
Załączona analiza porównawcza zawiera kilkadziesiąt wykresów tworzonych w oparciu o wyżej wymienione założenia.

FINANSE PUBLICZNE

Wykresy opracowano na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego 2010 – Ważniejsze dane o podregionach, powiatach i gminach

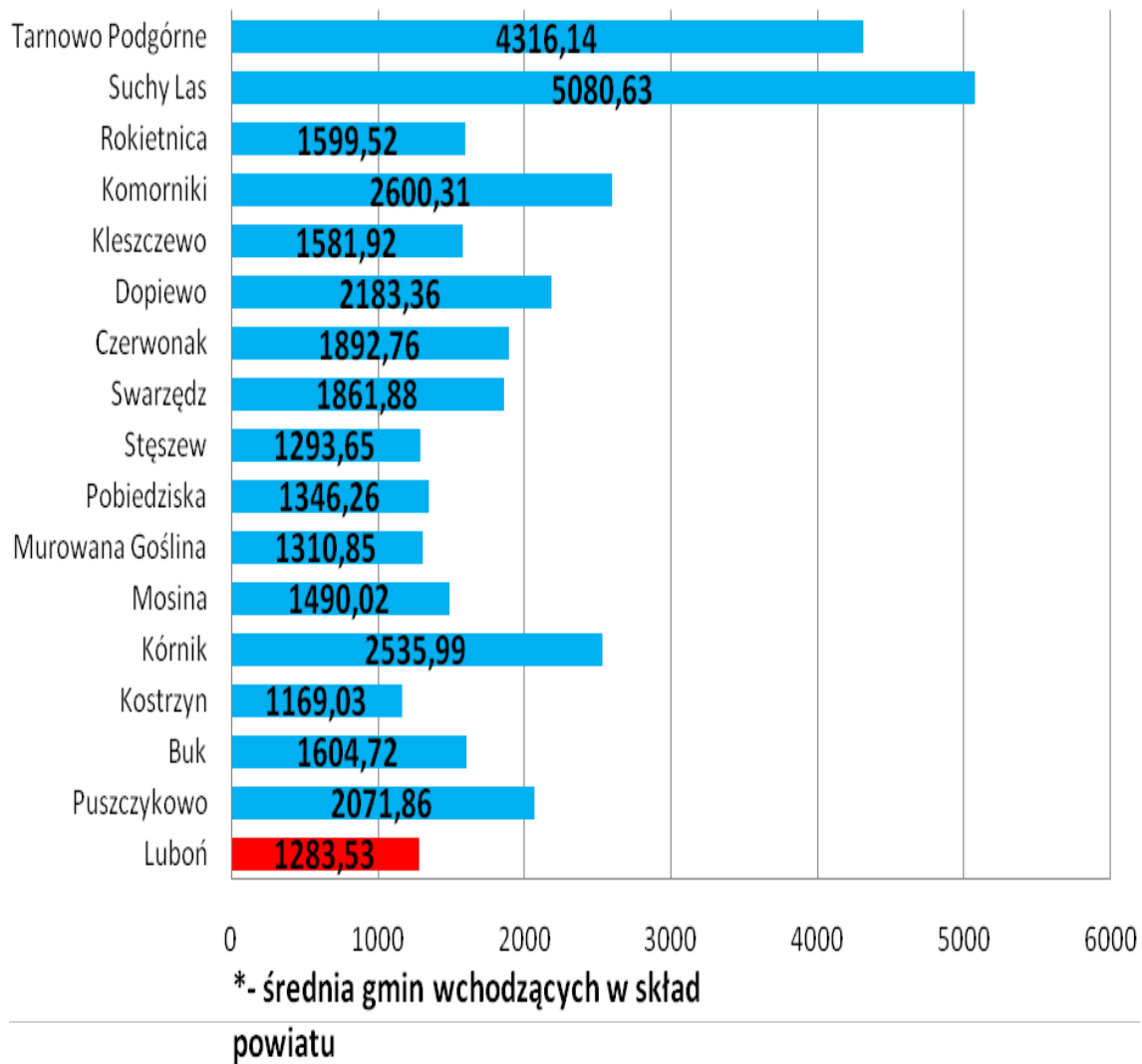
Wykres 14

Dochody budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

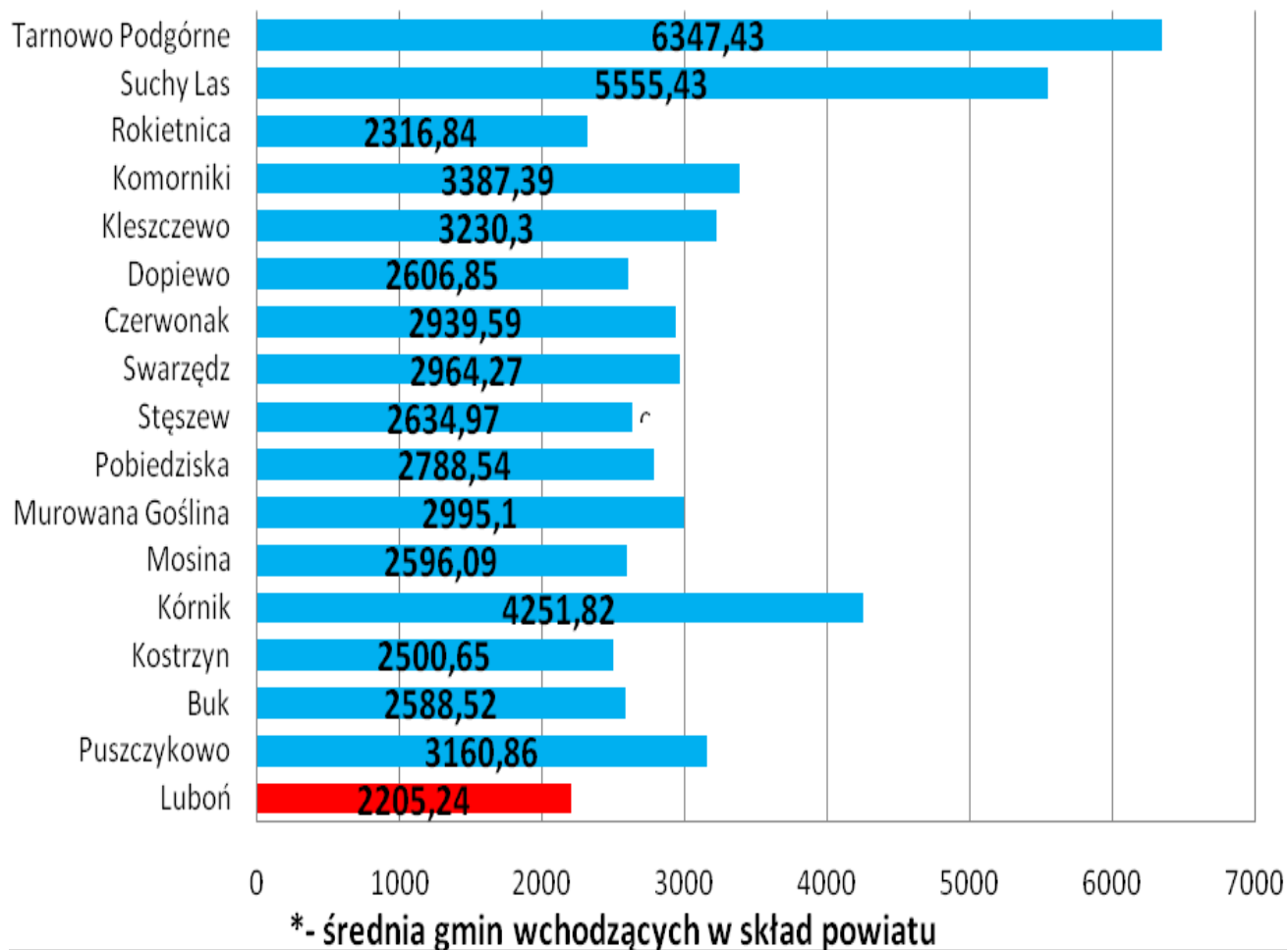
Wykres 15

Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca

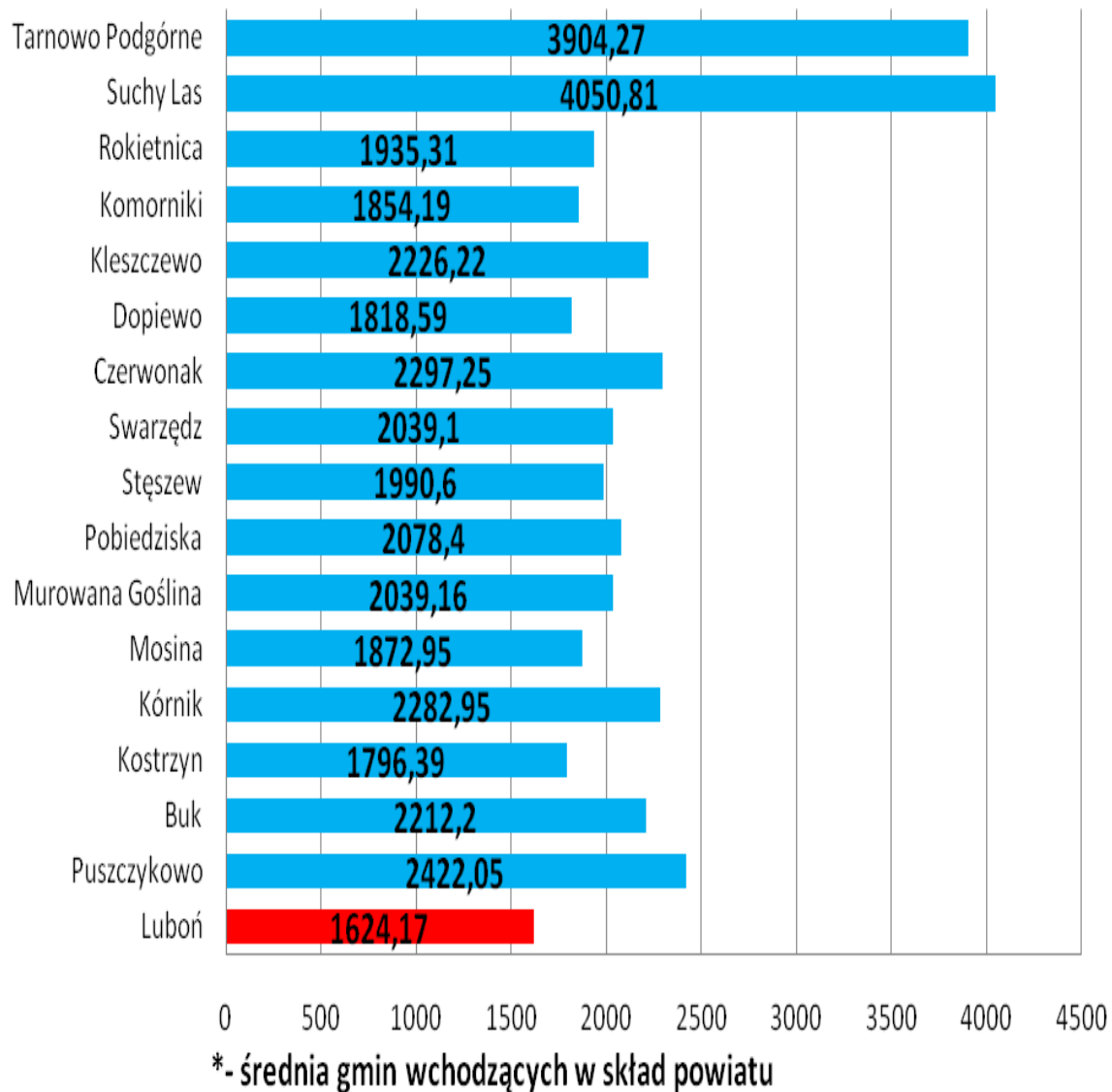
Wykres 16

Wydatki budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

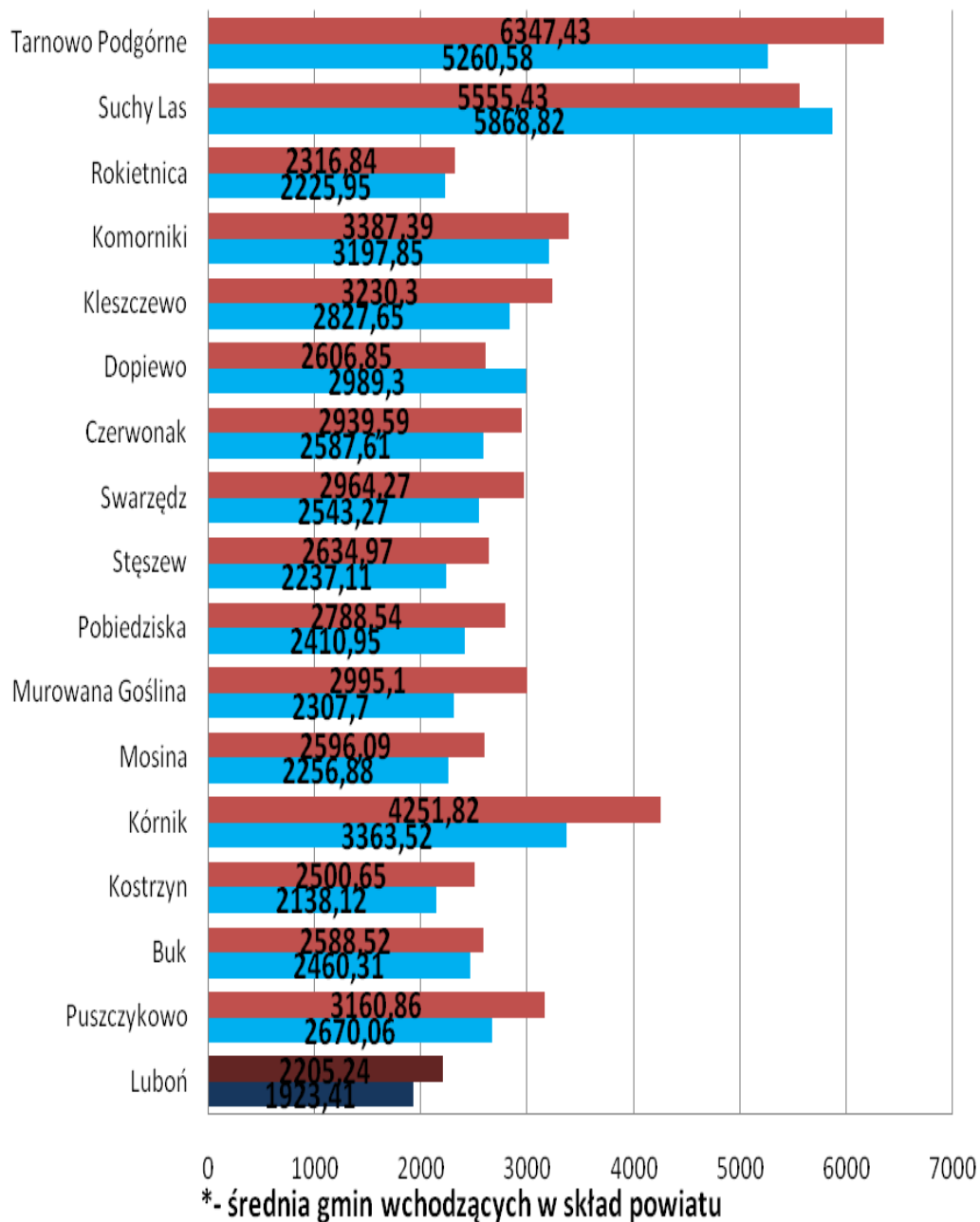
Wykres 17

Wydatki bieżące gmin w złotych na 1 mieszkańca

Wykres 18

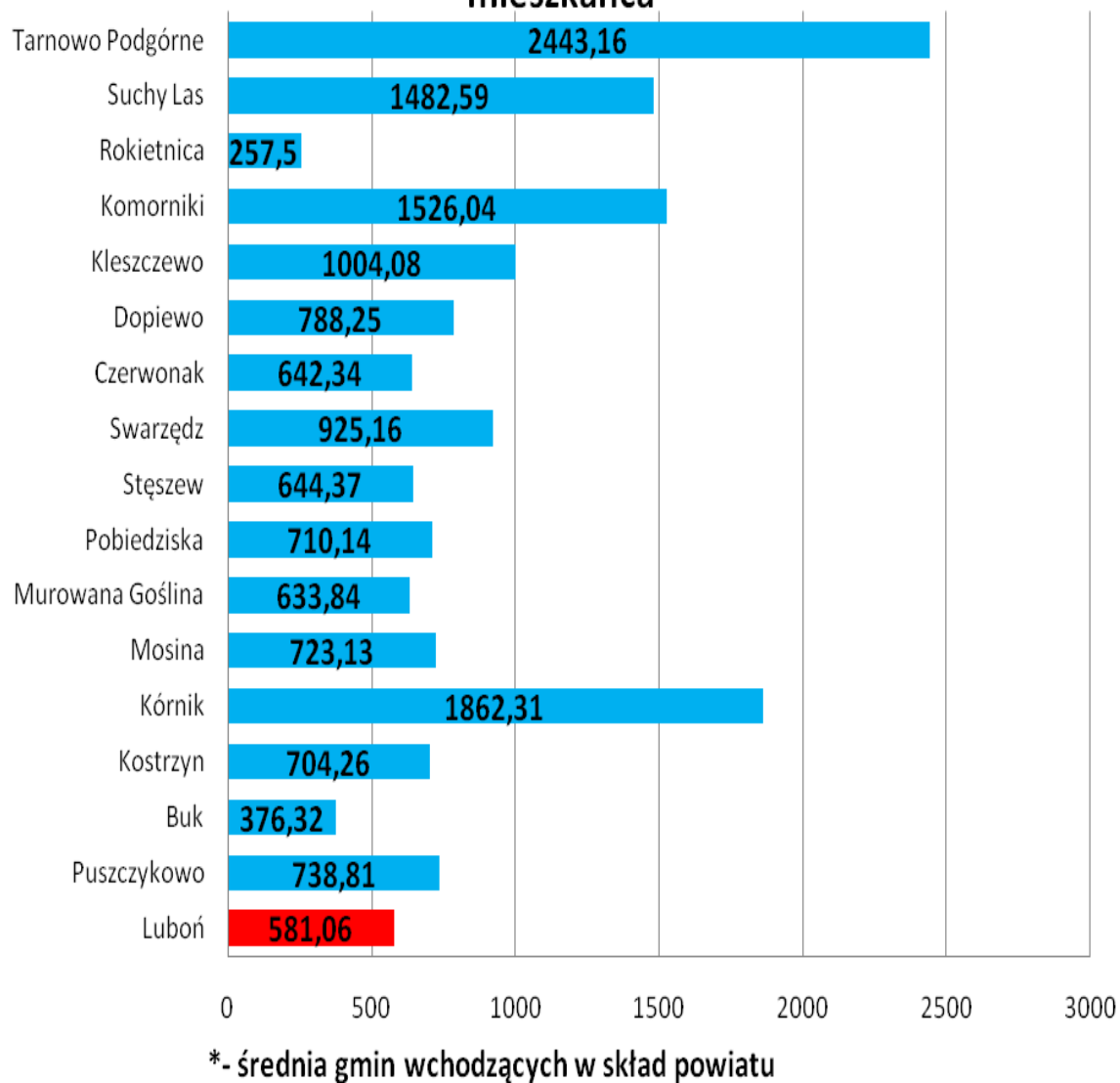
Dochody i wydatki z budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca

Wykres 19

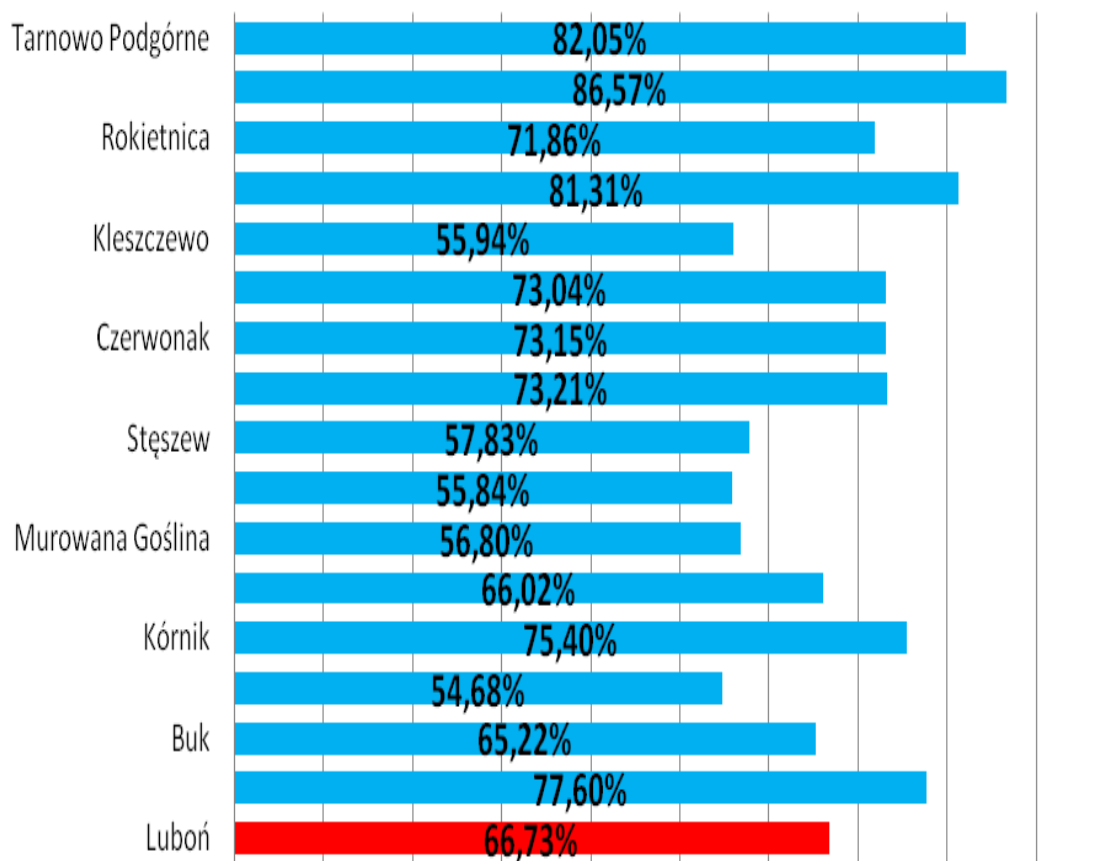

Wydatki inwestycyjne z budżetów gmin w złotych na 1 mieszkańca

Wykres 20

Procent dochodów własnych w dochodach ogółem

0,00% 10,00% 20,00% 30,00% 40,00% 50,00% 60,00% 70,00% 80,00% 90,00% 100,00%

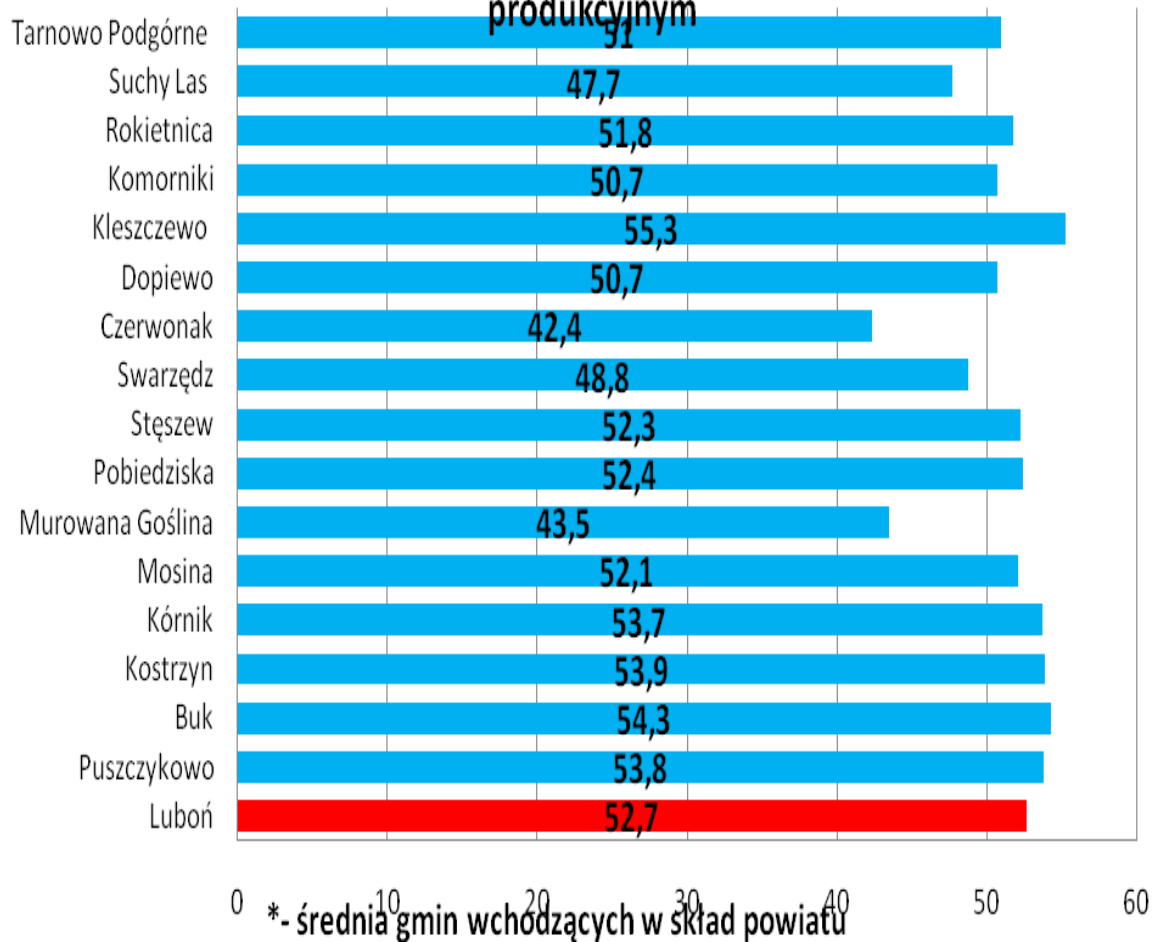
* - średnia gmin wchodzących w skład powiatu

SPOŁECZNOŚĆ

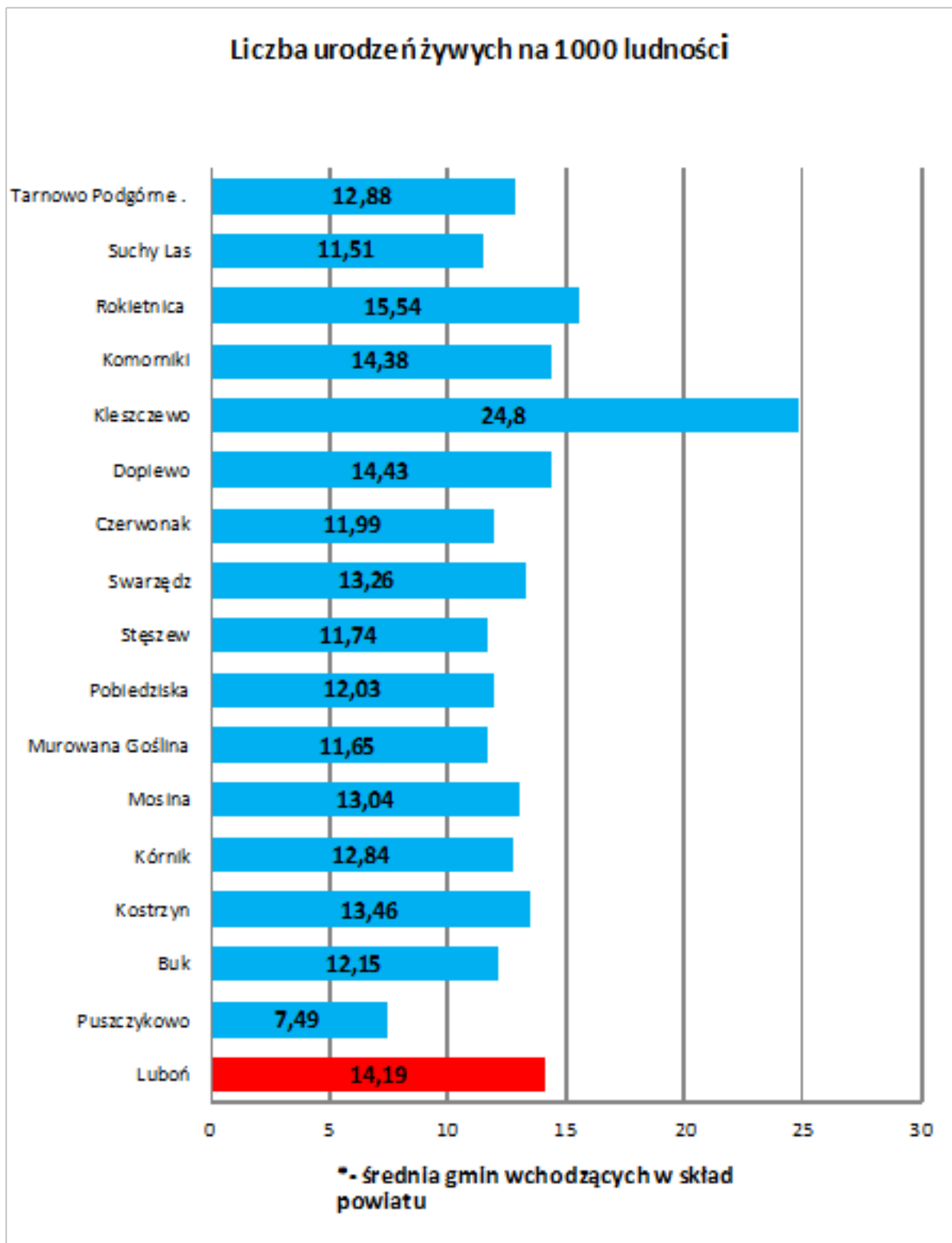
Wykresy opracowano na podstawie Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego 2010 – Ważniejsze dane o podregionach, powiatach i gminach

Wykres 21

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

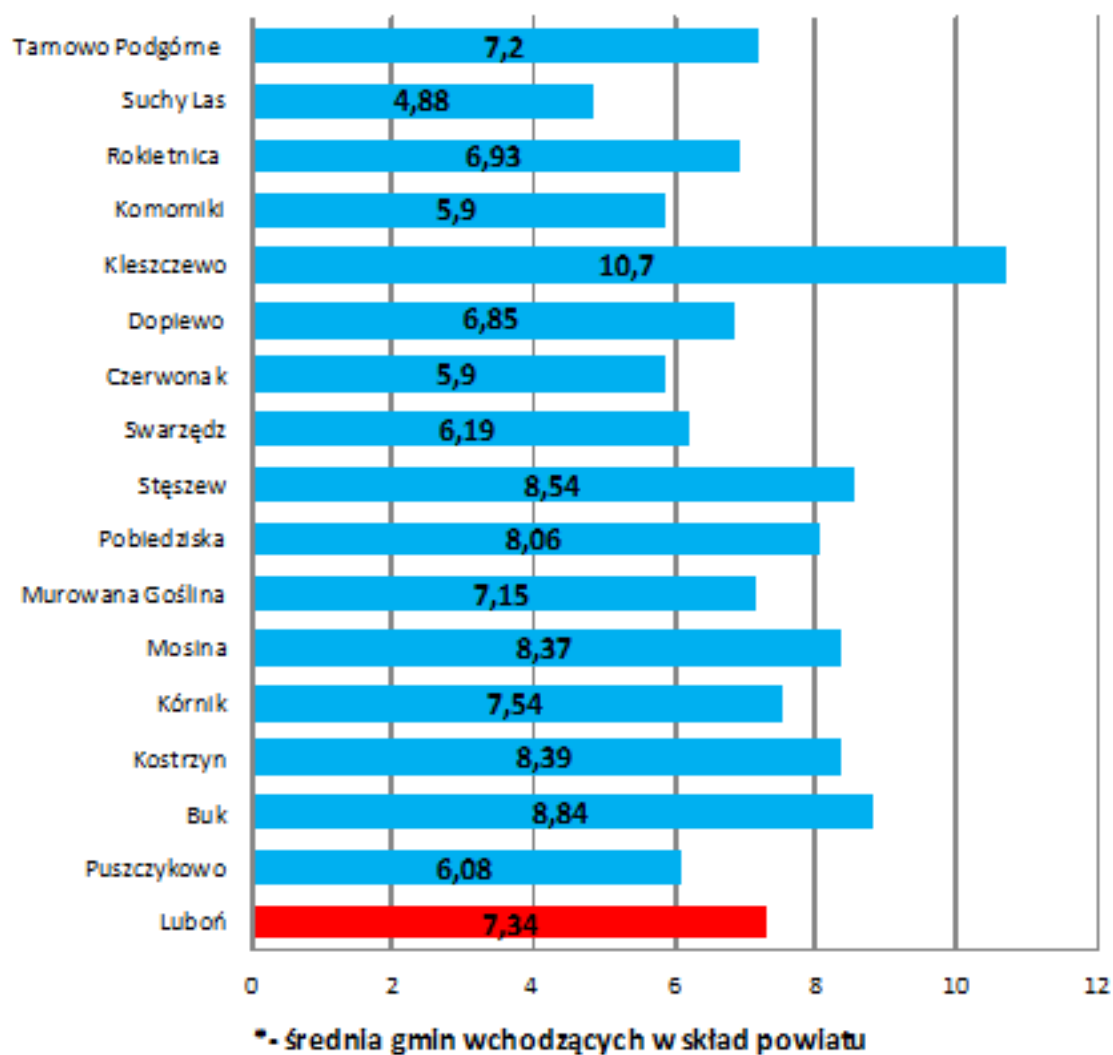

Wykres 22

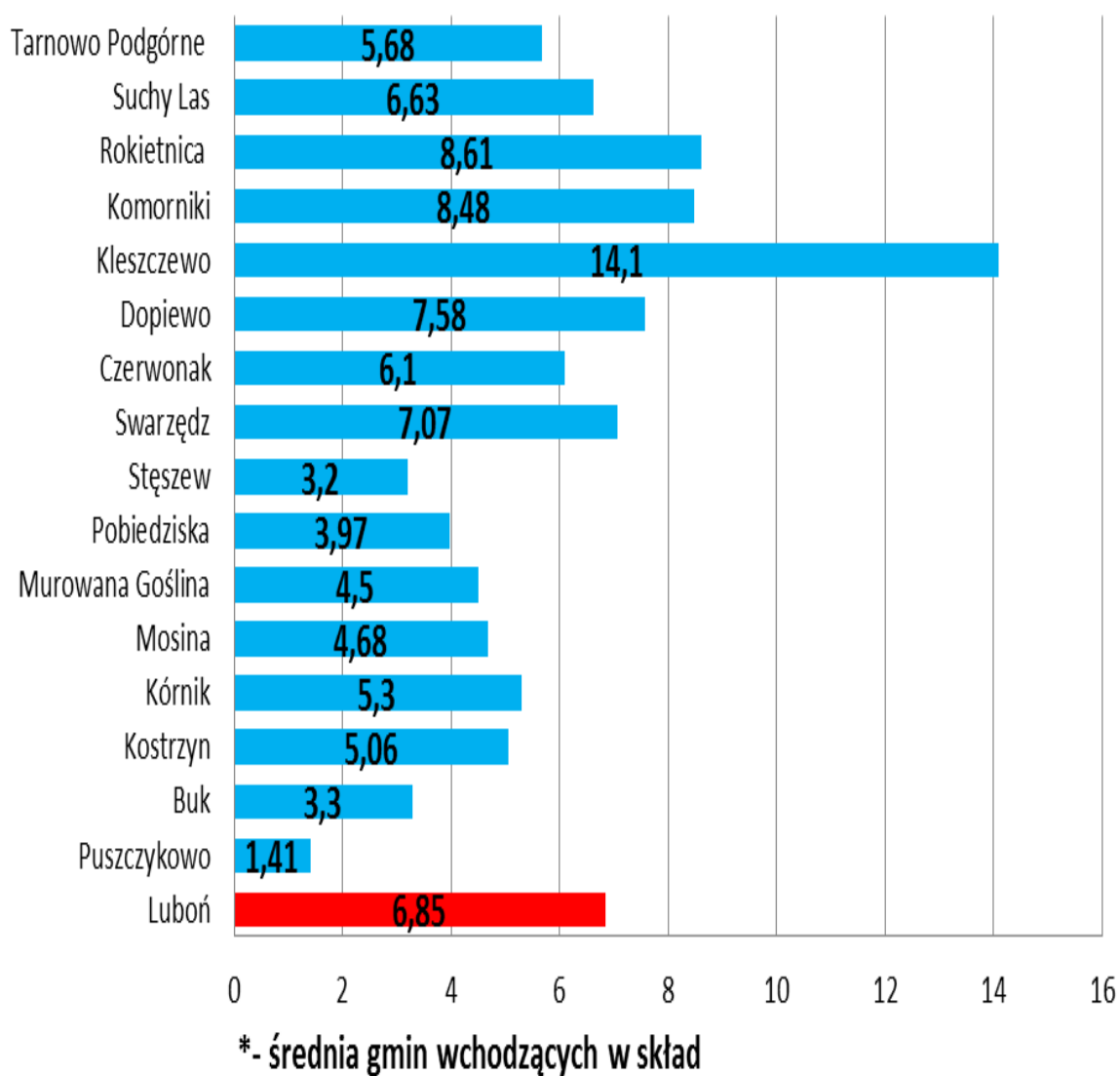
Wykres 23

Liczba zgonów na 1000 ludności

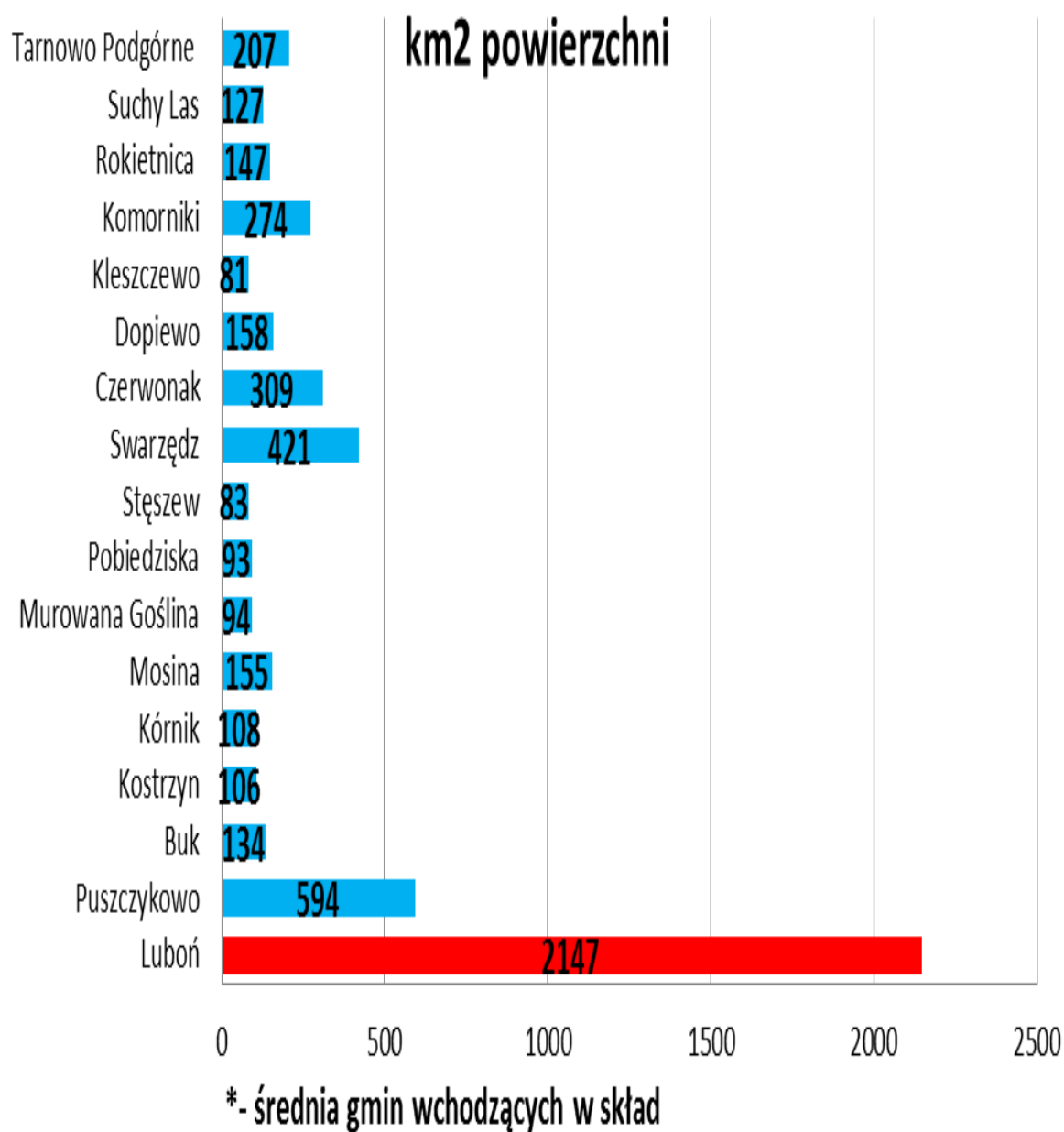
Wykres 24

Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

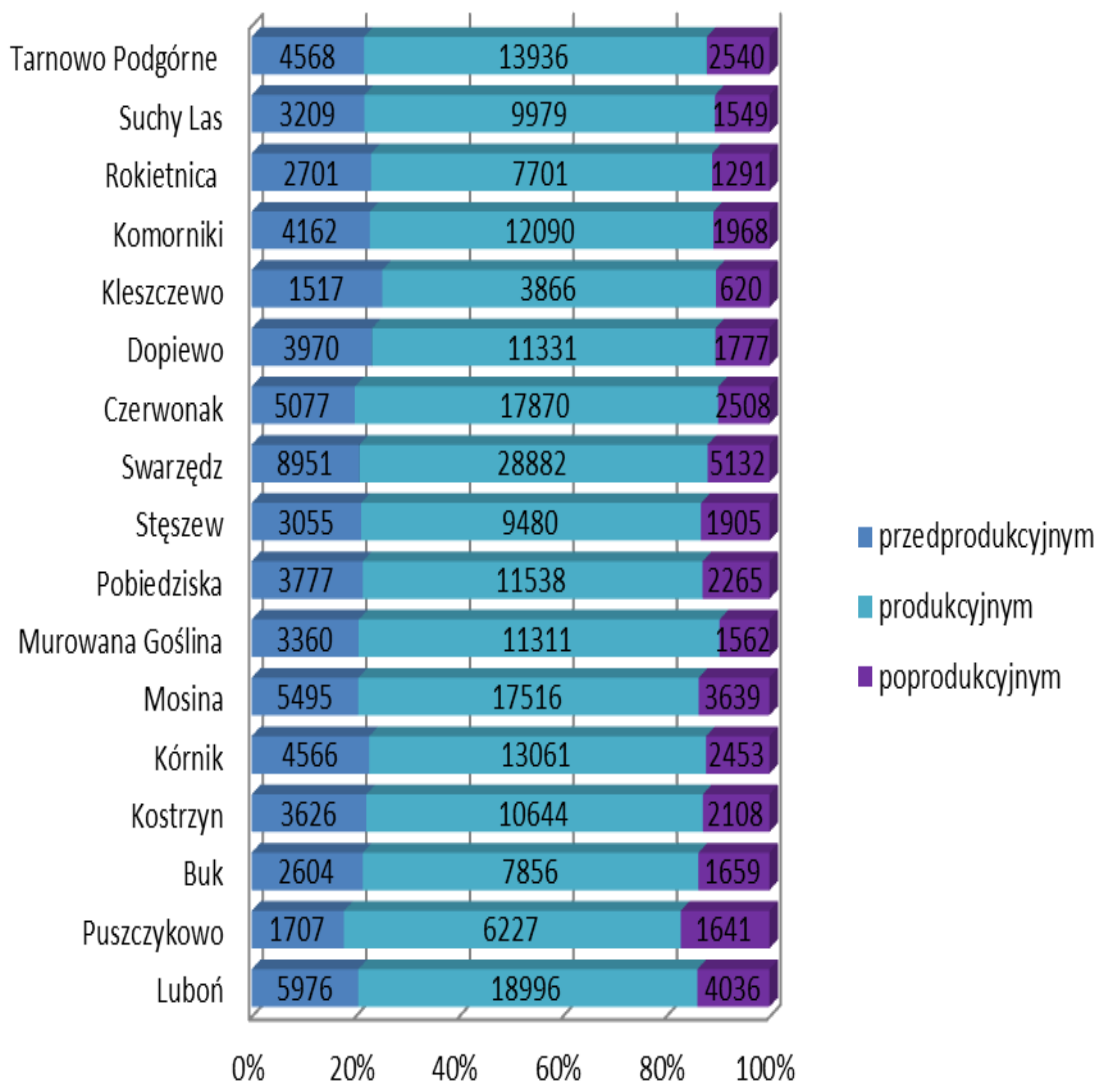
Wykres 25

Gęstość zaludnienia- liczba ludności przypadająca na 1

Wykres 26

Struktura osób w wieku

* - średnia gmin wchodzących w skład powiatu

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron polityki społecznej oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną miasta i gminy. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

„**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą rozwiązywaniu problemów społecznych;

„**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które niewyeliminowane utrudniają będą rozwiązywanie problemów społecznych;

„**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające polityce społecznej;

„zagrożeń” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta i gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla prowadzonej polityki społecznej (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na politykę społeczną).

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki społecznej. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki społecznej i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach polityki społecznej Miasta Lubonia.

Analiza SWOT jest kontynuacją i podsumowaniem diagnozy stanu i w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć.

MOCNE STRONY

- szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne
- aktywność sportowa młodzieży
- świetlice środowiskowe
- poradnia psychologiczno – pedagogiczna
- dożywianie dzieci z rodzin ubogich
- działalność kulturalno – oświatowa Biblioteki i Ośrodka Kultury
- duszpasterstwo parafialne
- programy profilaktyczne w szkołach i instytucjach
- sale sportowe i orliki
- infrastruktura sportowa
- działalność organizacji pozarządowych
- bliskość Poznania
- dobra komunikacja z Poznaniem
- szeroki dostęp do specjalistów, w tym do specjalistów leczenia uzależnień

SŁABE STRONY

- brak infrastruktury – brak szpitala, domu pomocy społecznej, środowiskowego domu samopomocy warsztatów terapii zajęciowej, klubów pracy, klubów integracji społecznej
- zbyt mała liczba pracowników socjalnych pracujących w terenie,
- bariery architektoniczne w miejscach użyteczności publicznej
- bezpieczeństwo – monitoring, niedostateczna liczba funkcjonariuszy
- duża gęstość zaludnienia z niedostosowaną infrastrukturą drogową
- wysoki przyrost naturalny uzależniony od imigracji ludności z Poznania i innych części Wielkopolski
- niewydolność wychowawcza rodzin
- brak koordynacji działających podmiotów,
- wandalizm, kradzieże, rozboje,
- niewystarczające środki finansowe na tworzenie infrastruktury w sferze społecznej
- brak dużych zakładów pracy, a co za tym idzie zagrożenie bezrobociem
- niski poziom dochodów własnych miasta w relacji z podobnymi gminami

SZANSE

- możliwość korzystania z projektów unijnych
- działalność organizacji pozarządowych w skali makro

- rozwój komunikacji
- wkraczanie inwestorów
- kształcenie i doksztalcanie na różnych poziomach nauczania w ramach istniejącej infrastruktury poznańskiej
- wykorzystanie funduszy unijnych w ramach kształcenia i doksztalcania pracowników instytucji
- obecność Polski w Unii Europejskiej
- mieszkania socjalne
- dom pomocy społecznej
- współpraca ze starostwem
- środki z funduszy europejskich na realizację inicjatyw związanych z aktywizacją osób bezrobotnych oraz wyrównywaniem szans osób niepełnosprawnych
- rozwój wolontariatu
- działalność Ośrodka Pomocy Społecznej – nowe formy pomocy, rozwój wolontariatu, asystent rodziny i rodziny wspierające

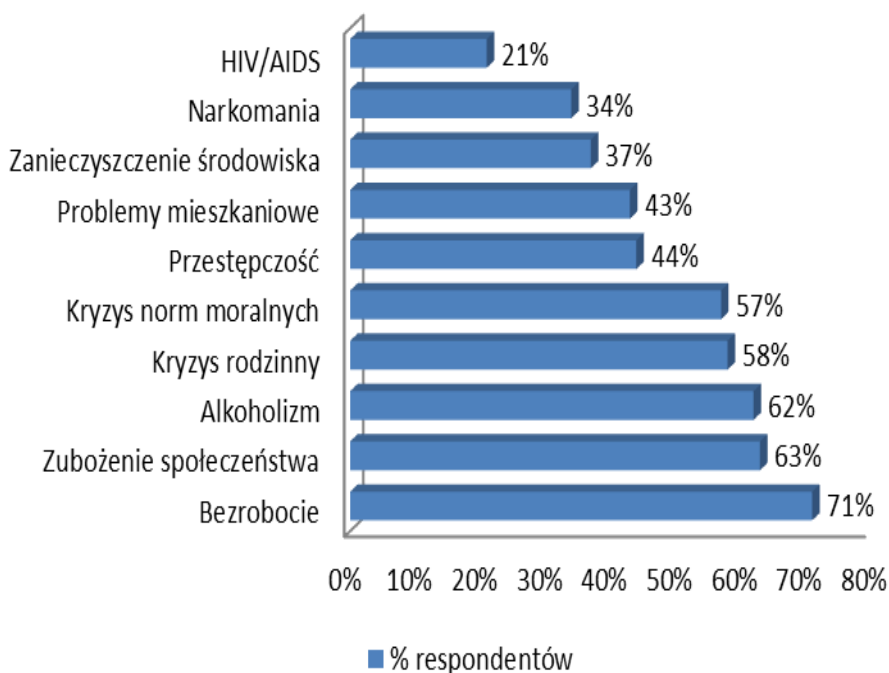
ZAGROŻENIA

- zagrożenie klęskami żywiołowymi
- patologie społeczne
- konieczność zapewnienia podstawowych potrzeb powodem błędów wychowawczych
- zanik autorytetów
- zwiększanie się liczby osób z chorobami psychicznymi (depresja)
- brak środków własnych na realizację projektów społecznych
- niestabilne i niespójne przepisy prawa
- napływ mieszkańców do Lubonia i niemeldowanie się ich
- zagęszczenie liczby dzieci w szkołach podstawowych

6. MISJA I CELE STRATEGII

W pytaniu pierwszym ankiety, mającej na celu diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzonej w 2011 roku przez Studio Diagnoz i Profilaktyki w Krakowie, poproszono mieszkańców Lubonia o uszeregowanie problemów społecznych od najważniejszego do najmniej ważnego występującego w środowisku lokalnym. Za najważniejszy ankietowani uznali bezrobocie (71% badanych) oraz zubożenie społeczeństwa (63% badanych). Na trzecim miejscu znalazł się alkoholizm (62% badanych). Na kolejnym miejscu wśród problemów pojawił się kryzys rodzinny (58%), kryzys norm moralnych (57% badanych), wzrost przestępczości (44%), problemy mieszkaniowe (43%) i zanieczyszczenie środowiska (37%). Na dalszej pozycji znalazła się narkomania (34%) i HIV/AIDS (21%). Jedyne 4 spośród badanych wymienili jako ważny problem społeczny: brak pomocy społecznej oraz bezdomność. Hierarchię problemów społecznych widzianych oczami mieszkańców Lubonia przedstawia poniższy wykres 27

Wykres 27 Problemy społeczne według mieszkańców Lubonia

Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń przeprowadzona przez Studio Diagnoz i Profilaktyki w Krakowie w 2011 roku.

Cel generalny strategii:

Budowa systemu wsparcia społecznego zapobiegającemu wykluczeniu poszczególnych grup społecznych, sprzyjającemu integracji wszystkich grup społecznych miasta Lubon

Cel 1 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	
Wsparcie dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	<p>Zapobieganie eksmisjom poprzez wczesne reagowanie w przypadku zadłużenia i propagowanie różnego rodzaju form pomocy np. dodatek mieszkaniowy</p> <p>Lepsze wykorzystanie zasobów mienia komunalnego na cele socjalne</p> <p>Pomoc w opłacaniu mieszkania zwłaszcza w przypadku osób objętych pomocą finansową Ośrodka</p> <p>Zawieranie porozumień ze schroniskami i ośrodkami dla bezdomnych</p> <p>Przyznawanie miejsc noclegowych dla bezdomnych z terenu Lubonia</p> <p>Współpraca ze Strażą Miejską i Policją w zakresie monitorowania miejsc, w których przebywają osoby bezdomne na terenie Lubonia, zwłaszcza w okresie zimowym</p> <p>Utworzenie noclegowni</p> <p>Opracowanie i wdrożenie programu pracy socjalnej nakierowanej na wzmacnianie motywacji klientów do działań na rzecz zmiany swojej trudnej sytuacji życiowej.</p> <p>Tworzenie i realizacja indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności</p> <p>Utworzenie mieszkań socjalnych</p>
Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych	<p>Proponowanie ofert pracy</p> <p>Zawieranie kontraktów socjalnych</p>

	<p>Kierowanie na kursy, staże, szkolenia</p> <p>Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego osób bezrobotnych</p> <p>Udział w programach i projektach skierowanych do osób bezrobotnych</p> <p>Pomoc specjalistów: psychologa, doradcy zawodowego, Angażowanie osób bezrobotnych do pracy w ramach wolontariatu</p> <p>Klub Integracji Społecznej</p> <p>Wspieranie w tworzeniu i rozwoju Centrów Aktywności Lokalnej i „Biur Porad Obywatelskich”</p> <p>Umożliwienie osobom bezrobotnym podjęcie zatrudnienia poprzez organizowanie robót publicznych</p> <p>Przeciwdziałanie uzależnieniu od instytucji pomocy społecznej</p> <p>Inicjowanie i organizowanie grup wsparcia oraz samopomocy dla osób dotkniętych długotrwałym bezrobociem</p> <p>Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego</p> <p>Współpraca z pracodawcami w celu pozyskiwania informacji o ofertach pracy</p> <p>Stworzenie bazy informacji o możliwych miejscach pracy dla absolwentów szkół i nie tylko</p> <p>Stworzenie bazy danych o lokalnym rynku pracy</p> <p>Kluby pracy</p> <p>Wspieranie organizacji warsztatów aktywizacji zawodowej</p> <p>Promowanie możliwości zwrotu kosztów opieki nad dzieckiem do 7 roku życia</p> <p>Rozwój zatrudnienia subsydiowanego</p> <p>Wspieranie przekwalifikowań zawodowych</p>
<p>Zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym</p>	<p>Utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy</p> <p>Pomoc wolontariuszy w zapewnieniu osobom niepełnosprawnym kontaktu z otoczeniem i kontaktów społecznych</p> <p>Likwidacja barier architektonicznych w instytucjach i placówkach oświatowo – kulturalnych, Wykonywanie podjazdów dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej na terenie Lubonia</p> <p>Organizowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych w zakresie efektywnego poszukiwania pracy, podniesienia kwalifikacji zawodowych</p> <p>Prowadzenie szkoleń i warsztatów przygotowujących ludzi niepełnosprawnych do wykorzystywania z nowoczesnych technologii w poszukiwaniu zatrudnienia i pracy zawodowej</p> <p>Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych</p> <p>Klasy integracyjne w szkołach</p> <p>Dotowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych</p> <p>Doradztwo specjalistyczne osobom niepełnosprawnym</p> <p>Nawiązywanie kontaktów z zakładami pracy chronionej</p> <p>Organizowanie imprez, wystaw, olimpiad itp. z udziałem osób</p>

	niepełnosprawnych Rozwijanie form i programów szkolenia osób niepełnosprawnych on-line.
--	--

Cel 2 WSPARCIE RODZIN	
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i wsparcie w sytuacjach kryzysowych	<p>Realizacja w ramach wolontariatu wzajemnej pomocy samotnych matek w opiece nad dziećmi.</p> <p>Praca w środowisku asystenta rodziny</p> <p>Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>Praca Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <p>Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom (stosowanie kontraktu socjalnego)</p> <p>Pomoc specjalistów: psychologa</p> <p>Zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym Ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – kierowanie do Ośrodków Interwencji Kryzysowej</p> <p>Utworzenie grupy wsparcia i grupy samopomocowej dla kobiet ofiar przemocy domowej</p> <p>Utworzenie Punktu Konsultacyjnego umożliwiającego korzystanie z porad psychologa i prawnika ofiarom przemocy w rodzinie</p> <p>Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży</p> <p>Zintegrowanie działań instytucji i organizacji na terenie gminy w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>Opracowanie i dystrybucja ulotki (uaktualnianej co rok), zawierającej telefony i adresy instytucji mogących udzielić pomocy ofiarom przemocy domowej</p> <p>Promowanie podstawowych funkcji rodziny w szkole</p> <p>Propagowanie wiedzy dotyczącej praw dziecka wśród uczniów</p>
Wyrównywanie szans dzieci z rodzin z występującym ubóstwem	<p>Stypendia szkolne</p> <p>Dożywianie dzieci w szkołach</p> <p>Udział w programach i projektach skierowanych do dzieci</p> <p>Dopłaty w ramach stypendiów do „zielonych szkół</p> <p>Bezpłatne korepetycje w ramach wolontariatu</p> <p>Wspieranie działalności istniejących świetlic środowiskowych</p> <p>Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży</p> <p>Popularyzowanie i promowanie zajęć pozaszkolnych</p> <p>Zajęcia wyrównawcze w szkołach</p> <p>Organizowanie zajęć korekcyjnych w szkołach</p>
Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności wychowawczych rodziców	<p>Poradnictwo pedagogiczne i psychologiczne</p> <p>Utworzenie „Akademii Familijnej” organizującej wykłady i zajęcia warsztatowe dla rodziców i dzieci</p> <p>Promowanie i organizowanie różnych form integracji</p>

	rodzin i realizacji programów wspierających rodziny Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla rodzin
Rozwój infrastruktury zapewniającej opiekę nad małym dzieckiem	Obniżenie odpłatności za korzystanie ze żłobków niepublicznych poprzez ustalenie dotacji.
Stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych	Przyznawanie usług opiekuńczych Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczo- pielęgniarских w miejscu zamieszkania Opieka i pomoc w ramach wolontariatu Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej Pomoc psychologiczna Mediacje z rodziną w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym Uniwersytet Trzeciego Wieku Utworzenie DPS, Domu Dziennego Pobytu Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych Promowanie rodzin wielopokoleniowych

Cel 3 PROFILAKTYKA I MINIMALIZOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW WYNIKAJĄCYCH Z UZALEŻNIEŃ

Profilaktyka w zakresie walki z uzależnieniami	Kontrola dostępu dzieci i młodzieży do używek Szkolenia z zakresu problematyki uzależnień Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych Wspieranie szkół w działaniach mających na celu zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie przekazu profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień Organizowanie imprez edukacyjno kulturalno-sportowych o charakterze lokalnym
Zmniejszanie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu	Wspieranie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą

	<p>fizyczną i psychiczną</p> <p>Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach tzw. programów edukacyjnych</p> <p>Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin</p> <p>Współpraca z samorządem powiatowym, policja i organizacjami i podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi</p> <p>Monitorowanie stanu problemów związanych z alkoholem</p> <p>Wspierania powstawania i funkcjonowania klubów AA</p> <p>Powstanie grup interdyscyplinarnych</p>
<p>Podnoszenie poziomu świadomości wśród młodzieży o szkodliwości spożywania alkoholu</p>	<p>Zapewnienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży</p> <p>Opracowywanie i wydawanie ulotek promujących zdrowy styl życia</p> <p>Edukacja publiczna i szkolenia przedstawicieli różnych grup społecznych</p> <p>Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach</p> <p>Wspieranie funkcjonowania świetlic środowiskowych</p>

Cel 3 PROFILAKTYKA I MINIMALIZOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW WYNIKAJĄCYCH Z UZALEŻNIEŃ

<p>Profilaktyka w zakresie walki z uzależnieniami</p>	<p>Kontrola dostępu dzieci i młodzieży do używek</p> <p>Szkolenia z zakresu problematyki uzależnień</p> <p>Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi</p> <p>Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych</p> <p>Wspieranie szkół w działaniach mających na celu zapobieganie używaniu środków psychoaktywnych</p> <p>Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie przekazu profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień</p> <p>Organizowanie imprez edukacyjno-kulturalno-sportowych o charakterze lokalnym</p>
--	---

<p>Zmniejszanie negatywnych skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu</p>	<p>Wspieranie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą fizyczną i psychiczną Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach tzw. programów edukacyjnych Organizowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin Współpraca z samorządem powiatowym, policja i organizacjami i podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi Monitorowanie stanu problemów związanych z alkoholem Wspierania powstawania i funkcjonowania klubów AA Powstanie grup interdyscyplinarnych</p>
<p>Podnoszenie poziomu świadomości wśród młodzieży o szkodliwości spożywania alkoholu</p>	<p>Zapewnienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży Opracowywanie i wydawanie ulotek promujących zdrowy styl życia Edukacja publiczna i szkolenia przedstawicieli różnych grup społecznych Prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach Wspieranie funkcjonowania świetlic środowiskowych</p>

<p>Cel 5 Budowanie silnej społeczności lokalnej</p>	
<p>Promowanie i rozwój wolontariatu</p>	<p>Pozyskiwanie wolontariuszy i ich aktywizacja System szkoleń dla wolontariuszy Kampania promująca wolontariat</p>
<p>Tworzenie warunków do powstawania organizacji pozarządowych i wspieranie ich działalności</p>	<p>Tworzenie warunków do powstawania organizacji pozarządowych Promocja istniejących organizacji pozarządowych Organizowanie konferencji, spotkań, szkoleń w zakresie wymiany doświadczeń dotyczących roli organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu</p>

	<p>problemów społecznych gminy</p> <p>Wymiana doświadczeń pomiędzy gminą a lokalnymi, ogólnopolskimi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi</p> <p>Wspierania rozwoju Ochotniczych Straży Pożarnych</p>
<p>Promowanie rozwoju przedsiębiorczości</p>	<p>Inicjowanie kierunków kształcenia i szkolenia zawodowego dającego szansę na zatrudnienie</p> <p>Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji mających wpływ na aktywizację rynku pracy</p> <p>Akcje informacyjne mające na celu: promowanie postaw aktywnych w tym promowanie samozatrudnienia, uświadomienie konieczności planowania kariery i rozwoju zawodowego, promowanie mobilności, elastyczności, przedsiębiorczości i konieczności dostosowania się do zmieniających się warunków na rynku pracy</p> <p>Promocja przedsiębiorczości wśród młodzieży</p>

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE STRATEGII WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych należy pamiętać, iż nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców naszego miasta. Analiza dokumentów na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak aby części działań nie powielać, ale wpisywać się własnymi działaniami w rzeczywistość formalno – prawną, uwzględniając lokalne potrzeby.

Odpowiedzią Unii Europejskiej na wyzwania, z jakimi państwa członkowskie muszą się zmierzyć na skutek ogólnoswiatowego kryzysu finansowego i gospodarczego jest Strategia Europa 2020. Została ona opracowana pod koniec 2009 roku i przyjęta w formie Komunikatu Komisji Europa 2020 w marcu 2010 roku. Jak wskazuje Komisja Europejska, nowa polityka nastawiona na minimalizację skutków kryzysu gospodarczego i finansowego w Europie i na świecie powinna wyraźnie przyczynić się do wzrostu spójności społecznej, zwalczania bezrobocia oraz propagowania włączenia społecznego, a równocześnie zabezpieczyć dobrze funkcjonujące rynki pracy. Tym samym zdaniem Komisji Europejskiej: „Europa potrzebuje silnej i konkurencyjnej bazy przemysłowej, nowoczesnego sektora usług oraz znakomicie prosperującego rolnictwa, gospodarki wiejskiej oraz sektora morskiego”. Plan KE koncentrował się głównie wokół następujących priorytetów:

- Tworzenie wartości poprzez oparcie wzrostu na wiedzy;
- Wzmocnienie pozycji obywateli w społeczeństwach sprzyjających włączeniu społecznemu;
- Tworzenie konkurencyjnej, spójnej i bardziej przyjaznej dla środowiska gospodarki.

Strategia Europa 2020 została wstępnie przyjęta przez Radę Europejską podczas jej spotkania w Brukseli, które odbyło się w marcu 2010r. Przepisy wykonawcze koncentrują się wokół siedmiu priorytetów przewodnich. Wśród nich znalazły się: „Unia innowacji”, „Młodzież w drodze”, „Europejska Agenda Cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, „Europejski program walki z ubóstwem”. Realizacja na podstawie Europy 2020 w dalszym ciągu socjalnego modelu gospodarczego UE może okazać się zbyt dużym obciążeniem rachunku, który UE i jej państwa członkowskie płacą za kryzys gospodarczy i finansowy, a w ostatnim okresie – kryzys zadłużeniowy państw peryferyjnych strefy euro. Nawet jeśli w dokumencie pojawiają się zapisy o konieczności dofinansowania rozwoju infrastruktury naukowo –

badawczej, czy też mobilności studentów, bez zmiany podejścia do roli państwa w gospodarce, na niewiele mogą się zdać zabiegi mające na celu aktywizować nie tylko młodzież, ale również osoby wykluczone społecznie.

Przyjęty przez Radę Ministrów Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013, którego celem jest „umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa” jest potwierdzeniem kierunków rozwoju i prowadzenia polityki prozatrudnieniowej przez rząd i obejmuje całość interwencji Funduszu Europejskiego w Polsce. Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna;
- Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących;
- Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty;
- Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka;
- Priorytet V Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich;
- Priorytet VII Promocja integracji społecznej;
- Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki;
- Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Ponadto realizowany będzie Priorytet X Pomoc techniczna, którego celem jest zapewnienie właściwego zarządzania, wdrażania oraz promocji Europejskiego Funduszu Społecznego.

. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe

Dokumentami o istotnym znaczeniu strategicznym dla planowania rozwiązań problemów społecznych na szczeblu regionalnym i lokalnym są:

- Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
- Krajowy Plan Działania na Rzecz Integracji Społecznej na lata 2007 – 2013
- Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013
- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013
- Dokument Polska 2030

Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015

Jest ona podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze punktu widzenia osiągnięcia tych celów, na których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejskiej. SRK nadaje priorytet działaniom, jakie będą podejmowane w latach 2007-2015 w celu realizacji wizji Polski.

Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Wskazuje on na priorytety, którymi są:

- Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.

- Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości.
- Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Dokument ten zawiera priorytety i kierunki polityki społecznej na lata 2007-2013, które winny determinować planowanie na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Priorytet 1 – Poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

- Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego.
- Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych.
- . Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo - wychowawcze.
- . System pomocy dla rodzin z dziećmi, celem wyrównywania deficytów rozwojowych u dzieci uczących się.
- . Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne
- i kulturalne.
- Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodzin, małżeństwa i dzieciństwa.
- . Wsparcie dla rodzin z dziećmi i niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.
- . Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

Priorytet 2 – Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.

- Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej.
- Rozwój zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu.
- Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Rozwój budownictwa mieszkaniowego i wsparcie gmin w budowie mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.
- Stworzenie kompleksowego systemu probacyjnego.
- Likwidacja pułapki dochodowej, ograniczenie zachęt do dezaktywacji zawodowej oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacjach.

Priorytet 3 – Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.

- Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
- Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia.
- Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych.
- Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.
- Reforma systemu rentowego.
- Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.
- Rozwijanie całościowych systemów pomocy dla osób obciążonych nietypowymi rodzajami niepełnosprawności, wymagających kompleksowych i systemowych działań ze strony państwa.

Priorytet 4 – Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.

- Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.
- Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.
- Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.
- Zapewnienie odpowiednich świadczeń emerytalnych na starość.
- Prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych.

Priorytet 5 – Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.

- Wdrożenie strategicznego, planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej, celem stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej.
- Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.
- Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i Internetu.

Priorytet 6 – Partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.

- Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.
- Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.
- Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
- Wsparcie postaw obywatelskich.
- Wzmocnienie partycypacji społecznej.

Priorytet 7 – Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

- wdrożenie polityki integracji społecznej i zawodowej imigrantów, celem prowadzenia kompleksowych działań wszystkich instytucji publicznych.
- wdrożenie polityki antydyskryminacyjnej, celem ograniczenia postaw ksenofobicznych wobec środowisk imigranckich.
- Ustawiczne szkolenie kadr administracji publicznej oraz partnerów społecznych, celem przygotowania do pracy z uchodźcami.
- Zaprojektowanie spójnego systemu współpracy z uchodźcami.

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego na lata 2007-2020 przyjęta uchwałą nr 1561/2004 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 26 listopada 2004 roku

Program ten formułuje następujące cele: cel generalny, cele strategiczne i cele operacyjne w obszarze polityki społecznej i obszarach z nią związanych.

Cel generalny: Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu Życia mieszkańców

Cel strategiczny 1. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku

Cel strategiczny osiągany będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 1.1. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi

Cel operacyjny 1.2. Wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem

Cel operacyjny 1.3. Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego

Cel operacyjny 1.4. Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Cel operacyjny 1.5. Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych

Cel operacyjny 1.6. Wzmocnienie regionotwórczych funkcji aglomeracji

poznańskiej jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu europejskim

Cel operacyjny 1.7. Wielofunkcyjny rozwój ośrodków subregionalnych i lokalnych

Cel operacyjny 1.8. Restrukturyzacja obszarów o niewłaściwym potencjale rozwojowym

Cel strategiczny 2. Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa

Cel strategiczny osiągnany będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 2.1. Wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej

Cel operacyjny 2.2. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw

Cel operacyjny 2.3. Wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu

Cel operacyjny 2.4. Zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu

Cel strategiczny 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia

Cel strategiczny osiągnany będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 3.1. Ograniczanie barier w dostępie do edukacji

Cel operacyjny 3.2. Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia

Cel operacyjny 3.3. Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia

Cel operacyjny 3.4. Poprawa organizacji rynku pracy

Cel strategiczny 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego

Cel strategiczny osiągnany będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:

Cel operacyjny 4.1. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

Cel operacyjny 4.2. Poprawa warunków mieszkaniowych

Cel operacyjny 4.3. Rozwój usług socjalnych

Cel operacyjny 4.4. Wzrost bezpieczeństwa

Cel operacyjny 4.5 Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych

Cel operacyjny 4.6. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego

Cel operacyjny 4.7. Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców Regionu

Ponadto na terenie województwa wielkopolskiego realizowana jest Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, która wyznacza następujące priorytety strategiczne polityki społecznej województwa oraz cele operacyjne:

priorytet I: Wielkopolska równych szans i możliwości:

- poszerzenie oferty edukacyjnej oraz podnoszenie jakości kształcenia dla wszystkich kategorii wieku
- wyrównywanie różnic w rozwoju społecznym województwa
- poszerzenie bazy informacyjno-analitycznej potrzeb i problemów społecznych w województwie
- sport, rekreacja i wypoczynek czynnikami rozwoju osobniczego i bazą regeneracji zasobów ludzkich
- zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i pobudzanie aktywności sprzyjającej ich rozwiązywaniu
- promowanie i poszerzanie udziału mieszkańców w kulturze
- ochrona zasobów, standardu i jakości życia rodziny umożliwiających realizowanie funkcji i zadań służących jej rozwojowi
- budowa infrastruktury informatycznej dla potrzeb polityki społecznej w ramach wojewódzkiego programu budowy społeczeństwa

- informacyjnego.
- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży bez względu na ich status społeczny
- tworzenie warunków aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia
- rozwój infrastruktury instytucjonalnej, organizacyjnej i finansowej dla ochrony warunków życia i rozwoju młodego pokolenia.
- rozwój infrastruktury służącej edukacji kulturalnej i uczestnictwu młodego pokolenia w kulturze
- stwarzanie ludziom starszym możliwości prowadzenia niezależnego życia w ich dotychczasowym środowisku społecznym
- rozwój infrastruktury i warunków dla przedsięwzięć edukacyjno-szkoleniowych służących przygotowaniu do życia na emeryturze
- rozwój infrastruktury instytucjonalnej wspomagającej programy gerontologiczne
- opracowanie programów umożliwiających *obudowanie* pozycji osób starszych nowymi/odtworzonymi z przeszłości rolami społecznymi
- usuwanie i/lub ograniczanie barier społecznych i architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z ograniczeniem sprawności.
- aktywizacja zawodowa niepełnosprawnych
- rozwój infrastruktury i zasobów społecznych sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i ich opiekunów
- tworzenie warunków i poszerzanie możliwości edukacyjnych dla osób z ograniczeniem sprawności.
- rozwijanie zintegrowanej infrastruktury instytucjonalnej wspomagającej przygotowywanie programów na rzecz osób niepełnosprawnych
- eliminowanie/redukowanie czynników prowadzących do ubóstwa, izolacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego jednostek i grup.
- odbudowa statusu materialnego i społecznego jednostek/grup wysokiego ryzyka socjalnego
- rozwijanie infrastruktury instytucjonalnej i organizacyjnej wspomagającej programy rozwiązywania problemów społecznych i umożliwiającej hierarchizację zadań w programach adresowanych.

priorytet II: Zdrowi wielkopolanie:

- profilaktyka i promocja zdrowia
- kreowanie i realizacja wojewódzkiej polityki zdrowotnej
- rozwijanie otoczenia instytucjonalnego, gospodarczego i środowiska społecznego służącego wdrażaniu koncepcji: zdrowa społeczność – zdrowi obywatele.
- kompensowanie deficytów zdrowotnych oraz realizowanie świadczeń i usług zakresu zdrowia publicznego (poza pakietem ubezpieczenia zdrowotnego).
- konsolidacja systemu informacji medycznej oraz poszerzenie zakresu problemowego analiz epidemiologicznych i socjomedycznych.
- profilaktyka najczęstszych zagrożeń zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży
- profilaktyka i zmniejszanie rozmiarów i skutków uzależnień
- rozwijanie programów ochrony zdrowia dzieci i młodzieży, komplementarnych do zadań statutowych agend rządowych i narodowego funduszu zdrowia.
- rozwijanie systemu opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych (*rewitalizujących*) dla seniorów
- I profilaktyka i leczenie uzależnień w starości.
- rozwijanie programów służących utrzymaniu kondycji psychofizycznej oraz wzmacniających efekty rehabilitacji osób z ograniczeniem sprawności

- poszerzenie zakresu usług zdrowotnych/rehabilitacyjnych dla osób z ograniczeniem sprawności komplementarnych i/lub dodatkowych w stosunku
- do wolumenu świadczeń powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.
- zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej osobom z deficytami zdrowotnymi, intelektualnymi i/lub socjalnymi oraz jednostkom z dewiacjami,
- patologiami i innymi problemami społecznymi
- rozbudowa interwencyjnego systemu opieki medycznej dla osób bezdomnych, uzależnionych i/lub nie objętych ubezpieczeniem zdrowotnym z kręgów ryzyka socjalnego (grupy wrażliwe)

priorytet III: Bezpieczna wielkopolska:

- przerywanie „pętli ubóstwa” i przeciwdziałanie dziedziczeniu biedy
- zwiększanie roli i poszerzanie udziału pracy socjalnej w przygotowywaniu i realizacji programów rozwiązywania problemów społecznych
- rozwijanie przedsięwzięć na rzecz poprawy spójności obszaru i bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców.
- ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem
- poszerzanie oferty usługowej dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.
- przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu wśród seniorów.
- monitorowanie warunków życiowych seniorów zagrożonych ubóstwem i bezradnością
- pomiar i eliminowanie barier społecznych generujących wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych
- budowa systemu efektywnego poradnictwa i aktywizacji zawodowej dla osób z ograniczeniem sprawności
- rozwój infrastruktury instytucjonalnej i programów dla przedsięwzięć w sferze ekonomii społecznej umożliwiających reintegrację społeczną grup wrażliwych .
- budowa systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach utraty bezpieczeństwa socjalnego i mechanizmów wczesnej interwencji w obszarach wysokiego ryzyka socjalnego
- rozwój profilaktyki oraz programów zwalczania patologii społecznej i przestępczości
- stabilizowanie/wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa obywateli
- budowanie standardów postępowania i pomocy w obliczu zdarzeń nadzwyczajnych
- budowanie obywatelskiej sieci bezpiecznych społeczności
- ograniczanie rozmiarów zagrożenia demoralizacją i przestępczością wśród młodzieży
- profilaktyka demoralizacji młodego pokolenia
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa ludzi starych w ich najbliższym otoczeniu
- przeciwdziałanie aktom kryminalnym skierowanym przeciwko ludziom starym
- przeciwdziałanie aktom kryminalnym skierowanym przeciwko osobom z ograniczeniem sprawności
- ochrona bezpieczeństwa niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania i w przestrzeni publicznej.
- profilaktyka dewiacji i patologii społecznej *grup wrażliwych*
- rozwijanie programów ochrony bezpieczeństwa osób izolowanych społecznie

priorytet IV: Wielkopolska obywatelska:

- dzieci i młodzież szansą zdynamizowania rozwoju sektora obywatelskiego społeczeństwa osób izolowanych społecznie.
- aktywizowanie zasobów ludzkich i potencjału społecznego na rzecz rozwoju jednostek, grup i społeczności
- poszerzanie aktywności obywatelskiej i udziału osób niepełnosprawnych w życiu społeczności
- poszerzanie udziału seniorów w działaniach instytucji i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

- włączanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem w działania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego

Ponadto na terenie Miasta Luboń realizowana jest również Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu poznańskiego na lata 2008 – 2013.

Strategia ta określa cel strategiczny jak również cele szczegółowe i operacyjne, które są realizowane w zakresie pomocy społecznej powiatu poznańskiego.

Cel strategiczny:

Zbudowanie systemu wsparcia dla powiatu poznańskiego w zakresie pomocy społecznej. Obszary włączone w zakres wsparcia:

- Dzieci i rodziny, ludzie młodzi.
- Osoby niepełnosprawne.
- Osoby starsze.
- Integracja, współpraca i synchronizacja działań służb społecznych i organizacji pozarządowych.
- Usprawnienie funkcjonowania instytucji.

Cele szczegółowe w zakresie:

- Dzieci i rodzin, ludzi młodych - szeroko rozumiana pomoc i udzielane wsparcie rodzinom, dzieciom, osobom młodym, które znajdują się w sytuacji kryzysowej.
- Osób niepełnosprawnych - zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych i zmiany ich warunków życiowych w sferze emocjonalnej, bytowej i edukacyjnej
- Osób starszych - walka ze stereotypem człowieka starego, zapobieganie ubożeniu i wycofaniu z życia społecznego.
- Integracji, współpracy i synchronizacji działań służb społecznych i organizacji pozarządowych - współpraca między instytucjami społecznymi a władzami lokalnymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi w celu poprawy jakości Życia mieszkańców powiatu poznańskiego.
- Usprawnienia funkcjonowania instytucji.

Warto wspomnieć także o dokumencie „Raport Polska 2030. Wyzwania rozwojowe”. Prezentacja raportu odbyła się 17 czerwca 2009 r. w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego. Dokument „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wymienia 10 najważniejszych wyzwań, jakie stoją przed Polską w najbliższych dwóch dziesięcioleciach. Są to: wzrost i konkurencyjność gospodarki sytuacja demograficzna, wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy, odpowiedni potencjał infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne, gospodarka oparta na wiedzy oraz rozwój kapitału intelektualnego, solidarność i spójność regionalna, poprawa spójności społecznej, sprawne państwo, wzrost kapitału społecznego. Od odpowiedzi na te wyzwania zależy rozwój kraju, tempo wzrostu gospodarczego, sytuacja Polaków oraz miejsce Polski na gospodarczej i społecznej mapie Europy. Raport zawiera analizę aktualnej sytuacji Polski w tych obszarach oraz wskazuje kierunki prowadzenia polityki państwa, tak aby sprostać wyzwaniom rozwojowym – uchronić się przed zagrożeniami i najpełniej skorzystać z szans i możliwości, jakie stoją przed nami. Wytycza również ścieżkę zrównoważonego rozwoju kraju według modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnego. Dokument wymienia pięć kluczowych czynników, które pomogą sprostać tym wyzwaniom : stworzenie warunków dla szybkiego wzrostu inwestycji, wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków, rozwój produktywności i innowacyjności, efektywna dyfuzja w wymiarze regionalnym i społecznym oraz wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

8. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

8.1. Podmioty zarządzające realizacją strategii

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych jako podstawowy dokument planistyczny w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym, która w założeniu ma doprowadzić do rozwiązania kluczowych problemów społecznych na określonym terytorium, czyli w tym przypadku w Luboniu winna być wyrazem zintegrowanego planowania społecznego, a ponadto powinna określać sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji i szeroko rozumianej polityki społecznej. Istotnym wymogiem

stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Niestworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi poważne wyzwanie dla wszystkich podmiotów uczestniczących w jej opracowaniu. Adresatami działań w niej zaproponowanych, jak i pożądanymi współrealizatorami jest właściwie cała społeczność miasta. Oczywiście największa odpowiedzialność za jej realizację spocznie na organach samorządu terytorialnego:

- Burmistrz Miasta Luboń - wykonuje uchwały Rady Miasta i budżet gminy, jest odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii
- Rada Miasta Luboń - organ stanowiący w gminie, uchwała budżet, pełni nadzór nad realizacją strategii.

Zatem nad realizacją Strategii rozwiązywania problemów społecznych czuwa Rada Miasta. Radni m.in. podejmują uchwały w sprawie zmian strategii, przyjęcia i zmian poszczególnych polityk branżowych i programów realizacyjnych. Za wykonanie uchwał Rady Miasta – poszczególnych polityk oraz programów – odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta. Strategia wymaga również powołanie podmiotów, które mają wspomagać proces wdrażania Strategii: Zespołu Wdrażającego Strategię - ciało o charakterze operacyjnym, w którego skład wchodzi: przewodniczący zespołu, pełniący równocześnie funkcję koordynatora wdrażania strategii oraz koordynatorzy poszczególnych celów strategicznych. Zespół zbiera się raz na sześć miesięcy lub częściej, w zależności od potrzeb. zadaniem Zespołu jest koordynacja wdrażania poszczególnych celów; zespół prowadzi monitoring realizacji strategii z wykorzystaniem systemu wskaźników, akcją informacyjną i promocyjną wdrażania strategii; opracowuje okresowe (roczne) raporty z realizacji zadań; tworzy plany działania i aktualizuje strategię.

Strategia zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją strategii. Instytucją, której szczególnie rola i odpowiedzialność wynika z zapisu ustawowego jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

. Instrumenty realizacji strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Źródła finansowania:

- Środki krajowe: środki z budżetu Państwa, środki z budżetu powiatu, środki z budżetu gminy.
- Środki Unii Europejskiej: środki z Europejskiego Funduszu Społecznego
- Środki pochodzące z organizacji pozarządowych

Fundusze na realizację celów określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów

Miasta Luboń mogą pochodzić ze środków krajowych będących w dyspozycji organów administracji rządowej i samorządowej oraz z kontraktu wojewódzkiego, będącego umową między rządem a władzami samorządowymi, w ramach której województwa otrzymują fundusze na realizację inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej, systemu ochrony zdrowia, bazy oświatowo-wychowawczej, infrastruktury sportowej, turystyczno-wypoczynkowej, kulturalnej. Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych. Trzeba stwierdzić, że poziom dochodów własnych gminy Luboń jest niewystarczający w stosunku do realizowanych zadań oraz potrzeb społecznych. Niezbędny jest zatem sprawnie funkcjonujący mechanizm zasilania zewnętrznego budżetu. Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych miasto będzie musiało oprzeć się o dostępne programy pomocowe m.in. Program Operacyjny Kapitał Ludzki, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja

informacyjno - promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet, lokalne media.

ORGAN ADMINIST RACJI	ZADANIA
Środki z budżetu państwa	1. Finansowe wspieranie programów w określonym przez ministra obszarze pomocy społecznej, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty uprawnione. 2. Opracowywanie i finansowanie programów osłonowych.
Środki budżetu powiatu	1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. 2. Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów: <ul style="list-style-type: none"> a) pomocy społecznej, b) wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami, c) opracowanie i realizacja, zgodnych ze strategią rozwoju województwa powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - rehabilitacji społecznej, - rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia, - przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. 3. Współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządu województwa w opracowaniu i realizacji programów.
Środki z budżetu gminy	1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. 2. Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów: <ul style="list-style-type: none"> a) pomocy społecznej, b) profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, c) innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Podstawowym instrumentem polityki strukturalnej Unii Europejskiej są Fundusze Strukturalne. Europejski Fundusz Społeczny (EFS) jest głównym instrumentem finansowym wspierającym politykę społeczną UE. Europejski Fundusz Społeczny wspiera finansowo działania zmierzające do wzmocnienia spójności gospodarczo-społecznej i zmniejszenia różnic w poziomie rozwoju pomiędzy różnymi regionami UE. Europejski Fundusz Społeczny koncentruje się na działaniach przyczyniających się do zapobiegania i zwalczania dyskryminacji, na rynku pracy, bezrobocia, rozwijania zasobów ludzkich jak również integracji socjalnej na rynku pracy. Zapewnia wsparcie dla przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, aktywnej polityki na rynku pracy, systemu „kształcenia przez całe życie” oraz budowaniu społeczeństwa informacyjnego. EFS przeznacza swoje środki na programy kształcenia zawodowego kobiet i programy włączania niepełnosprawnych do czynnego życia zawodowego. Pomoc w ramach funduszu realizowana jest poprzez:

- organizowanie szkoleń rozwijających umiejętności zawodowe,
- poprawę systemów kształcenia i dostosowywanie ich do potrzeb aktualnego zapotrzebowania na rynku pracy,
- kształcenie i przygotowywanie kadr, ekspertów oraz personelu dydaktycznego,
- wspieranie instytucji i firm zajmujących się doradztwem i informacją zawodową
- oraz wspieranie pośrednictwa pracy,
- wspieranie działań mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy,

- wyrównywanie szans kobiet na rynku pracy,
- wspieranie grup ludzi odrzuconych i żyjących poza marginesem życia społecznego (np. narkomanów, alkoholików, bezdomnych itp.),
- promowanie nowych technologii, pomocy technicznej, organizacji badań naukowych.

Wszystkie działania podejmowane w ramach EFS są zgodne z Europejską Strategią Zatrudnienia.

Organizacje pozarządowe stanowią trzeci filar porządku społecznego w państwie. Obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu, wydatnie pomagają one potrzebującym członkom wspólnoty narodowej, ciesząc się dużą skutecznością i działaniami „niemalże pozbawionymi strat”. Organizacje pozarządowe są bardziej efektywne od instytucji, ponieważ wykorzystują na swoje cele 80-90% powierzonych im środków, w tym zawierają się również; środki samodzielnie zdobyte. Pomoc za pośrednictwem organizacji pozarządowych jest opłacalna, szybko i sprawnie dociera do potrzebujących. Organizowana jest przez ludzi będących blisko problemów społecznych, najlepiej rozumiejących ich istotę, najtrafniej określających cel, skoncentrowanych na konkretnej pomocy innym, unikających błędów w określaniu celu pomocy. Trzeci filar, trzeci sektor, organizacje pozarządowe, zrzeszające ludzi o szerokim potencjale profesji i możliwości społecznych, złączonych pewną ideą i realizujących swój własny program naprawczy - wpływa na poprawę atmosfery w środowisku lokalnym. Przyczynia się to do poprawy jakości życia. Od tych organizacji zależy dziś bardzo wiele. Możliwości swobodnego zrzeszania się, stwarzają warunki do podejmowania działań określonych wspólnym celem i udzielania pomocy tym, których ochrona państwa nie obejmuje.

. System wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Luboń jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i programy działań na kilkanaście lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji ze społecznością lokalną. Wdrożeniu programu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze. Ze względu na swój długookresowy charakter wdrażanie założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Luboń jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych i społecznych oraz

elastyczności w dostosowaniu się do priorytetów w zakresie uzyskiwania zewnętrznych środków finansowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Luboń powstała przy udziale pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy Miasta oraz

przedstawicieli różnych instytucji działających w sferze społecznej. Treść niniejszego opracowania była konsultowana z radnymi miasta Luboń.

Główne cele strategii i założone działania zostały skonsultowane, zweryfikowane pod względem możliwości finansowych oraz organizacyjnych miasta, zaakceptowane przez radnych. Treść niniejszego dokumentu została przyjęta uchwałą Rady Miasta Luboń. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Luboń obejmuje okres 2012-2017, a jej realizacja uzależniona będzie w głównej mierze od pozyskanych środków zarówno krajowych jak i z funduszy strukturalnych.

. Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring to systematyczne określanie dynamiki zmian danego zjawiska. Na gruncie zarządzania strategicznego monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych (informacji) ilościowych oraz jakościowych, dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów bądź całej strategii, tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Monitoring jest procesem ciągłym, odbywającym się przez cały okres wdrażania strategii. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami. Pośrednio, wykorzystywany jest także do bieżącego wykrywania potencjalnych nieprawidłowości i ich korygowania. Ponadto, dane gromadzone i opracowywane w procesie monitoringu są niezbędne do ewaluacji strategii. Rodzaj informacji przekazywanych w ramach systemu monitoringu zależy przede wszystkim od specyfiki dokumentu. W przypadku monitorowania strategii rozwiązywania problemów społecznych będą to zwykle dane opisujące sferę społeczną. Mając na uwadze znaczenie informacji generowanych w ramach systemu monitoringu,

należy już na etapie przygotowania strategii (ewentualnie w trakcie jej aktualizacji) zaprojektować, a następnie zadbać o wdrożenie skutecznego systemu monitorowania. Skuteczność ta powinna objawiać się z jednej strony łatwym dostępem do rzetelnej informacji, z drugiej zaś nie powinna powodować nadmiernego obciążenia administracyjnego podmiotów, które są zobowiązane do regularnego dostarczania informacji. Warto zatem określić już na wstępie wdrażania strategii strukturę i formę raportów z monitoringu, ich częstotliwość, a także sposób weryfikacji rzetelności i wiarygodności dostarczanych informacji. Cel funkcjonowania i zadania monitoringu powinny być jasne i precyzyjne, a przez to zrozumiałe dla beneficjentów i innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii – odpowiadających za dostarczanie poprawnych informacji. Aby jednak zbieranie informacji (danych) było efektywne należy już na etapie planowania zdecydować czego i kiedy (w którym momencie) będziemy chcieli się dowiedzieć. Z kolei dla właściwego określenia stopnia realizacji celów, należy dobrać najlepsze pod względem metodologicznym mierniki. Głównym założeniem formułowania mierników jest odzwierciedlenie w nich ilościowego i jakościowego stopnia realizacji celów.

Cele strategiczne i wskaźniki ich realizacji

CEL	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁO DANYCH
<p>Cel 1 PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU</p>	<ul style="list-style-type: none"> -liczba przekazanych do użytkowania mieszkań socjalnych i komunalnych, -liczba eksmisji, liczba osób korzystających z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego - liczba klientów ośrodka pomocy korzystających z pomocy w opłaceniu czynszu, - liczba osób bezdomnych skierowanych decyzją Kierownika MOPS do noclegowni i schronisk, - ilość podpisanych kontraktów socjalnych, ilość podpisanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, - liczba klientów pomocy społecznej objętych kontraktem socjalnym - liczba klientów pomocy społecznej dotkniętych bezrobociem - liczba osób, które podjęły zatrudnienie - liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia, - liczba Klubów Integracji Społecznej - liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych 	<p>Urząd Miasta Luboń, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wdrożonych programów aktywizacji zawodowej, - liczba bezrobotnych korzystających z porady psychologa i doradcy zawodowego - liczba budynków i elementów infrastruktury drogowej, które przystosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych w ramach realizacji projektów, bądź w wyniku interwencji podjętych przez instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych - liczba obiektów z infrastruktury społecznej, edukacyjnej, zdrowotnej, sportowej, które przystosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykorzystując środki PFRON oraz środki Unii Europejskiej - liczba nowych obiektów rekreacyjno -sportowych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych - liczba placówek edukacyjnych i wychowawczych, w których zlikwidowano bariery architektoniczne - liczba uczniów uczęszczających do klas integracyjnych w stosunku do liczby dzieci objętych nauczaniem indywidualnym, - ilość klas integracyjnych w placówkach oświatowych - liczba wolontariuszy zaangażowanych do prowadzenia zajęć z dziećmi 	
--	---	--

	<p>niepełnosprawnymi w placówkach publicznych i niepublicznych w ogólnej liczbie zatrudnionych w tych placówkach</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj przedsięwzięć zorganizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przez samorząd gminny - liczba osób niepełnosprawnych, które podjęły pracę po odbyciu szkolenia - liczba osób niepełnosprawnych, które rozpoczęły działalność gospodarczą po skorzystaniu z pomocy nastawionej na aktywizację zawodową ludzi niepełnosprawnych - koszt wdrożenia różnych form pomocy mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych w stosunku do liczby osób, które znalazły zatrudnienie, bądź rozpoczęły działalność gospodarczą - liczba organizacji, które otrzymały różnego rodzaju wsparcie, w tym finansowe w ramach realizacji zadań samorządu gminnego, w porównaniu z liczbą organizacji, które ubiegały się o wsparcie - koszt realizacji programów lokalnych mających na celu wsparcie ludzi niepełnosprawnych, w stosunku do liczby osób, które uzyskały pomoc adekwatną do swoich potrzeb 	
--	--	--

<p style="text-align: center;">Cel 2 WSPARCIE RODZIN</p>	<ul style="list-style-type: none"> -liczba aktywnych wolontariuszy działających w ramach programu „Bank Pomocy Wzajemnej”, - liczba rodzin objętych wsparciem i pomocą asystenta rodziny, liczba dzieci z terenu Lubonia w rodzinach zastępczych, - liczba spraw zespołu interdyscyplinarnego, - liczba wdrożonych programów pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - liczba osób korzystających z pomocy Psychologicznej tut Ośrodka, terapii w przychodniach psychologicznych na terenie Lubonia, - liczba osób umieszczonych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, - liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych, - ilość utworzonych grup wsparcia i grup samopomocowych dla kobiet ofiar przemocy domowej, - liczba popełnianych przestępstw przez nieletnich - liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej, - ilość dzieci korzystających z pomocy w formie stypendiów szkolnych, korzystających z dofinansowania do „zielonych szkół”, - liczba dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania w szkole, - liczba dzieci korzystających z korepetycji w ramach wolontariatu, - liczba dzieci uczęszczających do świetlic środowiskowych na terenie 	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta – wydział oświaty, szkoły, poradnie psychologiczne, Policja, PCPR,</p>
---	---	---

	<p>Lubonia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć wyrównawczych i korekcyjnych organizowanych w szkołach oraz liczba dzieci uczestniczących w tych zajęciach, - liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, - liczba miejsc w żłobkach, - liczba osób starszych korzystających z wolontariatu, - liczba osób kierowanych do domu pomocy społecznej, 	
<p style="text-align: center;">Cel 3 PROFILAKTYKA I MINIMALIZOWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW WYNIKAJĄCYCH Z UZALEŻNIEŃ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wiek inicjacji używania substancji psychoaktywnych, - średnie roczne spożycie napojów alkoholowych przypadające na 1 mieszkańca gminy - liczba pacjentów w placówkach świadczących usługi lecznicze i rehabilitacyjne dla osób uzależnionych, - liczba programów profilaktycznych realizowanych przez samorząd gminny skierowanych do określonych grup docelowych - liczba uczestników w programach profilaktycznych - liczba młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych oraz w programach środowiskowych - liczba szkół i innych placówek oświatowo - wychowawczych, w których 	<p>Urząd Miasta, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p>

	są prowadzone programy profilaktyczne.	
<p style="text-align: center;">Cel 4 POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA I ZDROWIA MIESZKAŃCÓW LUBONIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeciętny dochód na osobę w gospodarstwie domowym - przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto - stopa bezrobocia - pracujący ogółem - przeciętna długość życia - umieralność - zgony niemowląt ogółem - struktura demograficzna społeczeństwa - dostępność do edukacji - wydatki na edukację - wydatki na ochronę zdrowia - zachorowalność na choroby zakaźne i cywilizacyjne - liczba popełnianych przestępstw - stan wyposażenia mieszkań - samodzielność mieszkań (liczba mieszkań do liczby gospodarstw domowych) - liczba placówek kulturalnych - liczba imprez masowych - uczestnictwo w kulturze (czytelnictwo, liczba uczestniczących w imprezach kulturalnych, liczba odwiedzających placówki kulturalne rodzin - liczba placówek kulturalnych - liczba imprez masowych - uczestnictwo w kulturze (czytelnictwo, liczba uczestniczących w imprezach kulturalnych, liczba odwiedzających placówki kulturalne). 	<p>GUS, Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta, PCPR, Przychodnie Lekarza Rodzinnego i Specjalistyczne</p>
<p style="text-align: center;">Cel 5 Budowanie silnej społeczności lokalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba pozyskanych wolontariuszy, liczba zorganizowanych szkoleń dla wolontariuszy, 	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej, GUS, Urząd Miasta</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - liczba działających organizacji pozarządowych, liczba nowo powstałych organizacji pozarządowych, - nakłady finansowe na rozwój kapitału ludzkiego w przeliczeniu na jednego mieszkańca - zatrudnienie oraz wykorzystanie zasobów ludzkich - poziom usług doradczych i szkoleniowych związanych ze wspieraniem rozwoju zasobów ludzkich i społecznych - udział osób w dostępie do usług szkoleniowo doradczych - liczba wykwalifikowanych szkoleniowców i osób prowadzących szkolenia ustawiczne, doradztwo zawodowe, poradnictwo personalne - liczba osób przeszkolonych w zakresie wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych - liczba i jakość zajęć odbywających się w ośrodkach edukacyjnych, szkoleniowych, oferujących innowacyjne usługi szkoleniowo - doradcze na rzecz promocji przedsiębiorczości mieszkańców i aktywizacji społeczno - zawodowej na rynku pracy - poziom wykształcenia i wiedzy mieszkańców gminy - odpływ ludzi młodych z regionu, - bezrobocie wśród młodych osób - liczba osób kształcących się ustawicznie - wskaźnik zatrudnienia 	
--	---	--

	(udział zatrudnionych w liczbie osób w wieku produkcyjnym)	
--	--	--

Podstawowym dokumentem w procesie monitoringu będą raporty roczne z realizacji zadań opracowywane przez Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Luboń. Raporty będą sporządzane do końca kwietnia roku następującego po roku budżetowym, którego dany raport dotyczy, w oparciu o sprawozdania (raporty cząstkowe) jednostek organizacyjnych gminy z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz wszelkie dane uzyskane od podmiotów publicznych oraz prywatnych zaangażowanych w politykę społeczną, w tym w szczególności od organizacji pozarządowych i kościelnych działających w sferze pożytku publicznego. Raporty roczne będą pełniły zarazem funkcję raportów ewaluacyjnych. Raporty roczne przewodniczący Zespołu przekazuje Burmistrzowi Miasta Luboń, który następnie przedstawia Radzie Miasta informację o stanie wdrażania strategii. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji Strategii, Burmistrz wspólnie z Zespołem ds. Wdrażania i Monitorowania podejmuje działania naprawcze, modyfikując plany operacyjne miasta.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości.

Przez ewaluację strategii należy rozumieć systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu w celu ocenienia strategii, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania.

Celem ewaluacji jest permanentne dążenie do ulepszania, poprawy skuteczności i wzrostu efektywności działań. Owocem ewaluacji powinny być z jednej strony pozytywne efekty w sferze społecznej bądź gospodarczej (powiązane z danym programem lub działaniem – jako elementem strategii), z drugiej zaś wzrost przejrzystości oraz promocja działań podejmowanych przez władze lokalne.

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

- kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
- zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
- kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
- poznawanie mechanizmów programów i projektów.

Systematyczne gromadzenie informacji i odpowiednia ich analiza – będąca zasadniczym elementem ewaluacji umożliwi dokonywanie stosownych zmian (udoskonalania prowadzonych działań) w czasie trwania projektu czy nawet w trakcie realizacji całej strategii. Przedmiotem oceny powinien być zatem również harmonogram realizacji poszczególnych założeń strategii.

W zależności od terminu przeprowadzania ewaluacji rozróżnia się ewaluację ex-ante(ewaluacja wstępna), ewaluację mid-term(okresową), oraz ewaluację ex-post(ewaluacja końcowa). Realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych podlegała ewaluacji wstępnej, ewaluacji w trakcie jej realizacji (obejmującej całość lub wybrane elementy strategii) oraz ewaluacji pełnej.

Przystępując do przeprowadzania ewaluacji należy ją dokładnie przemyśleć i zaplanować, tak aby wykorzystać czas i posiadane zasoby w sposób możliwie skuteczny i efektywny. Dokładne określenie celów i oczekiwań względem podejmowanej (zlecanej) ewaluacji ogranicza ryzyko związane z przeprowadzeniem ewaluacji mało efektywnej, zwiększając jednocześnie jej użyteczność.

. Aktualizacja strategii

Wdrażanie strategii jest procesem ciągłym, obejmującym realizację wszystkich założonych celów, a także - stosownie do zmieniających się uwarunkowań i wynikających z tego faktu potrzeb - ich modyfikację. Strategia powinna być zatem dokumentem „żywym”, czyli takim, który wyraża potrzeby lokalnej społeczności i reaguje na istotne zmiany zachodzące w życiu mieszkańców bądź też zmiany uwarunkowań zewnętrznych np. zmiany prawne. Aby nadać dynamikę i elastyczność dokumentom o charakterze strategicznym należy je systematycznie aktualizować. Jednym z elementów aktualizacji jest rewizja zapisanych celów strategii, dokonywania raportów z realizacji strategii (raporty z monitoringu, ewaluacji), Nie ma zapisów prawnych względem terminu dokonywania aktualizacji strategii. Zgodnie z teorią

zarządzania, strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Postuluje się, aby aktualizację strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy dokonywać co najmniej raz na cztery lata (raz w kadencji).

Przeeglądy aktualizacyjne Strategii będą odbywały się co rok, w oparciu o raporty roczne. Każdorazowo będzie to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów - wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

Harmonogram musi uwzględniać preferencje partnerów oraz wszystkie bariery, których pokonanie może odwlekać zakończenie działań.

- pierwszy etap przygotowawczy – mobilizacja sił i środków, operacjonalizacja celów, ustalenie zasad współpracy z partnerami, ustalenie liderów i osób odpowiedzialnych,
- drugi etap działanie – bezpośrednia realizacja celu,
- trzeci etap – porównanie działania i jego celu z osiągniętymi rezultatami według wcześniej przewidzianych i przyjętych wskaźników.

Preliminarz

Każde działanie pociąga za sobą wydatki. Sposoby finansowania strategii pochodzą albo ze środków na statutową, ustawową działalność instytucji lub ze środków dodatkowych, przeznaczonych na konkretny program.

Ocena efektu końcowego i jego promocja

Ocena, czy osiągnięto cel i w jakim stopniu, jest potrzebna i tym, którzy realizowali strategię, i otoczeniu. Efekt działań musi być porównany z sytuacją wyjściową. Osiągnięcie celu operacyjnego pociągać powinno za sobą pytanie: co dalej? Jak utrzymać stan, który się osiągnęło? Jak go umacniać i rozwijać? Niezbędne więc w ostatnim etapie oceny strategii jest określenie rekomendacji na przyszłość. Osiągnięciu celu powinna towarzyszyć jego promocja. Gdy jej nie ma, społeczność nie wie, że cel został osiągnięty, a to wywołuje wyraziste, negatywne skutki.

Profilaktyka - eliminowanie społecznego wykluczenia dzieci i młodzieży i stwarzanie im wszelkich możliwości do społecznej integracji, a więc niedopuszczenie do kulturowego dziedziczenia biedy, musi być traktowane jako wyzwanie dla elit samorządowych gminy.

Kreowanie strategii, poprawne jej zaplanowanie, a następnie wdrożenie i monitoring rezultatów wydaje się być warunkiem skutecznego prowadzenia współczesnej polityki społecznej. Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić zatem przydatne i pragmatyczne narzędzie kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego. Aktualnie strategie i programy stają się coraz bardziej powszechnym narzędziem planowania i realizacji polityki społecznej. By osiągnąć wynik – realizację określonego celu – trzeba stale nadzorować to, co się robi, porównywać z innymi oraz prezentować publicznie jaka jest efektywność wykorzystania powierzonych środków publicznych. Nieodzownym staje się więc wdrażanie systemu realizacji polityki społecznej opartej na zasadach skuteczności, efektywności i przejrzystości podejmowanych i prowadzonych działań.

ZAKOŃCZENIE

Polityka społeczna w ciągu ostatnich lat ukierunkowała się w znacznym stopniu na udzielanie doraźnych form wsparcia osobom, które żyją w biedzie i niedostatku, natomiast jej wpływ na procesy, które takie warunki generują na masową skalę, okazuje się raczej znikomy. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w braku rzetelnego rozeznania potrzeb i problemów społecznych, które przecież są ściśle związane ze sferą ekonomiczną, edukacyjną czy zdrowotną na danym terytorium. Polityka społeczna realizowana na poziomie kraju, regionu czy gminy, powinna być działalnością dynamiczną, skutecznie

przewidującą zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej. Powinna zatem czerpać z możliwie najlepszej dostępnej wiedzy, w tym przede wszystkim uwzględniać opinie, postawy i zachowania lokalnej społeczności. Zrównowagony rozwój, stanowiący obecnie główną koncepcję rozwojową państw należących do Unii Europejskiej, nie będzie nigdy możliwy do osiągnięcia, jeżeli w społecznościach lokalnych nie zostanie zapoczątkowany kompleksowy proces oddolnej identyfikacji oraz poszukiwania sposobów rozwiązania istniejących problemów społecznych, czyli zjawisk niekorzystnych, ocenianych przez tę zbiorowość jako niebezpieczne, konieczne do wyeliminowania. Doświadczenia Polski i innych krajów pokazują, że sukces w tej dziedzinie jest niemożliwy bez wysokiej aktywności mieszkańców, bez demokratycznej kontroli działania władz, wreszcie bez wytworzenia stosunków partnerstwa pomiędzy organizacjami pozarządowymi, sektorem przedsiębiorców, a administracją publiczną. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi próbę integracji różnych instytucji (w szczególności samorządowych), organizacji i grup społecznych wokół nakreślonej wyżej wizji rozwoju społecznego oraz doniosłych celów strategicznych. Ich realizacja będzie zależała przede wszystkim od czynnego zaangażowania społeczności lokalnej. Analiza aktywności publicznej mieszkańców pokazuje, że w tej sferze jest bardzo wiele do zrobienia.

Uzasadnienie

do UCHWAŁY NR XXI/141/2012 RADY MIASTA LUBOŃ z dnia 31 maja 2012 roku w sprawie: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Luboń na lata 2012 - 2017”

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej /Dz.U. Nr 64, poz. 594 ze zmianami/ nałożyła na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W oparciu o przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminnego samorządu terytorialnego oraz liderów organizacji pozarządowych działających w sferze polityki społecznej opracowano „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Luboń na lata 2012 – 2017”.

Strategia będzie m. in. podstawą ubiegania się o różnego rodzaju środki pozabudżetowe w szczególności środki z EFS na realizację zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest zasadne.